

Màster Universitari
**Formació del Professorat
d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat**
FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES
UVIC | UVIC-UCC

ANÀLISI DE LA IMPORTÀNCIA DE L'ACCIÓ TUTORIAL EN L'ORIENTACIÓ ACADÈMICA I PROFESSIONAL A LA SECUNDÀRIA

Anna Codina i Nadal

2020/2021 - Treball Final de Màster

Tutor: Josep Castillo

Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i
Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya

Vic, 2 juny de 2021

Agraïments

*Al meu tutor, en Josep Castillo, per haver-me guiat i recolza't en el transcurs d'aquesta
recerca.*

*Als alumnes i professors de les diferents escoles, per rebre'm i per compartir les seves
experiències amb nosaltres.*

*I per últim, i no menys important, donar el meu agraïment més sincer a la meva família,
i en especial en Sergi, per tot el suport durant el desenvolupament d'aquesta recerca.
Per escoltar-me, animar-me, recolzar-me, i sobretot, per ser-hi sempre quan més ho
he necessitat.*

Moltes gràcies a tots, sense vosaltres aquesta recerca no hauria estat possible.

Nota sobre el tractament de gènere.

Al llarg d'aquesta recerca s'han emprat les formes professor, alumne, docent, tutor, estudiants, companys, per facilitar la lectura de la investigació de no trobar dins del text les formes el/la professor/a, el/la alumne/a, el/la docent, el/la estudiant, els/les companys/es malgrat es refereix sempre, i indistintament, a persones d'ambdós gèneres, excepte quan s'indica el contrari.

Índex de Continguts

RESUM.....	12
ABSTRACT	12
1 Introducció	13
1.1 Pregunta, hipòtesi i objectius de la recerca	14
2 Fonamentació teòrica	15
2.1 El professorat de secundària	15
2.1.1 La funció del professorat segons la Llei d'Educació de Catalunya	17
2.2 L'Orientació educativa	18
2.2.1 L'orientació educativa a Catalunya	20
2.2.1.1 La Llei d'Educació de Catalunya en l'orientació educativa	20
2.2.1.2 El currículum d'Educació Secundària Obligatòria en l'orientació educativa	21
2.3 L'acció tutorial	22
2.3.1 L'acció tutorial a Catalunya	27
2.3.1.1 La Llei d'Educació de Catalunya en l'acció tutorial	27
2.3.1.2 El currículum d'Educació Secundària Obligatòria en l'acció tutorial.....	28
2.4 L'orientació acadèmica i professional	29
2.4.1 L'orientació acadèmica i professional a Catalunya.....	31
2.4.1.1 La Llei d'Educació de Catalunya en l'orientació acadèmica i professional	31
2.4.1.2 El currículum d'educació secundària en l'orientació acadèmica i professional	32

2.4.2	Les principals funcions de l'orientació acadèmica i professional	33
2.5	El tutor orientador a secundària.....	38
2.5.1	La formació acadèmica del tutor orientador	41
2.5.2	Eines i recursos materials del tutor/a en l'orientació acadèmica i professional	42
2.5.2.1	Pla d'Acció Tutorial	42
2.5.2.2	Pla d'Orientació Acadèmica i Professional	43
2.5.2.3	Altres recursos orientatius.....	44
2.6	Factors que incideixen en l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat de secundària	44
2.6.1	La família en la presa de decisió vocacional de l'alumne	46
2.6.2	L'entorn social en la presa de decisió vocacional de l'alumne.....	48
2.6.2.1	La formació acadèmica de l'alumnat en els estudis de batxillerat i cicles formatius a Catalunya.....	49
2.6.3	Els professors en la presa de decisió vocacional de l'alumne	54
3	Metodologia de la recerca.....	55
3.1	Estructuració model d'anàlisi	56
3.2	Proposta d'observació i de recollida de dades.....	57
3.2.1	Instruments de recollida d'informació	57
3.2.2	La mostra.....	58
3.2.3	Disseny de la recerca	58
4	Resultats de la recerca	59
4.1	Qüestionari Estudiants 4rt d'ESO	59

4.1.1 Informació personal	59
4.1.2 La família	62
4.1.3 Els professors	65
4.1.4 L'entorn social.....	67
4.2 Qüestionari Brookover et al. (1967).....	71
4.2.1 Escala: Què pensen els teus pares de tu?	72
4.2.2 Escala: Què pensen els teus professors de tu?	74
4.2.3 Escala: Què opines de tu mateix?.....	76
4.3 Qüestionari estudiants cicles formatius	78
4.3.1 Informació personal	78
4.3.2 La Família.....	80
4.3.3 Els professors	83
4.3.4 Entorn social.....	85
4.4 Entrevistes tutors d'ESO i cicles formatius	88
4.4.1 Formació acadèmica dels tutors	89
4.4.2 Eines i recursos materials.....	91
4.4.3 Opinió dels tutors.....	96
4 Anàlisi de dades i discussió	100
4.1 La família.....	100
4.2 L'Entorn social.....	105
4.3 Els professors	108
5 Conclusions	111

6 Limitacions de l'estudi i perspectives de futur	115
7 Bibliografia.....	116
7 Annex	122
Annex 1. Recursos orientatius de la Generalitat de Catalunya i el Consell d'Educació de Barcelona.....	122
Annex 2. Instruments	130
Qüestionari Estudiants 4rt d'ESO	130
Qüestionari Brookover (1967)	130
Qüestionari Estudiants CF	130
Annex 3. Carta de presentació	131
Annex 4. Transcripcions entrevistes tutors	132
Tutor 1, 2 i 3	132
Tutor 4.....	145
Tutor 5.....	152
Tutor 6.....	155
Tutors 7 i 8.....	160

Índex de Taules

Taula 1. Característiques del professorat de secundària	16
Taula 2. Funcions dels mestres i professors segons la LEC (2009).....	17
Taula 3. Elements comuns que caracteritzen l'acció tutorial.....	24
Taula 4. Funcions i tasques de l'orientació acadèmica i professional	34
Taula 5. Estratègies d'actuació en l'orientació acadèmica i professional	36
Taula 6. Descripció de les competències generals i específiques del tutor/a	38
Taula 7. Model de competències del professorat de Sanz (2010)	40
Taula 8. La trajectòria de la formació i els seus elements influenciadors	45
Taula 9. Factors que pot influenciar la família en la presa de decisió de l'alumnat	47
Taula 10. Recull d'aportacions dels alumnes.....	66
Taula 11. Recull d'activitats d'orientació acadèmica i professional	67
Taula 12. Justificació dels si els amics influeixen o no en la seva decisió.....	68
Taula 13. Justificació de si estudiar cicles formatius era pels companys amb necessitats educatives	71
Taula 14. Justificació de perquè estudiar un Cicle Formatiu després de l'ESO.....	79
Taula 15. Recull d'aportacions dels alumnes.....	84
Taula 16. Recull d'activitats d'orientació acadèmica i professional	85
Taula 17. Justificació dels si els amics influeixen o no en la seva decisió.....	86
Taula 18. Justificació de si estudiar cicles formatius era pels companys amb necessitats educatives	87
Taula 19. Opinió dels tutors sobre la formació inicial.....	90

Taula 20. Opinió dels tutors sobre l'ajuda per ser docents	91
Taula 21. Opinió dels tutors en relació a la formació continuada	91
Taula 22. Opinió dels tutors en relació a la formació acadèmica i professional.....	92
Taula 23. Opinió sobre la formació després de l'acreditació inicial	93
Taula 24. Opinió sobre si tenen suficients eines per portar a terme la tasca d'orientació	94
Taula 25. Recursos que s'haurien de potenciar més o menys.....	94
Taula 26. Recursos didàctics.....	95
Taula 27. Opinió dels tutors en donar més importància a l'orientació acadèmica i professional	96
Taula 28. Opinió dels tutors de si els alumnes obtenen suficients recursos.....	97
Taula 29. Opinió dels tutors sobre la família, l'entorn social i el professorat	98
Taula 30. Opinió dels tutors sobre si es millor estudiar batxillerat que cicles formatius	99

Índex de Il·lustracions

Il·lustració 1. Elements del concepte d'orientació educativa	19
Il·lustració 2. Infografia acció tutorial	26

Índex de Gràfics

Gràfic 1. Alumnes matriculats a batxillerat a Catalunya.....	50
Gràfic 2. Alumnes matriculats CFGM a Catalunya	51
Gràfic 3. Alumnes matriculats CFGS a Catalunya.....	52
Gràfic 4. Procedència acadèmica alumnes de CFGM a Catalunya	53
Gràfic 5. Procedència acadèmica alumnes de CFGS a Catalunya.....	54
Gràfic 6. Estructuració model d'anàlisi	56
Gràfic 7. Preferències estudis posteriors.....	60
Gràfic 8. Justificació cursar batxillerat.....	60
Gràfic 9. Justificació del per què cursar cicles formatius	61
Gràfic 10. Reben suficient informació per part del centre educatiu i els tutors.....	61
Gràfic 11. Tipus d'informació que preferirien rebre.....	62
Gràfic 12. Respostes en relació la implicació de la família en el futur de l'alumnat. ..	63
Gràfic 13. Percepció dels alumnes de la implicació dels pares en la presa de decisió	63
Gràfic 14. Preferència educatives de les famílies segons els alumnes.....	64
Gràfic 15. Tipus de formació dels pares i mares dels alumnes.....	65
Gràfic 16. Influència de la capacitat econòmica familiar segons els alumnes.....	65
Gràfic 17. Respostes de les tres preguntes formulades sobre l'acció tutorial	66
Gràfic 18. Influència de l'entorn social en la presa de decisió	67
Gràfic 19. Motius perquè creuen que es millor estudiar batxillerat que cicles formatius	69

Gràfic 20. Motius perquè creuen que es millor estudiar cicles formatius que batxillerat	70
Gràfic 21. Valoració de la capacitat acadèmica en comparació a altres companys ...	72
Gràfic 22. Capacitats per finalitzar batxillerat	73
Gràfic 23. Percepció des resultats Prova d'Accés a la Universitat.....	73
Gràfic 24. Capacitats per finalitzar la Universitat	74
Gràfic 25. Valoració de la capacitat acadèmica en comparació a altres companys ...	74
Gràfic 26. Capacitats per finalitzar batxillerat	75
Gràfic 27. Percepció des resultats Prova d'Accés a la Universitat.....	75
Gràfic 28. Capacitat per finalitzar la Universitat.....	76
Gràfic 29. Classificació de l'èxit educatiu en vers els millors amics i els companys de classe	76
Gràfic 30. Percepció des resultats Prova d'Accés a la Universitat.....	77
Gràfic 31. Capacitat per estudiar a la Universitat	77
Gràfic 32. Capacitats per finalitzar la Universitat	78
Gràfic 33. Preferències educatives dels alumnes de cicles formatius.....	79
Gràfic 34. Motius per estudiar un cicle formatiu.....	80
Gràfic 35. Respostes de les preguntes en relació a la família i l'alumnat	81
Gràfic 36. Implicació dels pares en la presa de decisió de l'alumnat	81
Gràfic 37. Preferència educatives de les famílies.....	82
Gràfic 38. Tipus d'estudis de les famílies dels alumnes	82
Gràfic 39. Influència de la capacitat econòmica familiar en relació el futur acadèmic i professional	83

Gràfic 40. Respostes de les tres preguntes formulades sobre l'acció tutorial	83
Gràfic 41. Influència de l'entorn social en la presa de decisió	85
Gràfic 42. Motius perquè creuen que es millor estudiar batxillerat que cicles formatius	86
Gràfic 43. Motius perquè creuen que es millor estudiar cicles formatius que batxillerat	87
Gràfic 44. Edats tutors entrevistats	88
Gràfic 45. Formació inicial dels tutors	89
Gràfic 46. Experiència com a docents.....	90
Gràfic 47. Comparativa de respostes amb relació a la importància de la família en la presa de decisió de l'alumnat.....	101
Gràfic 48. Comparativa de respostes amb relació a la implicació de la família en la presa de decisió de l'alumnat.....	102
Gràfic 49. Comparativa de preferències educatives de les famílies.....	103
Gràfic 50. Comparatiu de tipus d'estudis de les famílies dels alumnes.....	104
Gràfic 51. Comparativa de la influència de la capacitat econòmica familiar	104
Gràfic 52. Influència de l'entorn social en la presa de decisió	105
Gràfic 53. Acció tutorial a l'aula	110

RESUM

L'acció tutorial i el procés d'acompanyament i orientació que porten a terme els docents en la seva tasca com a tutors són vitals per al desenvolupament personal, acadèmic i professional dels alumnes. L'orientació acadèmica i professional forma part fonamental i bàsica de les tasques que es duen a terme amb l'alumnat de secundària. En aquesta recerca s'analitza la importància de l'acció tutorial en l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat de l'última etapa de secundària. A través de la recerca s'ha observat que la família, l'entorn social i els professors esdevenen com a factors més influenciadors en la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional.

Paraules clau

Acció tutorial, orientació acadèmica i professional, secundària, professors, família, entorn social.

ABSTRACT

The tutorial action and the process of accompaniment and guidance that teachers carry out in their work as counselor are vital for the personal, academic and professional development of students. Academic and professional guidance is a fundamental and basic part of the tasks that are developed with high school students. This research analyzes the importance of tutorial action in the academic and professional guidance of students in the last stage of high school. Through research, it has been observed that the family, the social environment and teachers become the most influential factors in students' decision-making about their academic and professional future.

Keywords

Counselor action, academic and professional guidance, secondary, teachers, family, social environment.

1 Introducció

Durant el transcurs de la nostra vida aquesta es veu molt influenciada a través de les diferents etapes educatives; iniciant amb les infantils, passant per l'adolescència i arribant a l'etapa adulta de la persona. Així doncs entenent l'educació com a un element essencial per a la construcció del futur de cada persona, en aquesta investigació ens centrarem en aquesta vessant educativa i en la construcció del futur a través de la tasca d'acompanyament que desenvolupen els educadors en aquest procés.

Realitzant el Màster de Formació del Professorat d'ESO, Batxillerat i Formació Professional d'Educació Física i acomplint les pràctiques en els centres educatius que aquest proposa, es descobreixen diferents tasques i funcions que s'han de portar a terme com a docent, en les quals poden influenciar els contextos d'aprenentatge de l'alumnat. Així doncs, com a futurs professors, un dels objectius que hem de tenir present és el de poder oferir diferents recursos i eines necessàries als alumnes per tal que les puguin anar desenvolupant en els diferents contextos socials en què es vagin trobant, sobretot en les últimes etapes de formació de l'Educació Secundària Obligatoria (ESO).

Per tal de conèixer les diferents tasques que han de desenvolupar els docents, en el transcurs d'aquesta investigació ens focalitzarem en el professorat de secundària per tal de saber quines són les principals funcions. En aquesta etapa educativa regeixen uns objectius acadèmics i professionals en els quals es vol comprovar que els alumnes adquireixen les competències bàsiques per l'orientació i a la vegada els faciliti la incorporació a estudis superiors i a la vida adulta, com el desenvolupament de l'aprenentatge el llarg de la vida (Decret 187/2015). Així doncs, descobrirem les diferents característiques del professorat de secundària i la funció d'aquests en vers la Llei d'Educació de Catalunya (LEC) del juliol de 2009.

Observades les diferents funcions, ens centrem en una d'elles, en aquest cas l'orientació educativa i la contextualitzarem a Catalunya a través de la LEC (2009) i el currículum d'educació secundària. De la mateixa manera, per tal d'anar arribant a l'objectiu final, es realitzarà el mateix procés de recerca amb els conceptes d'acció tutorial i d'orientació acadèmica i professional. Un cop conegudes les funcions que requereixen aquests, se cerca la funció del tutor en l'etapa de secundària, es desglossen els tipus de formacions que es requereixen per poder portar a terme aquesta professió i els recursos que tenen aquests per tal de portar a terme de forma més idònia la seva tasca.

Un cop obtinguda aquesta informació més teòrica dels conceptes a analitzar, es porta a terme la recerca dels factors que determinen l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat de secundària descobrint que aquests són la família, l'entorn social i els professors. Per tal de corroborar que la família, l'entorn social i els professors són alguns dels factors que poden influenciar la presa de decisió de l'alumnat, s'ha portat a terme una anàlisi de la realitat de les aules a través d'entrevistes i qüestionaris a tutors i alumnes de diferents centres educatius. Tota aquesta aproximació teòrica, a més, ens ha ajudat a poder analitzar els resultats obtinguts, els quals s'han extret les conclusions d'aquesta investigació.

1.1 Pregunta, hipòtesi i objectius de la recerca

La importància del docent com a orientador dels alumnes és imprescindible en el transcurs del procés educatiu. La tasca del tutor com a element de referència per a l'alumnat a través de la seva proximitat i la seva acció educativa en el seu dia a dia, permet que ens plantejem la següent pregunta: **“Quina importància té l'acció tutorial en l'orientació acadèmica i professional dels alumnes de secundària?”** per tal d'orientar la recerca.

D'aquesta manera, la hipòtesi inicial que hem establert és que: **L'acció tutorial és fonamental per ajudar a l'alumnat en el procés de decisió acadèmic i professional, essent a més, un dels factors influenciadors, juntament amb la família i l'entorn social, en la presa de decisió del futur acadèmic i professional de l'alumnat.**

En aquest sentit, serà important revisar les principals funcions del docent i més concretament la tasca orientadora. També serà rellevant observar quins són els factors que influeixen sobre la presa de decisió de l'alumnat en aquestes últimes etapes i si la família o l'entorn social tenen rellevància en aquest procés.

L'objectiu principal d'aquest treball és poder reflexionar sobre quins són els factors que influeixen en el procés de presa de decisió de l'alumnat en les últimes etapes de secundària, sobretot en l'elecció de cursar batxillerat o cicles formatius.

Per tal d'aconseguir-ho, elaborarem una enquesta amb la qual podrem conèixer les diferents perspectives que té l'alumnat en dos centres educatius d'ESO i postobligatòria, amb la formació professional. Aquesta perspectiva podrà ser contrastada per les entrevistes guiades portades a terme amb els tutors dels alumnes d'aquests centres.

Les transcripcions d'aquestes converses es podran trobar a l'annex d'aquesta investigació.

Un cop recollides totes les dades a través de les diferents enquestes i entrevistes, es desenvoluparà una anàlisi de les diferents percepcions obtingudes per tal de poder identificar quines són les principals carències que destaquen en aquest procés d'orientació acadèmica i professional de l'alumnat de secundària.

2 Fonamentació teòrica

2.1 El professorat de secundària

La formació obligatòria del sistema educatiu català està caracteritzada per l'educació infantil, la primària i la secundària. Aquesta última, l'ESO, està caracteritzada per l'edat dels alumnes, ja que s'engloba en el període d'edat de 12 anys fins als 16, amb la possibilitat de poder-hi accedir fins als 18 anys (Decret 187/2015).

Si ens fixem en les principals característiques que ha de tenir el professorat d'aquesta etapa educativa, Tribó (2008) exposa que aquests docents han de tenir un doble perfil; el primer, que ha d'estar format per l'àrea científica del qual és especialista i, el segon, el domini de les competències professionals específiques del docent i de l'educador. Perquè això sigui possible, el professor ha de tenir una formació inicial relacionada amb els coneixements de l'àrea disciplinària, la didàctica específica i el bloc psicològic i sociopedagògic (Tribó, 2008). Així doncs pel mateix autor, un professor de secundària ha de ser capaç de coordinar l'aplicació pràctica dels diferents coneixements en el procés de planificació docent i ha de ser capaç de prendre decisions, ràpides i correctes, en les diferents situacions i contextos que es trobi a l'aula. A més, ha d'assumir la tasca d'acompanyament responsable i integral dels seus alumnes per ajudar-los a convertir-los en ciutadans crítics i reflexius (Tribó, 2008).

Per identificar les diferents habilitats; personals, metodològiques, socials i científiques que ha de tenir a nivell formatiu els professionals de l'educació secundària, a continuació es mostren les principals característiques que determinen aquest perfil professional a partir de les aportacions de diferents experts en el tema.

Taula 1. Característiques del professorat de secundària

Autor	Característiques
Prat (2000)	Vinculació del docent en l'actuació i les competències professionals que el mestre ha d'exercir en la incorporació de l'àmbit laboral.
	Complementar-se amb formació permanent.
Vaello (2009)	Treball en equip i clima positiu tant en l'alumnat, les famílies i el conjunt de l'equip educatiu.
	Conèixer el context social i cultural del centre educatiu.
	Actitud respectuosa en vers els altres.
	Possibles variables: la personal, pedagògica, professional, la teòrica, la cognitiva, la laboral i la social.
Ainscow et al. (2001)	A través de l'experiència i coneixement del context social, cal mostrar consideració positiva cap a tots els alumnes per crear confiança, coherència i justícia.
	Perfil obert del professorat, el qual ha de saber escoltar i ser proper amb els alumnes.
Plana (1992)	Coneixement de l'estructura de la institució escolar.
	Coneixement del medi social i natural de l'entorn.
	Integrar-se en el projecte educatiu (els valors, la cultura, la llengua i les tradicions).
	Procurar pel bon clima a l'aula (grup – classe).
	Adoptar actitud investigadora amb els seus alumnes.

Nota. Recull de les diferents característiques dels diferents autors com: Prat (2000), Vaello (2009), Ainscow et al. (2001) i Plana (1992).

A través de les diferents característiques que exposen els experts, podem concloure que les principals característiques que ha de tenir un docent de secundària són les de promoure el treball en equip amb un clima positiu tant amb l'alumnat, les famílies i el conjunt de l'equip directiu. També ha de conèixer el context social i cultural en què es troba el centre educatiu, per poder-se integrar en el projecte educatiu i adoptar una actitud positiva en vers els altres (Vaello, 2009, Ainscow et al., 2001 i Plana, 1992). De forma més específica sobre la seva tasca docent se li requereix les competències professionals, personals, pedagògiques, juntament en la complementació de la formació permanent (Prat, 2000).

2.1.1 La funció del professorat segons la Llei d'Educació de Catalunya

Un cop analitzades les diferents característiques que ha de tenir un professorat, en aquest apartat s'analitzen les diferents funcions que ha de tenir el professorat segons la Llei d'Educació de Catalunya (LEC) aprovada el juliol del 2009. Segons l'article 104, 28 i 29 que regulen la funció docent dels mestres i dels professors s'exposa que:

- "Són els agents principals del procés educatiu en els centres" (art. 104.1).
- "Professionals que exerceixen la responsabilitat principal del procés educatiu" (art. 28.1).
- "En el marc definit per l'article 104, inclou la transmissió de coneixements, destreses i valors" (art. 28.1).
- "El seu exercici constitueix un dret i un deure del professorat, en el marc del projecte educatiu del centre" (art. 29.1 i 2).

A continuació es mostren les diferents funcions específiques que es descriuen a l'article 104 de la LEC (2009).

Taula 2. Funcions dels mestres i professors segons la LEC (2009)

Funcions dels mestres i professors (LEC, art. 104)
Programar i impartir ensenyaments.
Avaluar els alumnes.
Exercir la tutoria i la direcció de l'aprenentatge dels alumnes.
Contribuir al desenvolupament personal dels alumnes.
Informar periòdicament les famílies sobre el procés d'aprenentatge.
Exercir la coordinació de les activitats escolar i fer-ne el seguiment.
Exercir les activitats de gestió, de direcció i de coordinació.
Col·laborar en la recerca, l'experimentació i el millorament continu.
Promoure i organitzar activitats complementàries i participar-hi.
Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació.
Aplicar les mesures correctores sancionadores.

Nota. Recull de funcions dels mestres i professions segons la LEC (2009).

De totes les funcions analitzades, en aquesta recerca, nosaltres ens centrarem en la funció d'exercir la tutoria i la direcció de l'aprenentatge dels alumnes. Per tal de saber

més sobre aquesta funció en els següents apartats es cerquen els conceptes de l'orientació educativa i l'acció tutorial.

2.2 L'Orientació educativa

Si seguim les diferents idees d'autors com ara Molina (2004) i Alonso et al. (2005) es comprova com existeixen diferents formes d'entendre el concepte d'orientació educativa, ja que alguns autors tendeixen a definir-la des d'una perspectiva personal-social i altres des d'una vessant més acadèmica i professional. Tot i això, Molina (2001) citat per Molina (2004) la defineix com "un procés dirigit al desenvolupament d'habilitats i destreses per aprendre a aprendre i formar hàbits, actituds, valors i comportaments positius cap al medi escolar i davant de les activitats d'aprenentatge" (p. 6). Amb un plantejament més integrador Martínez de Codés (2001) cita per Molina (2004) exposa que l'orientació és:

Un procés d'ajuda contínua i sistemàtica, dirigida a totes les persones, en tots els seus aspectes, posant èmfasis especials a la prevenció i el desenvolupament personal, social i de primera carrera, que es realitza al llarg de tota la vida, amb la implicació dels diferents agents educatius (tutors, orientadors, professors) i socials (família, professionals i paraprofessionals) (p. 8).

Per tal d'esquematitzar les principals funcions de l'orientació educativa, a continuació es mostra un diagrama en el qual es descriuen aquells elements bàsics que engloba aquest concepte.

II-lustració 1. Elements del concepte d'orientació educativa

Nota. Diagrama on s'exposen els elements bàsics del concepte d'orientació educativa segons Molina (2004).

Segons García (1982) tradicionalment es considerava que hi havia tres tipus d'orientació, les quals es descriuen a continuació:

- Orientació professional: procés d'ajuda a un subjecte per tal que aquest sigui capaç d'escollir i preparar-se de forma idònia per a una professió o treball determinat.
- Orientació escolar o acadèmica: procés d'ajuda per a un alumne perquè sigui capaç de resoldre els problemes que se li plantegin a nivell acadèmic, especialment en escollir els continguts i les tècniques d'estudi més adequades a les seves possibilitats.

- Orientació personal: procés d'ajuda a un subjecte perquè pugui obtenir suficient coneixement sobre si mateix i l'entorn que l'envolta perquè sigui capaç de resoldre els problemes de la vida.

Més recentment, Martínez de Codés (2001) citat per Molina (2004), exposa que hi ha quatre àrees d'actuació: orientació professional, orientació en els processos d'ensenyament aprenentatge, l'atenció a la diversitat i l'orientació per a la prevenció i el desenvolupament humà. Aquestes estan descrites de forma més específica les quals ens permeten orientar més la nostra recerca cap a l'orientació acadèmica i professional.

2.2.1 L'orientació educativa a Catalunya

En els següents apartats es descriuen els diferents articles que s'exposen la LEC (2009) i en el currículum d'ESO Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundària Obligatòria.

2.2.1.1 La Llei d'Educació de Catalunya en l'orientació educativa

El Departament d'Ensenyament (s.d) defineix l'orientació educativa com a "accions de centre que promouen l'acompanyament personalitzat de l'alumne i requereix que els equips de centre incorporin estratègies didàctiques i pedagògiques afavoridores de l'aprenentatge i l'autonomia de l'alumne" (p. 6).

Si ens fixem amb el que exposa la LEC (2009) de forma específica sobre l'orientació educativa només se'n troba contingut a l'article 57 en el qual es presenta l'educació bàsica, dins el punt 7, es descriu que:

L'acció tutorial a l'educació bàsica, que comporta el seguiment individual i col·lectiu dels alumnes, ha de contribuir al desenvolupament de llur personalitat i els ha de prestar l'orientació de caràcter personal, acadèmic i, si escau, professional que els ajudi a assolir la maduresa personal i la integració social. Per a facilitar a les famílies l'exercici del dret i el deure de participar i d'implicar-se en el procés educatiu de llurs fills, els centres han d'establir procediments de relació i cooperació amb les famílies i els han de facilitar informació sobre l'evolució escolar i personal de llurs fills (p. 68).

A l'article 59 que es basa en l'ESO, en el punt 6, es descriu que en aquesta etapa formativa s'ha de "garantir un sistema global d'orientació professional i acadèmica que

permeti als alumnes conèixer les característiques del sistema formatiu i productiu a fi d'escollir les opcions formatives adequades a llurs aptituds i preferències" (p. 70).

En la mateixa línia, però amb la formació del batxillerat, a l'article 61 (punt 6), s'exposa que:

L'acció tutorial al batxillerat ha de reforçar l'orientació de caràcter personal, acadèmic i professional prestada als alumnes; amb aquest objectiu, el Departament ha d'establir mecanismes de coordinació entre els centres que imparteixen batxillerat, els centres que imparteixen formació professional de grau superior i les universitats (p.72).

La mateixa LEC (2009), a l'article 63 que explica l'alternança entre formació i treball en el punt 4, s'exposa que el Departament ha de facilitar als alumnes ofertes formatives en referència a l'orientació professional necessàries, i a més, ha de planificar, organitzar i desenvolupar accions formatives.

Els criteris d'organització pedagògica en l'educació bàsica descrits a l'article 79, se'n destaca un en el qual s'hi descriu que:

En l'Educació Secundària Obligatòria, l'atenció docent s'ha d'organitzar equilibrant l'especialització curricular del professorat amb la necessària globalitat de l'acció educativa, i s'hi ha de potenciar la tutoria i l'orientació acadèmica i professional. En concordança, s'ha de promoure la polivalència curricular del professorat que actua sobre un mateix grup (p. 89).

I en la mateixa línia que l'article anterior, en els criteris d'organització pedagògica en els ensenyaments postobligatoris (art. 80) es descriu que el grup classe ha de disposar d'un tutor/a que garanteixi l'atenció educativa general dels alumnes amb el conjunt de docents, i també, la comunicació entre centres i les famílies amb l'objectiu d'aconseguir el progrés personal dels seus fills.

2.2.1.2 El currículum d'Educació Secundària Obligatòria en l'orientació educativa

Un cop analitzat en què indica la LEC (2009) en aquest apartat ens focalitzarem amb el que ens indica el currículum d'ESO a través del Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundària Obligatòria. El capítol 3, d'orientació educativa i gestió pedagògica, s'hi troba l'article 17 (p. 24 – 25) en el qual es descriu:

1. L'orientació educativa comprèn les accions de centre que promouen l'acompanyament personalitzat de l'alumne i suposen l'eix vertebrador de l'acció educativa del centre. El projecte educatiu n'ha d'establir els principis que la regulen.
2. Consisteix en el conjunt d'actuacions de l'equip docent, programades, sistematitzades i avaluades en el marc de la programació general anual de centre, per garantir el desenvolupament de l'alumne, l'assoliment de les competències clau i l'acompanyament personalitzat al llarg de la seva escolarització.
3. L'orientació educativa s'adreça a tot l'alumnat, és responsabilitat de tot el professorat i inclou l'atenció a la diversitat, l'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional.
4. Les actuacions d'orientació educativa es duen a terme en els àmbits personal, acadèmic i professional de l'alumne, i es poden desenvolupar a nivell individual o grupal.
5. El centre ha de disposar d'un registre o full de seguiment intern per recollir i traspasar la informació més rellevant de cada alumne d'un curs al següent i als ensenyaments postobligatoris. Aquest registre ha d'incloure, entre d'altres, les dades següents:
  - a. Nivell d'assoliment dels aprenentatges.
  - b. Mesures de suport a l'aprenentatge rebudes (específiques i/o extraordinàries).
  - c. Interessos i expectatives de l'alumne.
  - d. Habilitats de relació i socialització.
6. Correspon al tutor assignat a l'alumne la responsabilitat d'actualitzar i gestionar la informació continguda en el registre o full de seguiment intern de l'alumne.

Així doncs, es comprova com l'orientació educativa engloba el conjunt d'actuacions que realitza l'equip docent adreçat a tot l'alumnat en el qual s'inclou l'atenció a la diversitat, l'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional. Per tal d'observar de forma més específica les actuacions que es porten a terme en els àmbits personal, acadèmic i professional de l'alumne, en els següents apartats s'analitza l'acció tutorial del docent.

2.3 L'acció tutorial

En els apartats anteriors dins del recull de les diferents funcions dels mestres i professors segons la LEC (2009) i en l'orientació educativa, s'ha comprovat que una de les tasques que té el docent és la d'exercir la tutoria i la direcció de l'aprenentatge dels

alumnes. Així doncs per tal de poder assolir aquesta funció de l'acció tutorial, a continuació es desglossen tots els aspectes més rellevants que l'engloben.

L'acció tutorial prové de corrents anglosaxones d'Oxford i Cambridge, en la qual és entesa com a conjunt d'accions per establir una relació més propera de l'alumne amb el professor. Originalment, aquesta acció tutorial era entesa com l'assistència en els recents posts graduats (Bermejo, 1996). Més recentment González (2018) la defineix com:

Una intervenció orientadora que es proposa donar resposta a la necessitat de recolzar els processos educatius mitjançant l'acompanyament de l'estudiant en els seus processos de desenvolupament i de presa de decisions en les àrees personals, acadèmiques i professionals al llarg de tota la vida (p. 22).

Així doncs, l'acció tutorial és una activitat pedagògica a través de l'acompanyament i el seguiment de l'alumnat, amb l'objectiu de desenvolupar processos educatius els més favorables possibles (Olmos, 2020). Amb la mateixa línia de González (2018), Olmos (2020) afegeix que aquest model d'educació personalitzada a part d'abordar el conjunt de la personalitat del propi subjecte en les diferents facetes (com a alumne, persona o ciutadà) i en les diferents dimensions (personal, acadèmica i professional) també és present en l'entorn social en què es desenvolupa la persona.

A través del conjunt de les diferents definicions d'Álvarez et al. (2012), Bisquerra (2002), Expósito (2014), González-Benito (2013), Rio i Martínez (2007) i Santana (2003) sobre l'acció tutorial i la tutoria citades per Olmos (2020), aquesta última descriu l'acció tutorial com a activitat orientadora intencional, constituïda legalment per a les tres etapes educatives (infantil, primària i secundària), inherent a la funció docent i indiscutiblement unida amb el procés educatiu que porta a terme el professorat en la seva funció de docent, i especialment el professorat en funció de tutor. Per a Olmos (2020) el tutor ha de realitzar una tasca d'acompanyament continu i personalitzat per a cada alumne i grup d'alumnes que garanteixi el desenvolupament integral en tots els àmbits (acadèmics, socials, personals i professionals), l'atenció a la diversitat de l'alumnat i la inclusió educativa. És a dir, té la finalitat de contribuir en la personalització de l'educació i l'atenció a les diferències individuals per tal d'oferir motivacions als alumnes orientant-los adequadament amb relació a les seves opcions acadèmiques i professionals (Olmos, 2020).

Castillo et al. (2009), Expósito (2014) i Grañeras i Parras (2008) citats per Olmos (2020) identifiquen els elements més comuns que caracteritzen l'acció tutorial i la tutoria, aquests es mostren a la següent taula.

Taula 3. Elements comuns que caracteritzen l'acció tutorial

Elements caracteritzadors de l'acció tutorial
Són un procés, una estratègia i una eina de l'orientació educativa.
Estan presents en els moments crucials de la persona (moments de transició).
Orienta el procés de la presa de decisions.
És l'espai i el moment on hi ha una persona que necessita informació, orientació i ajuda, i és assistida per intercanviar informació, analitzar, orientar o valorar un problema o projecte.
És una funció inherent a la figura del docent.
Està integrada en el currículum, el marc de desenvolupament de les accions tutorial.
No és improvisada, és una acció sistemàtica, amb previsió a mitjà i llarg termini i requereix planificació prèvia.
Contribueix en l'educació integral de la persona: identitat, sistema de valors, personalitat, sociabilitat, etc.
S'ajusta la resposta educativa a les necessitats particulars prevenint i orientant possibles dificultats. Resulta una estratègia d'inclusió mitjançant l'atenció personalitzada a la diversitat i a les necessitats educatives específiques.
Afavoreix a les relacions en el conjunt del grup, element fonamental de l'aprenentatge cooperatiu i de socialització.
Posseeix una perspectiva interdisciplinària que contribueix a l'adequada relació i interacció entre els agents integrants de la comunitat educativa; requereix la complementarietat i la col·laboració de tots els agents educatius.

Nota. Recull dels principals elements caracteritzadors de l'acció tutorial per a Olmos (2020).

A partir de les característiques anteriors, Álvarez (1994), Vélaz de Medrano (1998), Grañeras i Parras (2009), Álvarez et al. (2012), Martínez Clares et al. (2016) citats per León (2019) exposen i descriuen els principis que fonamenten la finalitat i els objectius de l'acció tutorial. Aquests principis estan relacionats entre sí:

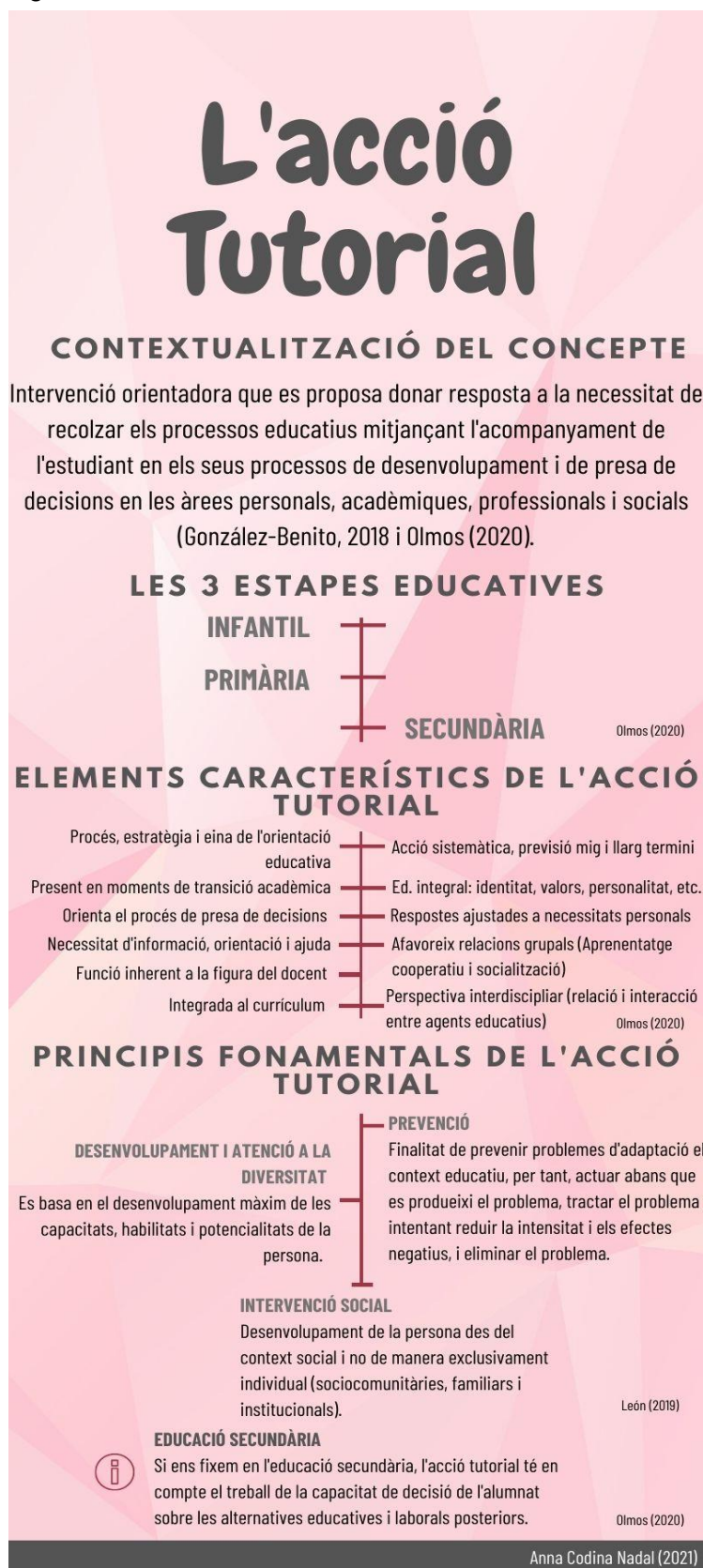
- La prevenció, amb la finalitat de prevenir problemes d'adaptació en el context educatiu per tant, actuar abans que es produeixi el problema, tractar el problema intentant reduir la intensitat i els efectes negatius, i eliminar el problema a través de la rehabilitació.

- El desenvolupament i l'atenció a la diversitat, que es basa en el desenvolupament màxim de les capacitats, habilitats i potencialitats de la persona.
- La intervenció social, desenvolupament de la persona des del context social i no de manera exclusivament individual (sociocomunitàries, familiars, institucionals).

Olmos (2020) destaca que aquests objectius esmentats anteriorment es visualitzen de forma clara entre l'orientació i l'acció tutorial que es tenen en compte en les diferents etapes educatives. En aquest cas, si ens fixem en l'educació secundària, l'acció tutorial té en compte el treball de la capacitat de decisió de l'alumnat (procés de presa de decisions) sobre les alternatives educatives i laborals posteriors.

Per tal d'obtenir una visualització més gràfica del que significa l'acció tutorial i els diferents aspectes que s'han tractat en aquest apartat, a continuació es mostra una infografia. Aquest format ens permet observar de forma més esquemàtica la funció de l'acció tutorial, a on actua, els principals elements característics i els principis fonamentals d'aquesta.

II-lustració 2. Infografia acció tutorial

Nota. Infografia en la qual es descriu els elements bàsics de l'acció tutorial.

2.3.1 L'acció tutorial a Catalunya

En els següents apartats es descriuen els diferents articles que exposen la LEC (2009) i en el currículum d'ESO Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundària Obligatòria.

2.3.1.1 La Llei d'Educació de Catalunya en l'acció tutorial

Pel Departament d'Educació (2018) entén per acció tutorial com a tasca d'equip en el qual els tutors són els coordinadors i els responsables de cada grup classe, però no l'única persona responsable, ja que cada membre de la comunitat educativa escolar pot i ha de dur a terme una tasca tutorial.

De forma més detallada si analitzem la LEC (2009) trobem que l'article 57 que descriu l'educació bàsica (punt 7), s'exposa:

L'acció tutorial a l'educació bàsica, que comporta el seguiment individual i col·lectiu dels alumnes, ha de contribuir al desenvolupament de llur personalitat i els ha de prestar l'orientació de caràcter personal, acadèmic i, si escau, professional que els ajudi a assolir la maduresa personal i la integració social. Per a facilitar a les famílies l'exercici del dret i el deure de participar i d'implicar-se en el procés educatiu de llurs fills, els centres han d'establir procediments de relació i cooperació amb les famílies i els han de facilitar informació sobre l'evolució escolar i personal de llurs fills (p 68).

A l'article 59, en la formació de l'ESO, en el punt 6, es descriu que en aquesta etapa formativa s'ha "d'incorporar elements que permetin la implicació dels alumnes en llur procés educatiu".

En la mateixa línia però amb la formació de batxillerat, a l'article 61 (punt 6), s'exposa que:

Al batxillerat ha de reforçar l'orientació de caràcter personal, acadèmic i professional prestada als alumnes; amb aquest objectiu, el Departament ha d'establir mecanismes de coordinació entre els centres que imparteixen batxillerat, els centres que imparteixen formació professional de grau superior i les universitats (p. 72).

A nivell d'autonomia dels centres que present el Servei d'Educació de Catalunya (Capítol 2), a l'article 97 de l'àmbit de l'autonomia pedagògica en el punt 3, es troba que aquests

centres han de determinar les característiques específiques de l'acció tutorial, del projecte lingüístic i de la carta de compromís educatiu.

En el títol 4, de la direcció i el govern dels centres educatius, dins del capítol 1, a l'article 146 del claustre de professorat es descriu algunes de les funcions que tenen aquests i en el cas de l'acció tutorial s'exposa que s'han d'establir directrius per a la coordinació docent i l'acció tutorial.

2.3.1.2 El currículum d'Educació Secundària Obligatòria en l'acció tutorial

Un cop analitzat en què indica la LEC (2009) en aquest apartat ens focalitzarem amb el que ens indica el currículum d'ESO a través del Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundària Obligatòria. El capítol 3, d'orientació educativa i gestió pedagògica, s'hi troba l'article 19 (p. 26) en el qual s'exposa:

1. El projecte educatiu de centre ha de definir el model d'acció tutorial d'acord amb els principis que regulen l'orientació educativa del centre.
2. L'acció tutorial és el conjunt d'accions educatives que contribueixen, en col·laboració amb les famílies, a l'assoliment de les competències personals, emocionals i socials de l'alumne necessàries per poder desenvolupar el seu projecte personal, acadèmic i professional.
3. Es porta a terme individualment, amb un acompanyament personalitzat, i en grup, amb l'aplicació de propostes pedagògiques que contribueixen a la cohesió social dels alumnes a través de la tutoria del grup.
4. Tots els alumnes han de disposar d'un professor tutor. Cor-respon al professor tutor la relació amb les famílies o tutors legals dels alumnes.
5. L'acció tutorial és responsabilitat del conjunt de professorat que intervé en un mateix grup. Cor-respon al professor tutor la coordinació de l'equip docent i l'emplenament de tota la documentació que sigui necessària.
6. Les normes d'organització i funcionament del centre han de preveure els aspectes organitzatius i funcionals de l'acció tutorial, i els procediments de seguiment i d'avaluació. El centre ha de garantir, mitjançant els recursos disponibles, la coherència i la continuïtat de l'acció tutorial durant l'escolarització de l'alumnat.

En aquest cas, podem comprovar com en el punt 2, que es descriu en el Decret 187/2015, l'acció tutorial són un conjunt d'accions en les quals es requereix la col·laboració de les famílies per assolir les competències personals, emocionals i socials necessàries per a l'alumnat per tal de desenvolupar el seu projecte acadèmic i professional, en el qual es basa aquesta recerca.

2.4 L'orientació acadèmica i professional

L'orientació educativa en cada etapa de l'ensenyament es concreta en quatre dimensions: la personal, social, l'acadèmica i la professional. En funció dels objectius de l'etapa educativa o d'ensenyament i l'edat de l'alumne es posa més èmfasi en cada una d'aquestes dimensions (Departament d'Educació, 2018). En aquesta recerca ens centrem en l'orientació acadèmica i professional, ja que tal com descriuen Martín i Tirado (2000), és l'itinerari acadèmic en què es caracteritza la història escolar de cada estudiant, en la qual s'ha de tenir en compte la vida professional com a criteri en el moment de prendre la decisió sobre les diferents alternatives educatives.

És coherent parlar d'orientació acadèmica i professional per Grañeras i Parras (2009) quan s'inicia aquest procés en l'educació formal a través de: l'autoconeixement, l'adquisició de competències bàsiques pel futur professional o l'elecció d'itineraris conduents a adquirir unes habilitats i coneixements diferenciadors. El caràcter socialitzador, per a Grañeras i Parras (2009) és una altra característica que facilita la incorporació social efectiva a la inserció a la professió, la qual té l'objectiu a aconseguir més rendiment, aprofitament, satisfacció personal i social. Tal com han esmentat els diferents autors anteriorment, es pot entendre que l'orientació acadèmica i professional passa a ser un instrument de selecció professional a ser una eina intrínsecament educativa.

En aquesta dimensió professional de l'orientació, Martín i Tirado (2000) afegixen que l'objectiu és aconseguir que els alumnes puguin tenir un coneixement equitatiu d'ells mateixos i del món laboral, sabent les diferents opcions professionals a través dels diferents àmbits acadèmics. D'aquesta manera, per a Moncayo (2006) s'entén que és un procés d'ajuda i assessorament al llarg d'un període, en el que l'alumne ha d'aconseguir una base de coneixement propi perquè pugui escollir, com ara les matèries optatives, o prendre altres decisions que puguin condicionar el seu futur acadèmic o professional.

El Departament d'Educació (2018) exposa que per aconseguir que l'orientació educativa i l'acció tutorial tingui una transversalitat, es requereix una planificació d'estratègies didàctiques i pedagògiques, a continuació es presenten:

- Implicació i gestió de l'alumne en el procés d'aprenentatge.
- La comunicació com a eina de construcció de l'aprenentatge.
- Procurar que l'alumne sigui actiu i protagonista en el propi procés d'aprenentatge i del desenvolupament personal i social.
- Transferir i projectar els coneixements de l'alumne en altres contextos de dins o fora del centre educatiu.
- Procurar que els alumnes prenguin decisions sobre la projecció acadèmica i professional.

Com s'ha esmentat anterior, l'orientació acadèmica i professional ha de ser ajustada a cada etapa educativa per la seva rellevància en el procés de construcció personal. Aquesta importància en què l'alumne conegui les diferents possibilitats de sortides professionals i les diferents competències que es poden associar en cada una d'elles ve destacada pel Departament d'Educació (2018). Es remarca que cal permeabilitat en els centres educatius, amb l'entorn, el suport amb altres entitats (empreses i agents econòmics), socials i culturals. Així doncs, a través de les diferents àrees, matèries, unitats formatives, o fins i tot activitats d'aula o d'entorn, el Departament d'Educació (2018) requereix que es treballin continguts d'orientació acadèmica i professional. Perquè això sigui així, el mateix Departament d'Educació (2018) exposa que s'ha de procurar que:

- Es promogui la reflexió de l'alumne i la presa de consciència del mateix, i de les seves habilitats, aptituds, capacitats, valors i interessos.
- Cal construir un itinerari formatiu professional i de projecte de vida de l'alumne, que li permeti reflexionar i prendre consciència d'ell mateix. Explorant el propi coneixement i el de l'entorn personal social, acadèmic i laboral.

- Realitzar l'exercici d'autonomia i de presa de decisions. És un procés continu al llarg de la vida sobretot en la formació, i cal que es promogui en les primeres etapes educatives.

El fet que es creï la necessitat de treballar aquesta dimensió en l'educació, Aguirre (1994) exposa que existeixen quatre períodes crítics en què l'alumnat ha de prendre aquest tipus de decisions. El primer és el final dels cicles educatius (final de l'ESO, Formació Professional (FP), batxillera o formacions universitàries). La segona, també és el final de l'ESO, ja que aquest és més important perquè l'alumne ha de decidir si vol seguir estudiant o vol treballar. El tercer, és quan un no té treball i necessita conèixer o potenciar els seus recursos, i obtenir diferents opcions per accedir al món laboral. I per últim, quan es treballa, però no es té satisfacció sobre aquest.

Perquè no succeeixin aquest tipus de situacions que s'han plantejat anteriorment, González (1995) i Caballero (2005) citats per Grañeras i Parras (2009) exposen que hi ha tres principis fonamentals per a l'orientació acadèmica i professional. El primer és el de la prevenció, el qual suposa avançar-se a les dificultats que puguin sorgir. El segon és el desenvolupament, en el que es té en compte el desenvolupament acadèmic, vocacional i personal. I el tercer és la intervenció social, a través de l'activitat educativa en l'àmbit acadèmic i professional de les persones en la qual s'incideix en les diferents etapes que es desenvolupa l'individu professionalment.

2.4.1 L'orientació acadèmica i professional a Catalunya

En els següents apartats es descriuen els diferents articles que s'exposen en la LEC (2009) i en el currículum d'ESO Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundària Obligatoria en relació a la implicació dels centres educatius, docents i alumnat en l'orientació acadèmica i professional.

2.4.1.1 La Llei d'Educació de Catalunya en l'orientació acadèmica i professional

Seguin amb la mateixa línia dels apartats anteriors, a continuació s'observa el que s'exposa a la LEC (2009) en l'àmbit de l'orientació acadèmica i professional. En aquest cas només s'hi troba reflectida en el títol 6 dels centres educatius, dins del capítol 1 de normes generals a l'article 79 que s'exposen els criteris d'organització pedagògica en l'educació bàsica. En el punt 6 s'hi troba:

En l'Educació Secundària Obligatòria, l'atenció docent s'ha d'organitzar equilibrant l'especialització curricular del professorat amb la necessària globalitat de l'acció educativa, i s'hi ha de potenciar la tutoria i l'orientació acadèmica i professional. En concordança, s'ha de promoure la polivalència curricular del professorat que actua sobre un mateix grup d'alumnes, tenint en compte la seva especialització i formació (p. 88)

Així doncs, podem recalcar que segons la LEC (2009) vol potenciar la tutoria i l'orientació acadèmica i professional a través de les competències professionals del professorat tutor, tenint en compte la seva especialització i formació acadèmica.

2.4.1.2 El currículum d'educació secundària en l'orientació acadèmica i professional

Dins el currículum d'ESO (Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundària Obligatòria), en el capítol 3 d'orientació educativa i gestió pedagògica, a l'article 20 si descriu l'orientació acadèmica i professional. En aquest s'hi exposa:

1. L'orientació acadèmica i professional és el conjunt d'actuacions que contribueixen a la presa de decisions amb relació a l'itinerari formatiu de l'alumne. Aquestes actuacions han de tenir continuïtat al llarg de tota l'etapa i han d'estar vinculades al treball de les matèries curriculars.
2. L'alumne i la seva família, o els tutors legals, han de rebre un consell orientador en finalitzar cada curs, fonamentat en la informació del registre o full de seguiment intern. Aquest consell l'emet l'equip docent amb les recomanacions de les propostes de mesures de suport per al curs següent, si escau.
3. A la finalització de l'escolarització de l'alumne, l'equip docent emet un consell orientador, mitjançant un informe motivat, que ha d'incloure una orientació específica amb relació al seu itinerari formatiu i/o professionalitzador.

En aquesta recerca, com ja s'ha anat esmentant anteriorment ens focalitzarem en l'orientació acadèmica i professional en l'educació secundària. En aquesta etapa, segons Grañeras i Parras (2009) l'estructura de l'orientació es basa en els Departaments d'Orientació (DO). Pels mateixos autors, si ens fixem en la Comunitat Autònoma de Catalunya, en aquest cas, aquesta funció és portada a terme pels Equips d'Assessorament Psicopedagògics de Sector (EAP) i una figura interna al centre: l'orientador. De forma més específica es disposa dels Equips d'Assessorament en

llengua, interculturalitat i cohesió social (ELIC). En aquest cas també es disposa d'orientador i de centres de recursos específics com el de Deficients Auditius i Visuals (CREDA i CREC) i com a centre d'assessorament s'hi troba els Centres de Recursos Pedagògics (CRP).

2.4.2 Les principals funcions de l'orientació acadèmica i professional

En aquest apartat, ens centrarem a descriure les principals funcions que ha de tenir l'orientació acadèmica i professional. Primerament, Grañeras i Parras (2009) exposen que l'orientador ha de portar a terme tres tipus de funcions: les relatives a l'atenció a l'alumnat, les que es refereixen al suport tècnic del professoral i altres pertanyents a l'acció tutorial. Aquest professional treballa directament amb l'alumnat, realitzant l'atenció i el seguiment de l'alumnat planificant i col·laborant per exemple amb el desenvolupament de les seves adaptacions curriculars, i altres activitats que siguin requerides (Grañeras i Parras, 2009). Els mateixos autors destaquen que en aquestes etapes és important el suport especialitzat en les estructures internes dels centres. Aquesta ajuda es pot portar a terme amb els equips específics que s'han esmentat en l'apartat anterior.

Schmidt (1984) citat per Sanz i Sobrado (1998) assenyalen que també són necessaris un seguit de requisits per a l'existència i la consolidació de la funció orientadora. Primerament destaca l'acord dels orientadors pel que fa a la formació i el rol professional, en segon lloc, les expectatives compartides pels destinataris dels serveis orientadors corresponents, i per últim, l'efectivitat i la qualitat demostrada en l'exercici professional.

Un cop coneguts aquestes principals funcions i requisits per a l'orientació acadèmica i professional, juntament amb els principis de prevenció, desenvolupament i intervenció social citats a l'apartat anterior per Grañeras i Parras (2009) ens permeten concretar i delimitar les tasques per tal que es puguin també plantejar els objectius de les funcions de l'orientació acadèmica i professional. En aquest cas, ens fixem en les que proposa Caballero et al. (1982), el qual estableix quatre funcions bàsiques:

- Funció diagnòstica: tracta la valoració i el diagnòstic de les necessitats de l'alumnat per possibilitar l'autoconeixement i el desenvolupament del projecte vital.

- Funció d'ajuda: tasques d'assessorament i de consell personal, la formació en cerca i utilització de la informació, ajuda en el procés de la presa de decisió i el suport pel desenvolupament del projecte vital.
- Funció de planificació, organització i coordinació de la intervenció: es gestionen els programes educatius amb especial atenció als contextos on es desenvolupen, els agents educatius implicats, els recursos i les activitats portades a terme.
- Funció d'avaluació i investigació de la pròpia acció orientadora.

A través d'aquestes funcions, Álvarez (1995) citat per Grañeras i Parras (2009) desenvolupen un seguit de funcions i tasques de l'orientació acadèmica i professional, en la qual es poden observar en la següent taula.

Taula 4. Funcions i tasques de l'orientació acadèmica i professional

Funcions	Tasques
Planificació i organització	Planificar els programes d'orientació professional.
	Organitzar i planificar les diferents activitats d'intervenció i els recursos necessaris per l'acció orientadora.
	Estimular l'organització perquè proporcioni el context adequat i que faciliti l'òptim desenvolupament de l'alumnat.
Diagnòstic	Ajudar a un autoconeixement del subjecte perquè així pugui afrontar la presa de decisions, a què el subjecte sigui conscient de les seves possibilitats i de com pot desenvolupar-se i posar-les en la pràctica, a estimular millor les possibilitats de la persona, ajudar-lo en el seu projecte de vida, partint de la representació de si mateix.
	Col·laborar amb el tutor o tutora en el coneixement de l'alumnat.
Informació i formació	Transmetre als subjectes l'interès i la motivació per formar-se.
	Proporcionar informació d'estudis, professional i ocupacional; sobre les característiques personals, ocupacionals i vocacionals; informació i formació, tant del treballador/a com de l'empleat/da i informar i comprendre l'organització del món laboral i del mercat de treball.
	Desenvolupar en el subjecte estratègies de recerca d'informació.
	Conèixer els recursos que l'escola i la societat posen a disposició del subjecte,

	Utilitzar els mitjans tecnològics com a element de la informació i consulta.
	Aproximar el subjecte al món del treball.
	Aplicar els itineraris d'inserció.
Ajuda per a la presa de decisió	Ajudar el subjecte a desenvolupar estratègies i procediments per afrontar el procés de presa de decisió.
	Organitzar i sistematitzar el concepte de sí mateix i el món laboral i així poder planificar les estratègies per aconseguir els seus objectius.
Consell	Ajudar el subjecte a planificar els seus objectius vocacionals, i aquells subjectes immadurs a afrontar el procés de la presa de decisió.
	Ajudar a les persones amb capacitats excepcionals i a les seves famílies a escollir aquells objectius que millor s'adeqüin a la situació.
	Ajudar els subjectes a afrontar qualsevol problemàtica vocacional.
	Presentar especial atenció als problemes personals i de relació amb l'alumnat.
Consulta	En relació amb el centre: ajudar a diagnosticar necessitats d'orientació professional; fomentar l'orientació de professors en aspectes vocacionals.
	En relació amb el professorat: implicar els professors/es en l'orientació i atorgar-li facilitats i recursos per a la seva realització.
	Amb relació a les famílies: col·laborar en el coneixement dels seus fills/es i facilitar-los informació, creant en ells un clima de confiança per a la presa de decisió.
	Amb relació a les organitzacions: promoure el canvi d'actituds i la millora de les relacions.
Avaluació i investigació	Afrontar l'avaluació de la pròpia acció orientadora a nivell global i específic.
	Informar-se de les investigacions més rellevants i utilitzar les seves conclusions en la pràctica orientadora.
	Investigar sobre la pròpia intervenció orientadora.

Nota. Recull de funcions i tasques per a l'orientació acadèmica i professional de Álvarez (1995) citat a Grañeras i Parras (2009).

Un cop obtingudes aquestes funcions i tasques a portar a terme per a l'orientació acadèmica i professional, en fixem amb el que exposa el Departament d'Educació (2018), ja que destaca que durant el transcurs d'aquest procés, els equips educatius i els docents han de posar les màximes expectatives en cada alumne i proporcionar-li l'oportunitat d'obtenir el màxim i millor d'ell mateix, reforçant-ne l'autoestima i afavorint-

ne l'autoconeixement i el compromís amb la tasca d'aprendre. Perquè això sigui així, afegeix que els docents han d'identificar les dificultats i els progressos d'aprenentatge dels alumnes amb l'avaluació formativa, i alhora han de possibilitar el desenvolupament de les potencialitats dels alumnes per regular el seu propi aprenentatge amb l'avaluació formadora.

A continuació es mostren les estratègies d'actuació que proposa el Departament d'Educació (2018) estructurades en eixos d'actuació de centre en les etapes d'educació secundària, batxillerat i formació professional.

Taula 5. Estratègies d'actuació en l'orientació acadèmica i professional

	Eix d'actuació	Accions de centre
Orientació acadèmica i professional	Activitats didàctiques d'aula i de centre (des de tots els àmbits o àrees, matèries o unitats formatives)	Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i de centre perquè els alumnes explorin i coneguin els seus interessos i/o expectatives acadèmiques i professionals, tenint presents tots els sectors professionals existents i trencant els estereotips de gènere.
		Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i de centre perquè els alumnes explorin i coneguin els diferents perfils professionals que existeixen, trencant els estereotips de gènere.
		Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i centre que promoguin que l'alumne conegui el sistema educatiu.
		Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i de centre que promoguin que l'alumne, a partir del coneixement de si mateix, de les professions i del sistema educatiu, pugui anar elaborant el seu itinerari formatiu i professionalitzador.
		Organitzar xerrades i altres activitats en què participin diferents agents de la comunitat educativa (exalumnes, famílies, persones expertes, professionals de diferents sectors...) per compartir experiències de diversos perfils professionals des de la vivència personal.
		Fer activitats perquè els alumnes coneguin els perfils professionals i les expectatives d'inserció laboral que inclouen els diferents cicles formatius de formació professional i els ensenyaments de règim especial.
		Portar a terme activitats sobre el funcionament de la borsa de treball del centre.

	Temps i espais de tutoria	Acompanyar l'alumne en l'anàlisi personal d'interessos, aptituds i valors ocupacionals.
		Acompanyar l'alumne en el coneixement en profunditat dels diferents ensenyaments i recorreguts formatius, partint dels seus interessos.
		Ajudar l'alumne a elaborar el seu itinerari formatiu a partir del coneixement de si mateix, del sistema educatiu i dels seus interessos professionals.
		Fer activitats per tal que els alumnes i les famílies coneguin els estudis d'ensenyaments professionals i universitaris i les respectives oportunitats professionals.
		Participar en fires d'orientació acadèmica i professional a diferents territoris.
	Estratègies i eines per al seguiment de l'alumne: equips de centre, famílies i equips externs	Acompanyar l'alumne en l'elaboració de la seva carpeta d'aprenentatge sobre les activitats d'orientació acadèmica i professional realitzades al llarg de l'etapa o l'ensenyament.
		Fer entrevistes individualitzades amb l'alumne i/o la família per fer el seguiment de la seva orientació acadèmica i professional.
		Assignar un referent d'orientació acadèmica i professional.
		Coordinar-se amb serveis educatius i serveis externs.
		Treballar en xarxa amb el servei d'informació juvenil, universitats, el Servei d'Ocupació, empreses de l'entorn, fundacions, etc., amb la finalitat d'aportar experiències de perfils professionals des de la vivència personal.
Fer el seguiment i/o la derivació dels alumnes pels serveis educatius de la zona, per tal que els alumnes puguin gaudir d'actuacions de polítiques d'ocupació municipals.		

Nota. Recull d'estratègies d'actuació del Departament d'Educació (2018) en l'àmbit de l'orientació acadèmica i professional.

Com es pot observar a la taula anterior, les principals estratègies d'actuació estan distribuïdes en tres eixos: activitats didàctiques d'aula i de centre, temps i espai de tutoria i estratègies i eines pel seguiment de l'alumne. A partir d'aquests eixos ens permet obtenir de forma més específica cada estratègia d'actuació que proposa el Departament d'Educació (2018).

2.5 El tutor orientador a secundària

Per tal que es puguin portar a terme les diferents funcions i estratègies exposades en els diferents apartats anteriors serà molt important que el tutor compleixi un seguit de característiques per poder orientar de forma òptima a l'alumnat de secundària. En la següent taula es descriuen les competències generals i específiques del tutor segons Giner (2012).

Taula 6. Descripció de les competències generals i específiques del tutor/a.

Competències generals	Principis ètics d'implicació. S'han de sentir compromesos amb la tasca de tutor. Actituds que ajudin al creixement de l'alumnat de la seva tutoria, mostrant respecte i acceptant a la persona com a tal per partir d'uns valors personals que l'acompanyin.
	Adaptació el canvi. Tolerància a la incertesa. Fer una anàlisi de les necessitats i prevenir els riscos que poden aparèixer. Adaptar-se a les seves respostes en funció de les necessitats i riscos que es puguin detectar.
	Autogestió/organització. Establir objectius i prioritats. Delimitar responsabilitats i tasques adequades a cada grup, persona o situació. Gestiona i planifica el temps programat i actua segons aquesta planificació.
	Autonomia. Porta a terme aquelles tasques que s'han mercat sense necessitat de seguiment o supervisió. Té independència de l'entorn, no es deixa condicionar per les circumstàncies adverses.
	Comunicació. Saber escoltar. Transmet missatges de claredat i precisió utilitzant els diferents elements a la seva disposició. Té la capacitat empàtica i assertiva. Gestiona els processos comunicadors per la millora relacional.
	Gestió emocional. Detecta les pròpies emocions i les de les persones que l'envolten, fent una gestió adequada per donar una resposta que respongui els valors personals que l'acompanyen o que es vulguin transmetre.
	Desenvolupament personal. Té la capacitat de reflexió sobre la seva pràctica. Es planteja canvis tant a nivell actitudinal com en la seva pràctica professional. Selecciona formacions adequades per donar resposta a aquests canvis.
	Lideratge. Té la capacitat de confluïr amb les persones, per poder influir, amb l'objectiu d'ajudar en el creixement dels alumnes que tutela.
	Treball en equip. Sap treballar en equip de diferents professionals. Capacitat de donar i rebre en xarxa, de saber acceptar responsabilitats que li toquin i posar límits a altres que no són del seu àmbit.

Competències específiques

Gestió del marc legal. Saber entendre i aplicar els coneixements relacionals amb els drets i deures dels tutors i els alumnes, les instruccions del principi de curs publicades pel Departament d'Educació i la relativa legislació vigent en l'àmbit de la tutoria.
Gestió i dinamització del grup. Saber passar d'un petit grup a un grup classe, potenciant que la dinàmica incrementi la relació de tot l'alumnat. Poder incidir de forma pràctica amb el grup per tal de generar espais d'interacció i de reflexió entre els alumnes perquè es puguin produir canvis que els ajudin a créixer com a persones.
Gestió, seguiment i orientació acadèmica dels alumnes. Aquelles tècniques d'acompanyament acadèmic i d'orientació dels alumnes, durant la seva formació obligatòria en l'elecció de crèdits, com en el procés d'orientació vocacional al finalitzar l'educació secundària o batxillerat. Tot amb la coordinació de l'equip docent i el grup-classe.
Gestió, seguiment i orientació personal dels alumnes. Saber gestionar les relacions amb l'alumnat i tenir coneixement de les tècniques d'entrevista amb alumnes i la capacitat de detectar possibles dificultats i aspectes rellevants en la prevenció de riscos psicosocials i intervencions de prevenció de la salut. Capacitat per realitzar altres intervencions bàsiques o d'acompanyament en el creixement personal dels alumnes.
Gestió, seguiment i orientació a les famílies. Saber gestionar les relacions amb les famílies i tenir coneixements dels diferents models de la família i de les tècniques d'entrevista amb els pares per tal de transmetre i obtenir informació rellevant, per poder col·laborar. Tenir la capacitat de detectar riscos psicosocials i de salut per intervenir i/o derivar si és necessari.
Gestió de conflictes i millora de la convivència. Disposar de coneixements bàsics per millorar la convivència i gestionar mitjançant el coneixement de tècniques i estratègies relacionals, de diàleg i/o mediació per abordar-los de forma no violenta i executar una tasca de prevenció sobre aquests.
Gestió i coordinació amb l'equip docent. Saber gestionar la relació amb l'equip docent que intervé en el grup-classe per donar resposta col·legiada en el funcionament de l'alumnat, tant a nivell individual com en grup.
Gestió i coordinació amb els serveis externs. Saber treballar amb xarxa amb els diferents serveis externs que actuen en el centre recolzant la tasca educativa i atenció social.

Nota. Descripció de les característiques generals i específiques de les competències del tutor/a per a Giner (2012).

Un cop analitzades les competències generals i específiques del tutor/a, a continuació s'exposa el model de Sanz (2010) en el qual s'espera que s'adquireixin un seguit de competències (coneixements, habilitats i actituds) per part del professorat per tal que aquestes permetin ajudar als estudiants.

Taula 7. Model de competències del professorat de Sanz (2010)

Autoconeixement i habilitats personals	Ajudar el professor – alumne en el coneixement com l'acceptació de sí mateix com en la capacitat per relacionar-se amb els altres. També, ajuda a aprendre tècniques per avaluar-se i analitzar la seva personalitat i la relació amb el seu entorn.
Presa de decisions i solucions de problemes	Aprentatge de models per a la presa de decisions i solucionar els problemes. Professors-alumnes identifiquen les alternatives, es marquen objectius, emprenen accions necessàries per aconseguir aquests objectius i valoren les seves conseqüències. Aprenen que aquestes habilitats es poden utilitzar en tots els períodes de la seva vida quotidiana.
Planificació de la carrera	Tracta d'ajudar el professor-alumne a relacionar el món del treball amb el coneixement de si mateix per prendre decisions sobre el seu estil de vida mitjançant l'obtenció de la informació. Aquesta permet utilitzar diverses estratègies per aconseguir amb èxit i satisfacció els futurs objectius plantejats prèviament.
Nucli de la formació	L'atenció a l'àmbit familiar és inherent a l'acció tutorial. Entre les famílies i el centre hi ha d'haver una relació fluida, procurant que aquestes s'impliquin en el procés de la formació de l'alumnat.
Contextos d'intervenció	Es caracteritzen pel lloc on es portarà a terme i amb qui es desenvoluparan els continguts del nucli de formació. Per realitzar aquesta acció s'ha de tenir en compte el currículum, en el qual els tutors són responsables que els alumnes adquireixin les competències i el contingut propi d'aquest. També es té en compte l'hora lectiva de la tutoria, és l'hora setmanal que disposa el tutor per desenvolupar les accions d'orientació amb el grup d'alumnes en el seu procés d'ensenyament – aprenentatge. En aquest espai s'ha de tenir planificat els objectius que es volen obtenir, les estratègies per a la seva consecució i l'avaluació que permeti comprovar en el moment en què es troba l'alumnat.
Equip directiu	L'equip directiu també forma part d'aquest conjunt d'habilitats i competències que ha de tenir el tutor, ja que poden compartir el seguit de tasques d'orientació que es porten a terme amb els diferents grups.
La família	L'atenció a l'àmbit familiar és inherent a l'acció tutorial. Entre les famílies i el centre hi ha d'haver una relació fluida, procurant que aquestes s'impliquin en el procés de la formació de l'alumnat.
L'alumnat	En la seva dimensió individual, en aquest cas, consisteix a personalitzar el procés educatiu dels alumnes. L'atenció individualitzada de l'alumnat és

	complementària a l'acció orientadora que el tutor realitza amb el grup d'alumnes.
--	---

Nota. Recull de competències (coneixements, habilitats i actituds) del professorat segons el model de Sanz (2010).

A través les competències descrites per Giner (2012) es pot comprovar com les competències generals que es requereixen per aquest autor estan basades en la pròpia persona com a tutor dels alumnes. En canvi, les competències específiques van més orientades a la capacitat de gestió del grup, juntament amb la família per tal d'aconseguir un bon clima de convivència entre l'escola i l'entorn social de l'alumnat.

El model de Sanz (2010) exposa de forma més específica les competències que ha de tenir el tutor amb l'alumne per tal d'ajudar-lo a orientar de la forma més idònia. I a més també té en compte el context on s'engloba l'alumnat (el centre, l'equip directiu, la família i el mateix alumnat).

2.5.1 La formació acadèmica del tutor orientador

En aquest apartat es desglossen els estudis que habiliten als docents d'educació secundària per tal de portar a terme la seva funció, analitzant posteriorment i específicament els de l'orientació acadèmica i professional.

La llei que regula la funció inicial del professorat de secundària és la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), aquesta explica que el professorat ha d'estar en possessió de titulacions acadèmiques (Llicenciatura, Enginyeria, Arquitectura o Graduat) a més de tenir formació pedagògica i didàctica que el govern estableix per a cada tipus d'ensenyament. El Reial Decret 1834/2008, de 8 de novembre, a l'article 9, regula la formació que permet exercir com a docent a l'ESO, batxillerat, cicles formatius des de l'any 2009, acreditant la formació didàctica i pedagògica mitjançant el títol oficial de màster. La caracterització d'aquest màster segons la Regulació de 17 de desembre de 2007, és que té una durada de 60 crèdits ECTS (European Credit Transfer and Accumulations System). Antigament aquesta formació era coneguda com Certificat d'Aptitud Pedagògica (CAP).

Un cop obtingut aquest títol oficial de màster, ja es pot exercir com docent. Tot i això, dins la mateixa (LOE, 2006) s'exposa que la formació permanent ha de ser un dret i una obligació per tot el professorat. Per tant aquesta formació continuada "ha de permetre

seguir evolucionant sobre els coneixements didàctics específics, i altres aspectes rellevant com la coordinació, l'orientació, la tutoria, l'atenció educativa a la diversitat i a l'organització a la millora de la qualitat d'ensenyament i funcionament dels centres" (p. 64).

De forma més específica si cerquem quins tipus de formació disposa el docent en l'especialitat d'orientació acadèmica i professional des del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya disposa una formació d'activitats autoformatives. Una d'aquestes és anomenada "L'Orientació acadèmica-professional en línia. I el Departament d'Educació (s.d) la descriu com a:

"Curs per donar valor a l'orientació educativa al llarg de totes les etapes educatives i especialment en les transicions, entendre l'objectiu de l'orientació educativa i dissenyar contextos que garanteixin la conversa on tots els aprenents els assoleixin. També ofereix recursos d'orientació educativa en funció de les necessitats diverses dels nostres estudiants".

Així doncs, per ser docent, la principal acreditació requerida per a la funció docent és la formació didàctica i pedagògica mitjançant el títol de màster, incidint amb el dret i l'obligació de la formació permanent de tot el professorat (LOE, 2006). Un cop obtinguda aquesta titulació, de forma més específica es disposen d'activitats autoformatives d'aconseguir aquesta formació permanent que s'exigeix el professorat.

2.5.2 Eines i recursos materials del tutor/a en l'orientació acadèmica i professional

En els següents apartats es descriuen els diferents recursos materials i formatius que disposa el professorat per tal de desenvolupar la seva tasca de tutor orientador, i a la vegada, per complir la LOE (2006), la qual exposa que la formació permanent ha de ser un dret i una obligació per part del professorat.

2.5.2.1 Pla d'Acció Tutorial

El Pla d'Acció Tutorial (PAT) dona resposta a les necessitats de l'alumnat, a les demandes de la societat actual i del mercat de treball, garantint el màxim d'èxit per a tothom de manera que afavoreixi la igualtat d'oportunitats (XTEC, s.d). En aquest cas, el PAT és un recurs material en format de document que on es recullen totes les intervencions que els tutors i el professorat del centre hauran de realitzar respecte de la

tutoria. Per tant, recull la planificació de l'acció tutorial a partir dels objectius, els continguts, la seqüenciació de les activitats i l'avaluació (XTEC, s.d).

2.5.2.2 Pla d'Orientació Acadèmica i Professional

El Pla d'Orientació Acadèmica i Professional (POAP) segons Bauzá (1997) citat per Carabasa (2002) constitueix un pla en que s'inscriuen diferents programes d'orientació acadèmica i professional que es desenvolupen en el centre, en el qual s'emmarquen dins del PAT en una etapa determinada, que permeten concrecions per un cicle, nivell, grup d'alumnes i fins i tot per un alumne en concret.

En el moment de voler implementar el POAP, segons Del Rincón et al. (2000) citats a García (2009), s'han de tenir en compte fonamentalment tres blocs d'activitats:

- Activitats que es recullin dins del PAT: permeten l'atenció individualitzada en els alumnes, la informació i la presa de decisions. Es desenvolupen a l'hora de la tutoria setmanal.
- Activitats que es recullen en les Programacions Didàctiques: permeten que els continguts de les diferents matèries adquireixin un caràcter pràctic i professional. Per tant, aproximen els aprenentatges en una activitat professional i laboral.
- Activitats que es coordinen i es desenvolupen a través del Departament d'Orientació. Aquestes són:
  - Suport informàtic: es basa en facilitar informació als tutors, pares i als alumnes dels diferents itineraris acadèmics i professionals.
  - Intervenció directa dirigida a alumnes i familiars:
    - Alumnes: s'incideix en l'autoconeixement de les capacitats, interessos i motivacions, així com en la informació sobre l'elecció d'estudis o alternatives professionals (conferències, debats, taules rodones, visites a centres educatius, empreses, etc.).
    - Famílies: tenen l'objectiu de facilitar informació i també de col·laborar en el procés de la presa de decisió sobre els seus fills. Des del departament d'Orientació se solen programar xerrades

informatives, es facilita informació sobre el sistema educatiu, s'elaboren itineraris, entre altres.

- Col·laboració amb els equips educatius: implica el desenvolupament del POAP amb tots els professors del centre. Aquesta tasca es porta a terme a l'hora setmanal que disposen els departaments didàctics, en la qual es pot assistir en el departament d'Orientació per facilitar la informació sobre el món acadèmic i professional.

2.5.2.3 Altres recursos orientatius

Hi ha altres recursos orientatius tant pel professorat com per l'alumnat i la seva família que es troba en aquesta etapa educativa. Un d'ells són els que proposen Delgado, et al. (2011) a través de la Generalitat de Catalunya i el Consorci d'Educació de Barcelona. Els tipus de recursos que es poden observar es basen en portals informatius en els quals permeten obtenir diferents tipus d'informacions com ara: els diferents estudis que es poden cursar, els centres educatius, els tràmits a realitzar, entre altres. I també s'ofereixen diferents recursos pels centres educatius com per exemple el "Bus de les Professions" i el Saló de l'Ensenyament.

Per tal de poder observar tot el llistat de recursos que ofereixen la Generalitat de Catalunya i el Consell d'Educació de Barcelona cal dirigir-se a l'annex 1.

2.6 Factors que incideixen en l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat de secundària

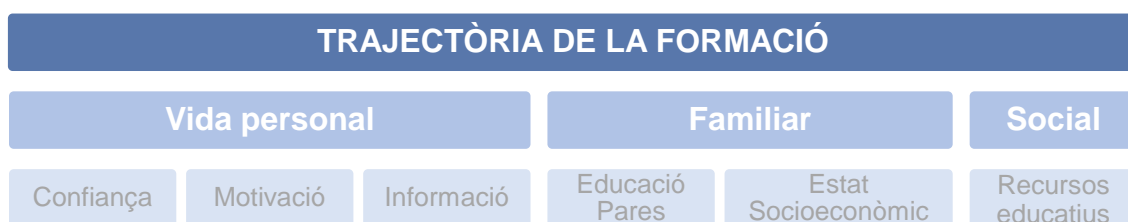
Per a Perrenoud (2007), el recorregut en el qual es construeix de forma progressiva el llarg de l'existència d'una persona és la trajectòria de la formació. Garcia-Gómez i Blanco (2015) afegeixen que aquest recorregut té lloc a un context institucional, hi ha interacció amb la vida personal, familiar i social de cada estudiant.

En el transcurs d'aquestes interaccions, els estudiants es poden veure influenciats per diferents factors: l'estat socioeconòmic, l'educació dels pares, els recursos educatius, les estructures de suport, i la família, aquesta última com a eix principal en les eleccions professionals (Poole i Langan-Fox, 1992; Poole, Langan-Fox, Ciavarella i Omodei, 1991; Poole, Langan-Fox i Omodei, 1993 citats per Bright, 2005).

Altres autors com Creed et al. (2004) citat per Beulah i Nagarenitha (2016) descriuen diferents factors tant interns com externs els quals poden ser determinants per a la presa de decisió acadèmica i professional de l'alumnat. Els factors interns podrien ser la manca de confiança i la baixa motivació de l'alumnat. I els factors externs la falta d'accés a l'educació i la pobresa en què viu l'alumnat (Mau, 2004 citat per Beulah i Nagarenitha, 2016). Harren (1999) citat per Beulah i Nagarenitha, (2016) afegeix la falta d'informació, ja que la majoria d'estudiants no saben quina informació necessiten o on trobar-la, i els podria provocar una altra barrera. Aquesta segons els autors pot desenvolupar desànim, retards en la cerca d'informació i imprecisió o dispersió de la informació rebuda.

A continuació es mostra de forma esquematitzada el recull de la informació que s'ha exposat anteriorment per tal d'observar els principals factors que poden influenciar l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat.

Taula 8. La trajectòria de la formació i els seus elements influenciadors

Nota. Taula jeràrquica on es mostren els principals elements que poden determinar la decisió acadèmica i professional de l'alumnat segons Perrenoud (2007), García-Gómez i Blanco (2015), Bright, et al. (2005), Beulah i Nagarenitha (2016).

Lent et al. (2002) citat per Bright (2005) denomina sis categories que podrien influenciar l'elecció professional (exposició directa el lloc de treball, exposició vicària a activitats rellevants, condicions laborals, autoestima en una activitat i experiències de lleure). Tot i aquestes categories, el mateix Lent et al. (2002) citat per Bright (2005) identifica altres categories i no menys rellevants que podrien ser determinants en la presa de decisió de l'alumnat, com són la família, els amics i els professors.

A través d'aquesta organització dels diferents factors que poden influenciar en la presa de decisió de l'alumnat, a continuació es continua la recerca analitzant de forma més específica les categories de família, l'entorn social i el professorat.

2.6.1 La família en la presa de decisió vocacional de l'alumne

La Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE) és la llei que va començar a donar importància la família (Benito, 2007). En aquesta llei es presentava la família per tal de fomentar una relació amb els pares de l'alumnat, ja que aquests podrien ser una influència pels seus fills a causa del nivell socioeconòmic o la preparació formativa d'aquests (Rojas et al., 2011). En el mateix sentit, Marchesi i Pérez (2003) destaquen que la família pot ser un indicador del fracàs escolar perquè pot ser influent en els seus fills a través de la seva implicació o dedicació, i a en funció de les seves expectatives acadèmiques que tenen dels seus fills.

Hi ha altres factors del context familiar que defineix Torío (2004) citat per Rojas et al. (2011) que també poden influenciar educativament. Aquests problemes familiars poden ser causats per la separació dels pares, addiccions o violència domèstica. Encara que Rojas et al. (2011) considerin que aquesta tipologia de conflictes són minoritaris, perquè creuen que la falta de temps en la dedicació als fills és la principal problemàtica. En el mateix sentit, Marchesi (2013) citat per Rojas et al. (2011) exposa que la dedicació familiar pot ser ajudar a augmentar els seus coneixements dels seus fills. Aquesta dedicació es desenvolupa a través de les relacions que estableixen els pares amb els fills a través dels seus codis comunicatius, les expectatives de futur, la participació en activitats del centre educatiu, entre altres.

Pérez i Ramos (2014) destaquen que l'elecció vocacional també pot ser determinada per les aptituds, interessos o les motivacions de l'alumnat, destacant, però que la família, l'entorn social, cultural i econòmic també el poden condicionar. Afegint el que exposa Poy (2010), les expectatives familiars orienten a l'alumnat al llarg de la seva trajectòria acadèmica, ja que a la vegada aquests són també els que exigeixen l'obtenció de resultats acadèmics que determina el sistema educatiu.

A través dels diferents interessos que mostren els joves en etapes educatives com les de secundària, i la seva mostra d'independència en la presa de decisió, aquests encara acaben sent dependents del seu coneixement professional (Peterson et al., 1986). En aquest cas, Bardick et al. (2004) remarca la funció dels pares en voler crear impressió als seus fills en el moment en què s'ha d'elegir la futura professió, més que qualsevol altre grup de l'entorn social (amics, professors o persones que treballen en la futura professió seleccionada). Aquesta independència que es crea en aquesta etapa

educativa amb la família pot ser beneficiosa per tal que els joves puguin cercar diferents experiències, tot i que Clutter (2010) creu que aquestes relacions més desvinculants amb la família i l'alumne poden obstaculitzar l'autoeficàcia del jove en la seva presa de decisió. En canvi, Zingaro (1983) citat per Clutter (2010), defensen la família perquè pot tenir una funció assessora en el tractament de la presa de decisió o indecisió. Exposen que pels joves més indecisos allunyar-se de l'entorn familiar pot implicar a la vegada allunyar-se de l'objectiu.

Com s'ha expressat anteriorment, l'excés d'implicació dels pares, l'excessiva preocupació o les coalicions familiars també són factors que poden influenciar la presa de decisió de l'alumnat. Aquests fets poden causar desequilibris en l'autoritat dels pares (Haley, 1976, Larson, 1995, Nichols i Schwartz, 1995 citats per Clutter, 2010). D'aquesta manera, aquest procés pot acabar sent de frustració pels pares i pels estudiants perquè poden entrar en un cicle ineficaç de presa de decisions (Clutter, 2010).

Un dels factors que també poden condicionar la presa de decisió de l'alumnat és el nivell d'estudis dels pares, sent més decisiu el de la mare (Marchesi, 2003 citat per Rojas et al., 2011). A part del nivell d'estudis Martínez i Álvarez (2005) exposen que la professió dels pares també pot ser influent, així com també el nivell d'ingressos que obté la unitat familiar.

A continuació es mostra una taula-resum en la que s'exposen els factors que poden influenciar la presa de decisió de l'alumnat.

Taula 9. Factors que pot influenciar la família en la presa de decisió de l'alumnat

Factors influenciadors de la família
Problemes familiars (separació de pares, violència domèstica, consum de substàncies addictes, etc.).
Falta o excés de dedicació de l'entorn familiar amb els fills i el centre educatiu.
Expectatives familiars (requeriment de resultats i rendiment).
Recursos socioeconòmics.
Dependència i independència familiar per part dels adolescents.
La família com a eina assessora.
Coalicions generacionals.
Nivell d'estudis dels pares (tot i que el més decisiu és el de la mare).
Les professions dels pares.

Nivell d'ingressos que obté la unitat familiar.

Nota. Exposició dels principals factors que la família pot influenciar en la presa de decisió dels adolescents segons Rojas et al. (2011), Poy (2010), Peterson et al. (1986), Bardick et al. (2004), Clutter (2010) i Martínez i Álvarez (2005).

Després de detallar els diferents factors que poden influenciar la presa de decisió de l'alumnat a través de l'entorn familiar, en aquesta recerca ens focalitzem en les expectatives familiars, la implicació o dedicació dels pares en l'orientació acadèmica i professional, amb el nivell acadèmic d'aquesta i la influència socioeconòmica.

2.6.2 L'entorn social en la presa de decisió vocacional de l'alumne

L'èxit acadèmic pot estar condicionat per diverses variables, sent algunes d'elles les expectatives acadèmiques generades pel propi estudiant i el seu entorn (Alfonso et al., 2013). Les conductes de les persones acostumen a ser mediatitzades per les interaccions que aquestes mantenen amb els altres subjectes de l'entorn social. Dins d'aquest context, els individus en funció de qui s'envolta reaccionen d'una forma o altra en el moment d'actuar, convertint-se en un objecte de reflexió per si mateixos des del moment en que s'assumeixen aquestes reaccions dels altres cap a ells (Hargreaves, 1979 citat per Santana et al., 2009).

La capacitat per assumir el punt de vista dels altres i per considerar-se com a subjecte de reflexió fa que apareguin una sèrie d'opinions sobre un mateix amb les que els subjectes elaboren el seu autoconcepte; que fa referència el conjunt de coneixements, percepcions, sentiments i actituds que les persones tenen sobre sí mateixos (Santana et al., 2009). L'autoconcepte no només determina el que un subjecte pensa que és, sinó també el que creu que pot arribar ser (Bruns, 1982 citat per Santana et al., 2009).

L'autoconcepte acadèmic, a mesura que s'incideix sobre les expectatives dels alumnes, té una particular importància per la presa de decisions, especialment a l'etapa d'ESO, donada la seva rellevància pel fet que han d'escollir els itineraris vitals. Així doncs, l'alumnat ha d'adquirir una conceptualització realista i positiva del si mateix, en relació als seus valors, objectius, interessos i habilitats per propiciar la seva maduresa vocacional i facilitar la futura presa de decisions acadèmica i professional (Santana et al., 2009).

En la mateixa línia, García-Gómez i Blanco (2015) destaquen la importància de l'autoconcepte, ja que els estudiants de secundària a part de la presa de decisió respecte al seu futur, també és important que tinguin un autoconcepte positiu. Santana et al. (2009) afegeix que aquells estudiants amb un autoconcepte baix manifesten menys confiança amb les seves possibilitats acadèmiques que els alumnes amb un autoconcepte alt. Aquesta visió negativa dels subjectes sobre la seva capacitat d'assolir els estudis es veu associada en la decisió de no cursar estudis universitaris, aquesta decisió respon a les poques expectatives acadèmiques de si mateixos (Santana et al., 2009). En canvi, els que aspiren a cursar estudis universitaris tenen un autoconcepte acadèmic significativament superior a aquells que pensen cursar cicles formatius o abandonar els estudis. Aquest fet implica que la imatge acadèmica de l'alumnat mediatitza les seves decisions sobre la continuïtat de la seva formació (Santana et al., 2009). I constaten també, la influència de la família i el professorat en el desenvolupament de l'autoconcepte acadèmic (Rojas et al., 2011).

2.6.2.1 La formació acadèmica de l'alumnat en els estudis de batxillerat i cicles formatius a Catalunya

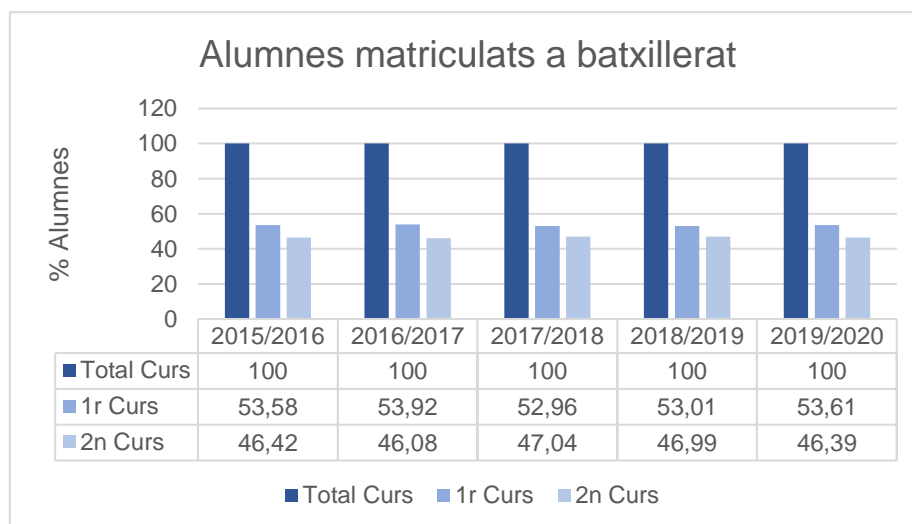
Un cop comprovat que uns dels factors que influenciaven a l'alumnat en referència a l'entorn social era l'autoconcepte, i que aquest podia influenciar en les capacitats acadèmiques de l'alumnat, en aquest apartat es busca la relació que pot tenir aquest en la formació acadèmica dels alumnes de batxillerat i cicles formatius a Catalunya.

Rego i Rial (2017) expliquen que existeixen diferents estudis que analitzen les expectatives, els processos de decisió vocacionals o l'accés a estudis escollits per part de l'alumnat universitari i de l'alumnat que cursa l'educació secundària, encara que no passa el mateix en la FP. Els estudis focalitzats en aquest col·lectiu representen un nombre molt reduït del context espanyol, deixant així entreveure la necessitat d'aprofundir en major mesura les expectatives de l'alumnat de FP, així com també els titulats/des en aquests ensenyaments respecte a l'elecció vocacional i a la d'ocupabilitat futura percebuda (Rego i Rial, 2017). Així doncs, aquests autors confirmen a través d'altres investigacions com les de González i Martínez (2016), que les expectatives de l'alumnat en la transició escola – treball, condicionen les trajectòries seguides, l'accés al treball i les característiques d'aquest, així com també les concepcions que existeixen sobre el mercat de treball o dels empleats/des.

La formació professional és considerada en el nostre país com a l'opció per aquells estudiants que no obtenen bons resultats acadèmics a l'ESO o en el batxillerat. Són uns estudis que acostumen a ser associats en el fracàs escolar, la qual cosa a vegades no acaba de ser una alternativa vàlida per l'alumnat amb trajectòries prèvies difícils o irregulars (García-Gómez i Blanco, 2015). Santana et al. (2009) exposa que sovint les referències d'aquest alumnat es fan per defecte: són els que no poden avançar o són els que han de buscar "una altra" sortida perquè no "poden" cursar el batxillerat. Fet que destaca Martín (2010) exposant que "el batxillerat és l'etapa en què es produeixen més abandonaments". Així doncs, el fracàs en el batxillerat sol ser l'experiència més recent pels que inicien un cicle formatiu. Merino i Llosada (2007) afirmen que existeix una gran part d'alumnes que tot i tenir el graduat, pel fet de no haver obtingut bons resultats acadèmics a secundària, decideixen primer provar sort fent el batxillerat (opció més rellevant que un Cicle Formatiu de Grau Mitjà (CFGM) preveient que si hi ha fracàs acadèmic ja serà reorientat cap als cicles formatius.

Per tal de valorar aquestes afirmacions dels diferents autors esmentats anteriorment, i degut a la no constància d'estudis sobre l'abonament escolar al batxillerat, creiem que és interessant valorar els percentatges d'alumnes que han estat matriculats al batxillerat durant els cursos entre els anys 2015 al 2020 a Catalunya.

Gràfic 1. Alumnes matriculats a batxillerat a Catalunya

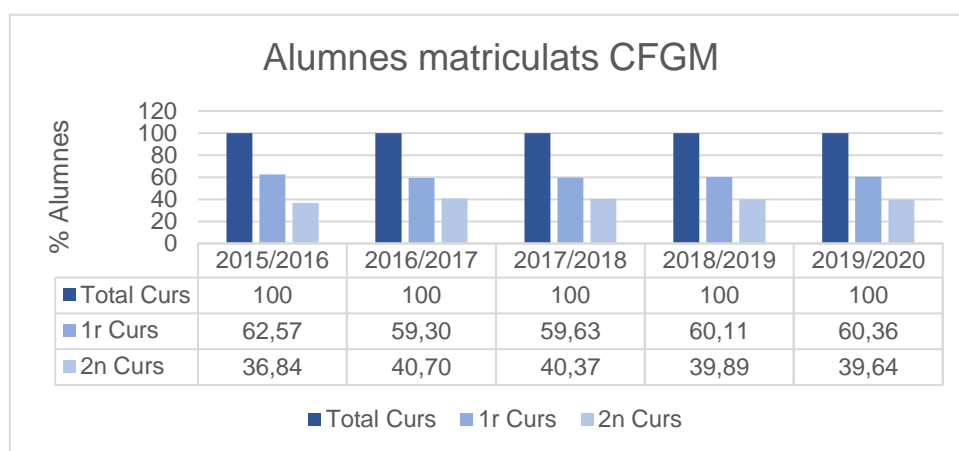

Nota. Exposició del nombre de matriculacions dels estudis de batxillerat en els cursos compresos entre l'any 2015 i el 2020 segons l'IDESCAT (s.d).

Un cop observades aquestes dades es pot comprovar com el nombre d'alumnes matriculats al primer curs de l'any 2015 no és el mateix nombre de percentatge d'alumnes que estan matriculats al segon curs del següent any. Si en fixem amb la resta d'anys es pot comprovar com aquest fet també succeeix el llarg dels següents cursos.

Per tal de cercar cap a quins altres recursos educatius han optat els alumnes que han deixat de cursar el batxillerat a continuació s'analitza les matriculacions dels CFGM i Cicle Formatiu de Grau Superior (CFGS), així com també la procedència d'estudiants que es matriculen en aquests.

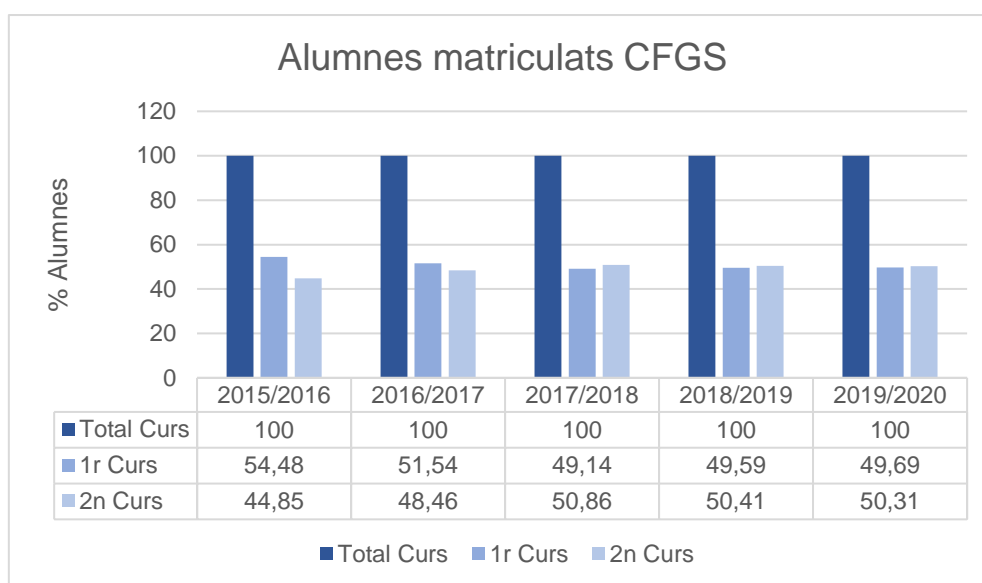
Gràfic 2. Alumnes matriculats CFGM a Catalunya

Nota. Exposició del nombre de matriculacions dels estudis de CFGM en els cursos compresos entre l'any 2015 i el 2020 segons l'IDESCAT (s.d).

Amb els CFGM, es pot observar un comportament semblant dels estudis analitzats anteriorment. En aquest cas, es pot comprovar com en el segon curs, el nombre d'alumnes matriculats també és inferior que el de primer curs de l'any anterior, per tant hi ha una pèrdua d'alumnes. En aquest cas, cal tenir en compte que en aquesta modalitat educativa, hi ha algun grau mitjà que la seva durada és d'un sol any, tot i que la majoria d'aquests tenen una durada de dos anys.

Gràfic 3. Alumnes matriculats CFGS a Catalunya

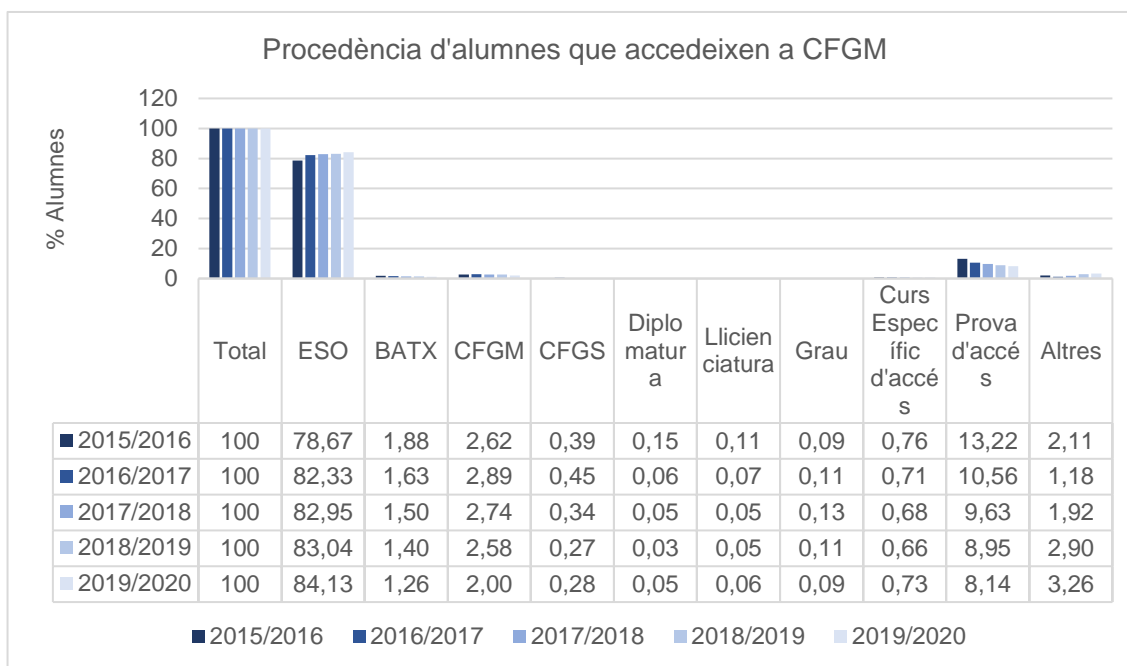
Nota. Exposició del nombre de matriculacions dels estudis de CFGS en els cursos compresos entre l'any 2015 i el 2020 segons l'IDESCAT (s.d).

La tendència amb el CFGS ha canviat en els darrers anys, a la gràfica de continuació es pot observar com el curs 2015, les matriculacions en el segon curs de l'any posterior d'aquests estudis disminuïen respecte al primer curs. En canvi, a partir del curs 2016/2017 aquest fet ha canviat augmentant el nombre de matriculacions del segon any respecte al primer.

Tot i haver-hi aquests antecedents, hi ha estudiants que cursen cicles formatius amb èxit, inclús n'hi ha que un cop titulats decideixen continuar estudiant. Aquestes aspiracions a poc a poc van emergint, la seva autoestima puja i les seves expectatives de futur comencen a ser més clares i estimulants tal com destaquen Gil (2005), Merino (2005), Renés i Castro (2013) citats per García-Gómez i Blanco (2015).

Un cop observat les diferències de nombre de matriculacions en els diferents estudis, es pot comprovar com hi ha una problemàtica amb el segon curs de batxillerat. En aquest cas les dades ens exposen que hi ha un abonament escolar en aquesta etapa educativa disminuint el nombre d'estudiants. Per tal d'analitzar de forma més específica aquest fet, a continuació s'estudia la procedència acadèmica dels alumnes que accedeixen als CFGM i als CFGS.

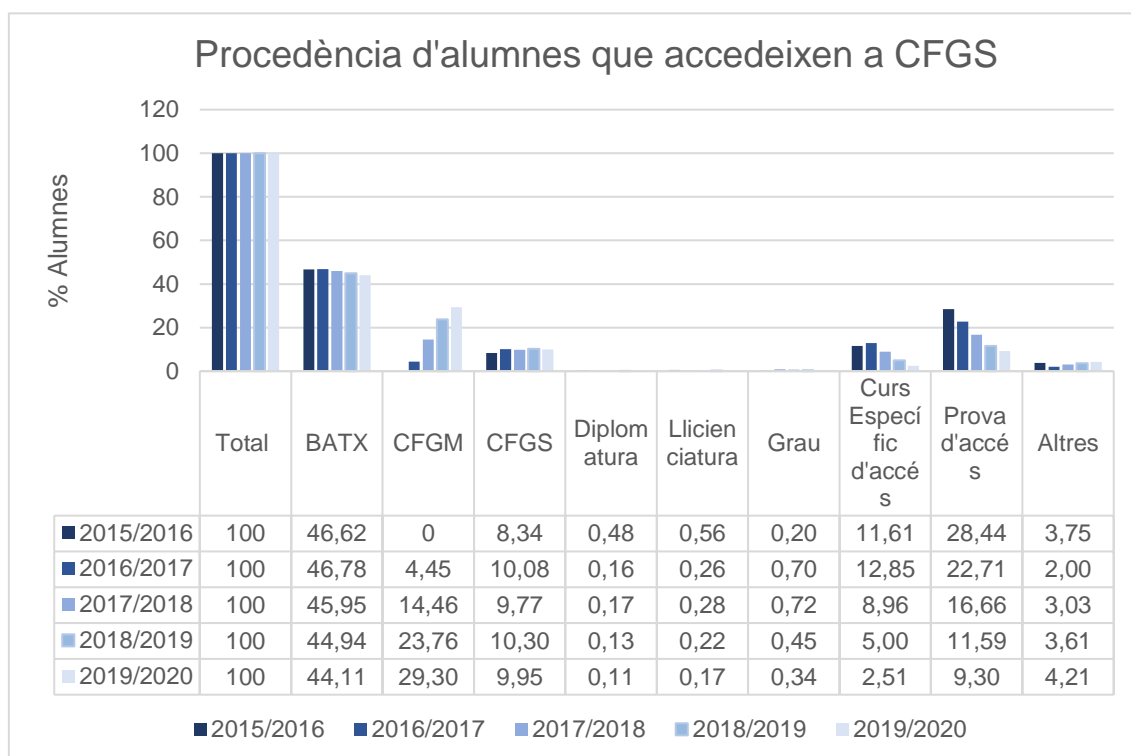
Gràfic 4. Procedència acadèmica alumnes de CFGM a Catalunya

Nota. Exposició de la procedència acadèmica dels alumnes que accedeixen als CFGM en els cursos compresos entre l'any 2015 i el 2020 segons l'IDESCAT (s.d).

Els estudis de CFGM es pot comprovar com la majoria d'alumnes procedeixen dels estudis d'ESO, tot i que també hi accedeixen alumnes de batxillerat, dels mateixos CFGM i CFGS, d'estudiants universitaris o a través de cursos específics de proves d'accés o altres.

Gràfic 5. Procedència acadèmica alumnes de CFGS a Catalunya

Nota. Exposició de la procedència acadèmica dels alumnes que accedeixen als CFGS en els cursos compresos entre l'any 2015 i el 2020 segons l'IDESCAT (s.d).

El major nombre d'alumnes que procedeixen a CFGS són del batxillerat, seguidament dels que accedeixen a través de la prova d'accés o curs específic d'accés. En els darrers anys també s'ha pogut comprovar com hi ha un gran nombre d'estudiants procedents d'estudis de grau mitjà i superior. Respecte als alumnes de CFGM, en aquest cas, també s'hi troba un major nombre d'estudiants que procedeixen de titulacions universitàries o altres.

Les diferents trajectòries formatives reflecteixen les experiències de vida de l'alumnat en el sistema educatiu. Per tal de saber què ha succeït perquè els joves hagin optat per cursar cicles formatius, Hernández i Tort (2009) exposen que és necessari conèixer les experiències de l'alumnat per entendre com relacionen el seu saber.

2.6.3 Els professors en la presa de decisió vocacional de l'alumne

Com ja s'ha mencionat en els apartats anteriors, per a Santana et al. (2009) la incidència del professorat en el desenvolupament de l'autoconcepte acadèmic és imprescindible

desenvolupar estratègies d'actuació amb la família i l'entorn social de l'alumnat, ja que per a ells formen part de l'acció orientadora.

El paper del professorat en la presa de decisions acadèmiques i professionals sorgeix des de la seva influència directa sobre els estudiants, especialment a través de la relació que s'estableix amb ells (Carvalho i Taveira, 2014). La influència dels docents pot ser indirecta a través de variables com el rendiment acadèmic i el currículum, juntament amb els nivells d'habilitats acadèmiques, les aspiracions i les creences, que poden ser determinants en la presa de decisió de l'alumnat segons Carvalho i Taveria (2014).

El perfil professional del professorat, les seves competències, la seva experiència i les seves activitats també poden influenciar aquesta presa de decisió (Carvalho i Taveria, 2014). Pels mateixos autors, aspectes com l'entusiasme i la motivació dels professors, el temps dedicat a l'alumne i l'estímul donat, són determinants en la relació professor-alumne. Ferreira et al. (2009) afegeixen que com a persones, els docents posseeixen un conjunt d'estereotips i concepcions personals que tendeixen a influir sobre la seva actitud, discurs i pràctica pedagògica, a més, s'espera que transmetin representacions i creences personals sobre temes com la vocació, influenciant les aspiracions de carrera o opcions vocacionals més generals per a l'alumnat.

Santana et al. (2009) afirma que no s'ha de menysvalorar l'efecte de l'opinió dels "altres" en la imatge que l'alumnat es fa de si mateix. Si es percep una visió positiva de les qualitats personals, inclús en aquestes edats, és una condició necessària per a una ajustada valoració de les capacitats. Així doncs, pels mateixos autors es creu que d'aquesta manera l'alumnat pot ser capaç d'afrontar la presa de decisió sobre la base d'un sentiment de vàlida personal i no sobre la del pessimisme i de l'escepticisme.

3 Metodologia de la recerca

En aquest apartat s'exposa la metodologia de recerca que s'ha portat a terme per tal de respondre la pregunta plantejada inicialment: **"Quina importància té l'acció tutorial en l'orientació acadèmica i professional dels alumnes de secundària?"**

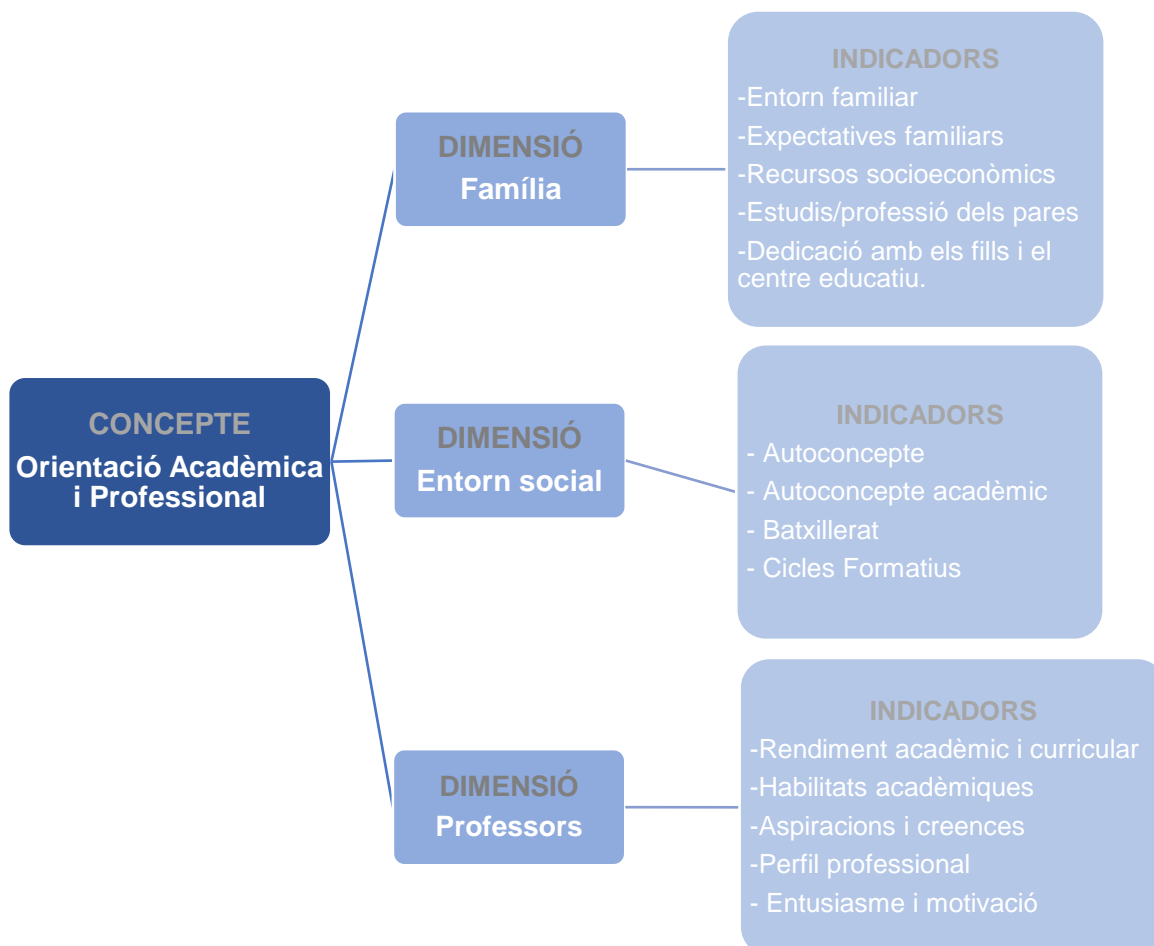
Per tal de poder desenvolupar aquesta part pràctica del treball, ha sigut fonamental la base teòrica exposada en els apartats anteriors d'acord amb la pregunta d'investigació, la hipòtesi i els objectius de la recerca.

3.1 Estructuració model d'anàlisi

A través de la hipòtesi mencionada a l'inici, en aquest apartat es desglossaran en format d'organigrama els conceptes, les dimensions i els indicadors que permetran comprendre de forma més precisa l'estructuració de la recerca.

Gràfic 6. Estructuració model d'anàlisi

Nota. Organigrama el qual es pot observar l'estructuració del model d'anàlisi que es porta a terme per aquesta recerca.

Com s'observa, en aquesta recerca en centrem amb tres dimensions que són la família, l'entorn social i els professors. De cada una d'aquestes dimensions sorgeixen uns indicadors específics els quals ens ajudaran a estructurar els continguts dels instruments de la recerca.

3.2 Proposta d'observació i de recollida de dades

Per tal de portar a terme de forma més idònia la recollida de dades per a l'obtenció de la informació més rellevant, en aquesta recerca s'utilitzarà la metodologia qualitativa des d'un paradigma interpretatiu. L'enfoc d'aquesta investigació qualitativa segons Sáez (2005) pretén obtenir tenir accés i comprendre la realitat educativa. A més, aquesta metodologia permet la construcció social a través de les interpretacions subjectives i significats de la mostra (Sánchez, 2013). A part d'aquesta identificació de la realitat educativa, a la vegada ens permet connectar la fonamentació teòrica i la pràctica per tal de comprendre la realitat de la recerca.

3.2.1 Instruments de recollida d'informació

El fet que la recerca estigui centrada en els alumnes, les tècniques que ens permetran obtenir i sistematitzar amb més detall els dades obtingudes seran els qüestionaris i les entrevistes (Sáez, 2005). El qüestionari és una eina que ens permet plantejar a la mostra un seguit de preguntes relacionades en la recerca. Aquest qüestionari disposa de les seves pertinents respostes preestablertes i preguntes obertes en les quals la mostra pot expressar la seva opinió personal. Així doncs, serà un instrument adient pel tipus de recerca que es porta a terme. Cal indicar que s'utilitzaran tres tipus de qüestionaris per aconseguir els objectius plantejats anteriorment, dos són dissenyats d'elaboració pròpia, per tant, no validat, el qual serà aplicat a la mostra representativa, i l'altre és de Brookover et al. (1967) de "Què opines de tu mateix", "Què opinen els teus pares de tu", i "Què opinen els teus professors de tu". És un qüestionari que conté 5 ítems amb 5 alternatives de resposta, relatius amb la percepció de l'alumnat sobre la valoració que fan de la seva capacitat i rendiment de sí mateixos, dels seus pares i dels professors. Els tres qüestionaris es poden visualitzar a l'annex 2.

L'entrevista, juntament amb el qüestionari presentat anteriorment, ens permeten obtenir les dades de la metodologia qualitativa. Les entrevistes ens permeten a l'interlocutor expressar les seves percepcions, interpretacions i experiències amb major llibertat d'expressió. El tipus d'entrevista que s'utilitza és la semidirigida, ja que a través de diferents preguntes obertes ens permetran guiar el transcurs de l'entrevista. L'aplicació d'aquests instruments requereix que prèviament es faci una trobada informativa amb els diferents directors i els membres dels equips d'orientació dels centres educatius els quals es vol desenvolupar la investigació. D'aquesta manera, abans d'iniciar la recerca,

s'exposaran els objectius i les característiques de l'estudi. D'altra banda, per tal d'obtenir una informació vàlida, en els professors amb funció tutorial i els alumnes se'ls insistirà en la importància de la sinceritat en la seva resposta. De la mateixa manera, se'ls assegurarà que els resultats obtinguts dels qüestionaris o entrevistes seran absolutament confidencials.

3.2.2 La mostra

La mostra que participa en aquesta recerca està formada per alumnes (n=95) i tutors (n=8) de dos centres educatius diferents. Pel que fa alumnes, aquestes en seran 74 alumnes de 4t d'ESO i 21 alumnes Formació Professional (FP) de grau mitjà i grau superior. Pel que fa al professorat en funció tutorial s'observarà una mostra de 5 tutors de 4t i 3 tutors d'FP. Així doncs, en total s'observà una mostra total de n=106.

Els criteris que s'han seguit per elaborar la mostra es a través de la proximitat d'un centre educatiu a través de la pràctiques formatives del Màster de Formació del Professorat i la cerca de diferents centres educatius de la comarca d'Osona i la Garrotxa, amb característiques similars. Pel que fa als criteris d'inclusió i exclusió de la mostra de la recerca simplement han sigut alumnes de 4rt d'ESO i FP i professors amb la funció de tutors.

3.2.3 Disseny de la recerca

Per tal d'aconseguir una informació el més àmplia possible, la metodologia en que es porta a terme la recollida de dades és a través dels qüestionaris i entrevistes. Per a la presa de contacte amb els diferents centres educatius es va presentar una carta de presentació en la qual s'exposaven els objectius de la recerca i es demanava la seva col·laboració (es pot visualitzar a l'annex 3).

Pel que fa als qüestionaris, aquests seran gestionats a través de la plataforma virtual *Google Forms*, la qual ens permet agilitzar el procés d'obtenció d'informació. Els alumnes hauran de respondre aquests, en la classe de tutoria tant a l'ESO com en les d'FP. Les entrevistes en els tutors, en aquest cas el procediment que s'utilitzarà primerament serà en concretar una trobada de forma individual amb cada tutor de les diferents etapes a analitzar. Si en algun cas, el format de l'entrevista no pot ser individual i ha de ser grupal, s'observen els mateixos indicadors que el format individual. A través

de la gravació, la transcripció i la codificació d'aquesta, ens permetran a posteriori analitzar les dades de l'entrevista.

4 Resultats de la recerca

Els resultats que es mostren en aquest apartat són extrets a partir dels tres qüestionaris elaborats a través de la plataforma *Google Forms* i de les transcripcions de les entrevistes. Tant els tutors com els alumnes dels diferents centres educatius van respondre els instruments proposats els quals es poden trobar els annex 2 i 4, elaborats a través dels indicadors de la recerca. Així doncs, tot seguit s'exposen els resultats obtinguts a partir de la mostra estudiada, perquè aquests ens permetin desenvolupar una anàlisi al més ajustat a la realitat, es divideix el qüestionari en diferents seccions (personal, família, professors, entorn social).

4.1 Qüestionari Estudiants 4rt d'ESO

A continuació s'exposen les dades recollides a partir del formulari facilitats els alumnes de 4rt d'ESO dels diferents dos centres educatius dels quals s'obté la mostra. Per tal de mostrar els resultats d'una forma més aclaridora, es presenten els resultats a partir dels diferents apartats com el d'informació personal, la família, l'entorn social i el professorat.

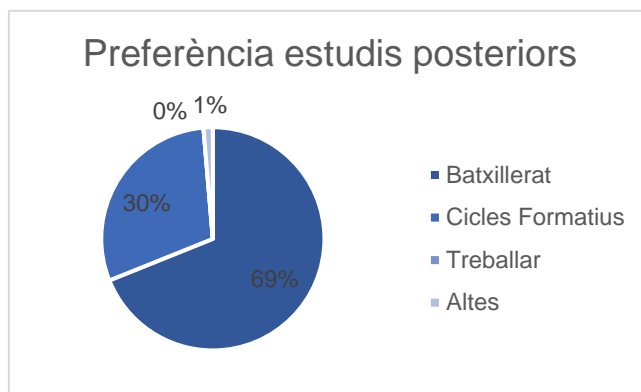
4.1.1 Informació personal

A l'inici del qüestionari es preguntava el gènere i l'edat dels participants de 4rt d'ESO. D'aquests, un 53% dels alumnes ha estat del gènere femení. L'edat de la mostra de participació ha estat compresa entre l'edat de 15 anys (48%) i 16 anys (41%).

Pel que fa els centres educatius, per tal de mantenir el compromís de confidencialitat d'aquests, les seves dades es mostraran anomenant-los A i B. Pel que fa a nombre de participació d'aquests centres, es pot observar que els alumnes del centre educatiu que han participat més són els de l'A (76%). De la mateixa manera, els resultats obtingut de participació de les diferents classes dels dos centres educatius, es comprova com la classe A ha participat més que la resta amb un 42%, mentre que la classe B un 35% i la C només un 23%.

En la pregunta 4, es preguntava els alumnes quines preferències tenien de cara el curs vinent, la majoria dels alumnes amb un 69% volen cursar batxillerat, el 30% cicles formatius i un 1 % ha respòs altres amb el dubte de no saber encara què estudiar.

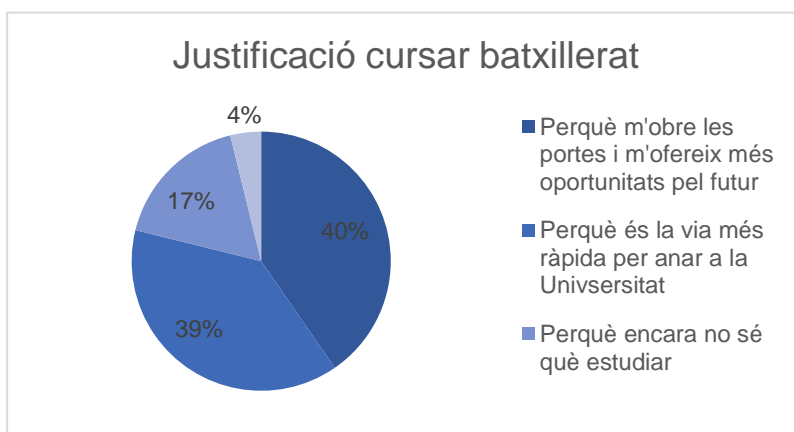
Gràfic 7. Preferències estudis posteriors

Nota. Exposició de les preferències acadèmiques de cara el curs vinent dels alumnes de 4rt d'ESO.

A la pregunta 6, els alumnes que van respondre batxillerat havien de justificar els motius de l'elecció, i a la pregunta 7, el mateix amb cursar cicles formatius. En el següent gràfic s'observa que la majoria d'alumnes escull aquesta formació perquè creu que li obre més les portes i més oportunitats pel futur (40%) i perquè a la vegada és la vida més ràpida per anar a la universitat (39%). Un nombre més inferior escull la formació perquè encara no sap què estudiar (17%) i altres alumnes exposen que és la formació que necessiten per entrar on volen anar a treballar o perquè els pares ho prefereixen (4%).

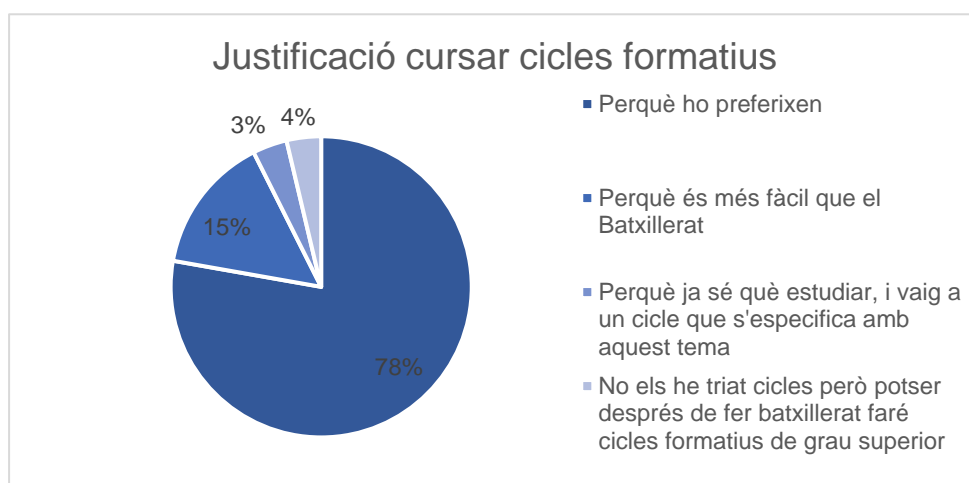
Gràfic 8. Justificació cursar batxillerat

Nota. Exposició dels motius pels quals els alumnes prefereixen seguir estudiant batxillerat el curs vinent.

A la pregunta 7, com a l'anterior, els alumnes que havien seleccionat cicles formatius havien de justificar els motius pels quals l'havien triat. S'observa que la majoria d'alumnes volen cursar cicles formatius perquè ho prefereixen (78%), un 15% opina que és més fàcil que cursar batxillerat, mentre que en percentatges molt inferiors s'observa que un 4% prefereix aquesta formació perquè és més específica i amb només un 3% exposen que no han escollit la formació però és un possible opció per després del batxillerat.

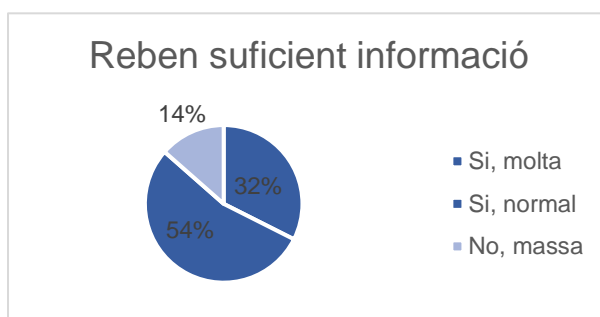
Gràfic 9. Justificació del per què cursar cicles formatius

Nota. Exposició dels motius pels quals els alumnes prefereixen seguir estudiant cicles formatius el curs vinent.

Per tal d'observar si els alumnes havien rebut suficient informació per part de l'institut i del tutor per prendre la seva decisió sobre si cursar, batxillerat, cicles formatius o anar a treballar, s'observa que un 54% dels alumnes reben una quantitat normal d'informació, un 32% creu que en reben molta, i un 14% exposen que no massa.

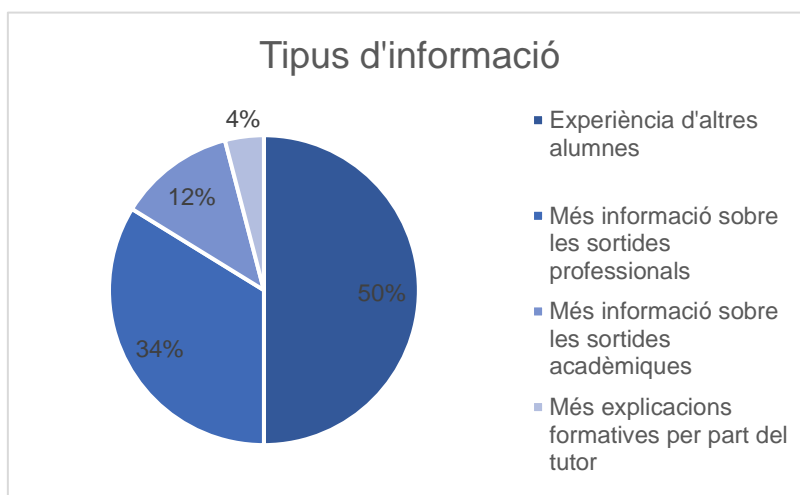
Gràfic 10. Reben suficient informació per part del centre educatiu i els tutors

Nota. Exposició dels resultats sobre si els alumnes creuen que reben suficient informació per a la presa de decisió del seu futur acadèmic i professional.

La següent pregunta 9, se'ls va demanar quina informació creien que els ajudaria més a decidir sobre el seu futur acadèmic i professional. L'elecció més escollida va ser l'experiència d'altres alumnes (50%), seguit de més informació sobre les sortides professionals (34%). També s'observa amb valors més inferiors que voldrien més informació sobre sortides acadèmiques (12%) i més explicacions formatives per part del tutor (4%).

Gràfic 11. Tipus d'informació que preferirien rebre

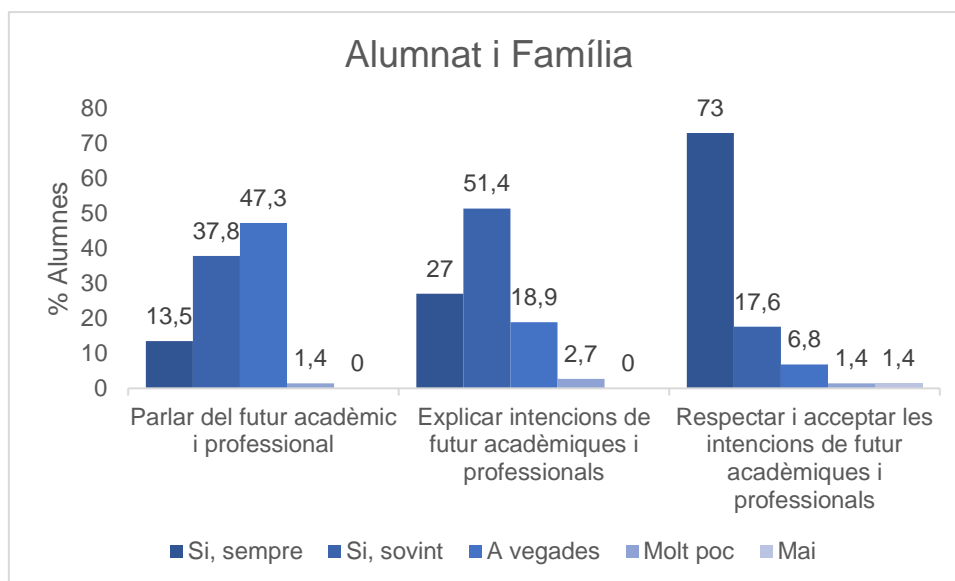

Nota. Exposició dels tipus d'informació que prefereix rebre l'alumnat per a la presa de decisió del seu futur acadèmic i professional.

4.1.2 La família

En l'àmbit familiar, a les tres primeres preguntes estaven relacionades amb la implicació dels pares. A la primera pregunta, en si parlaven del futur acadèmic, en aquest cas, la majoria de respostes obtingudes són "A vegades" (47% d'alumnes). La segona pregunta, relacionada en si els alumnes havien explicat les intencions de futur acadèmic i professional, la majoria d'alumnes (51,4%) van respondre que "Sí, sovint". La tercera pregunta se'ls demanava si l'entorn familiar respecte i accepta la presa de decisió, en aquest cas també s'obté un resposta clara amb un 73% de l'alumnat afirmant que "Sí". A continuació es mostren els resultats obtinguts en referència a aquestes tres preguntes inicials.

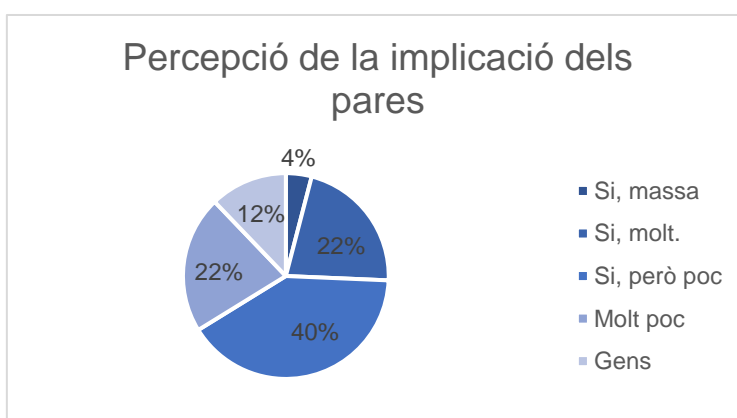
Gràfic 12. Respostes en relació la implicació de la família en el futur de l'alumnat.

Nota. Exposició de les respostes obtingudes en relació a la implicació de la família en la presa de decisió sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat de 4rt d'ESO.

En referència a aquesta implicació dels pares en el procés de presa de decisió de l'alumnat, a la següent pregunta, el 40% dels alumnes van respondre que la seva percepció és que els pares els hi estan a sobre però poc. Mentre que un 22% de l'alumnat creu que hi estan i molt, i amb el mateix percentatge d'alumnes, aquests últims creuen que hi estan molt poc. La resta d'alumnes (12%) creuen que no hi estan gens, i un 4% d'alumnes creuen que hi estan massa.

Gràfic 13. Percepció dels alumnes de la implicació dels pares en la presa de decisió

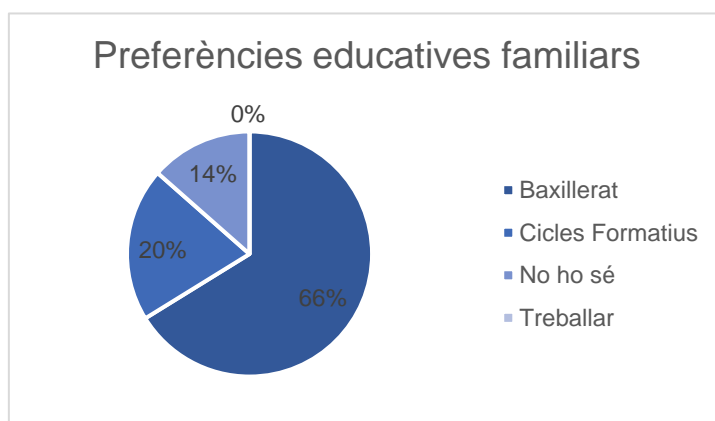

Nota. Exposició de la percepció de si els pares estan implicats o no en la presa de decisió del seu futur acadèmic i professional de l'alumnat.

Pels alumnes, la majoria de les seves famílies (66,2%) creuen que les seves preferències educatives de cara el curs vinent sigui el batxillerat. La segona opció amb més percentatge és la de cursar un cicle formatiu (20,3%). I per últim, un 13,5% dels alumnes no saben què pensen els seus pares. En referència a anar a treballar, no hi ha cap alumne que cregui que els seus pares vulguin que el curs vinent vagin a treballar.

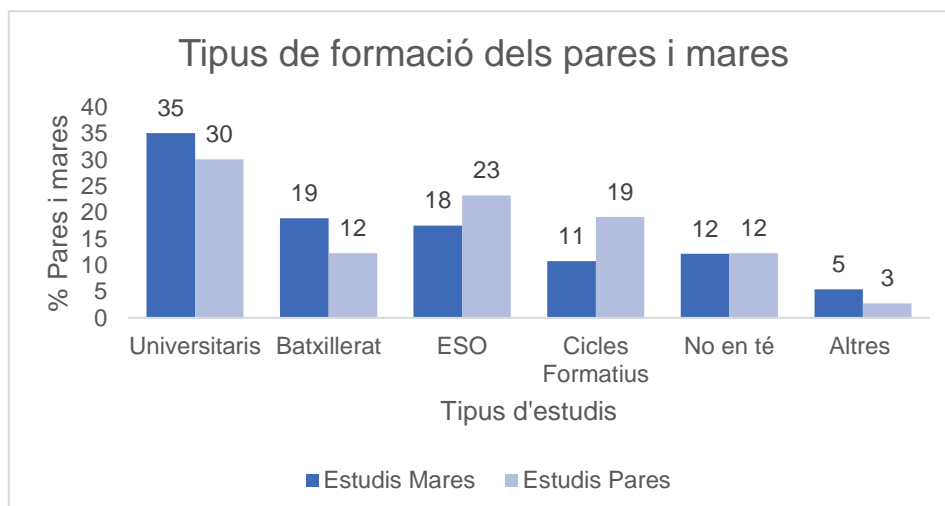
Gràfic 14. Preferència educatives de les famílies segons els alumnes

Nota. Exposició de les preferències educatives de les famílies segons la percepció dels alumnes sobre el seu futur acadèmic i professional.

En el següent Gràfic 15, es mostren els resultats dels tipus d'estudis dels pares i mares dels alumnes. Els resultats obtinguts es mostren com la majoria de pares (30%) i mares (35%) tenen estudis universitaris. Amb un 12% els pares i amb un 19% les mares tenen estudis de batxillerat, pel que a la ESO un 23% dels pares el tenen i un 18% les mares, i per últim, els cicles formatius els quals un 19% dels pares n'han cursat i un 11% de les mares.

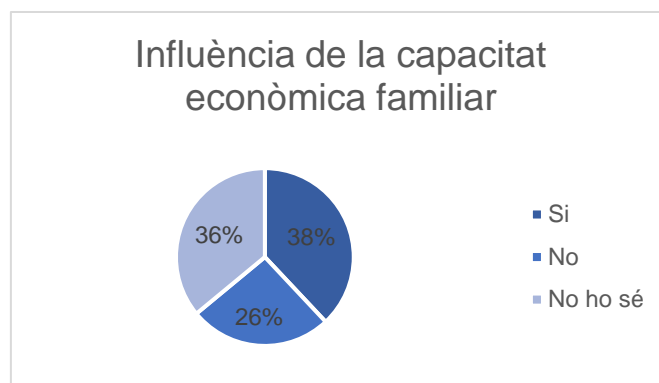
Gràfic 15. Tipus de formació dels pares i mares dels alumnes

Nota. Exposició de la formació acadèmica dels pares i mares dels alumnes.

L'última pregunta d'aquest apartat fa referència a la influència que pot tenir la capacitat econòmica familiar en la presa de decisió del futur acadèmic i professional de l'alumnat. Els resultats obtinguts ens mostren que un 38% dels alumnes creuen que sí que pot influenciar en la seva decisió, mentre que un 26% dels alumnes creuen que no, i un 16% d'aquests no ho saben.

Gràfic 16. Influència de la capacitat econòmica familiar segons els alumnes

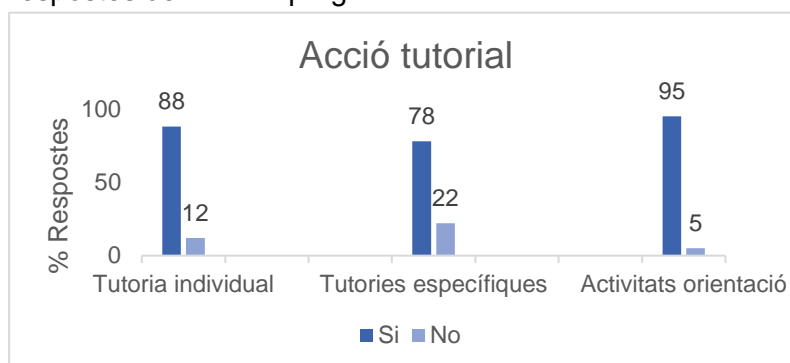
Nota. Exposició de la percepció dels alumnes sobre si la capacitat econòmica familiar pot influenciar en la seva presa de decisió sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat.

4.1.3 Els professors

En aquest apartat, la primera pregunta que es desenvolupava era si els alumnes havien parlat mai personalment amb el tutor sobre el seu futur acadèmic i professional. Un 88% dels alumnes afirma que ha parlat amb el docent i un 12% exposa que no. En el mateix

sentits se'ls hi demana si han realitzat tutories específiques (78% exposen que si, un 22% no) i activitats d'orientació (95% exposa que han fet aquest tipus d'activitat, mentre que un 5% respon que no). A continuació en el Gràfic 17 es poden observar els resultats.

Gràfic 17. Respostes de les tres preguntes formulades sobre l'acció tutorial

Nota. Exposició dels resultats sobre si els alumnes han fet una tutoria individual, tutories específiques de l'orientació acadèmica i professional, i activitats d'orientació.

A la pregunta en relació a les tutories específiques es demanava els alumnes que comentessin si creien que els havia faltat informació per decidir sobre el seu futur acadèmic i professional. Per tal d'observar el recull d'aportacions i reflexions dels alumnes a continuació es mostra una taula-resum dels comentaris més destacats.

Taula 10. Recull d'aportacions dels alumnes

Alumnes	Aportacions
Institut: A - 4rt A	"L'opinió d'exalumnes sobre algunes opcions acadèmiques o laborals"
Institut: A - 4rt B	"Les sortides professionals de batxillerat"
Institut: B - 4rt B	"Explicació de carreres universitàries"
Institut: A - 4rt B	"Tot el tema de les notes de tall per entrar a diferents llocs"
Institut: A - 4rt A	"No ha estat a nivell de la informació, penso que la formació ha estat bastant completa, simplement és un tema personal per falta de motivació i potser autoconeixement, per això no he pogut decidir de manera definitiva el meu futur"

Nota. Exposició dels comentaris més rellevats sobre la falta d'informació que els alumnes creuen que els hi ha faltat per a la presa de decisió sobre l'orientació acadèmica i professional. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

De la mateixa manera, amb la pregunta de les activitats d'orientació, se'ls demanava que exposessin les activitats que havien portat a terme. Així doncs, es mostra a la següent taula el recull d'activitats.

Taula 11. Recull d'activitats d'orientació acadèmica i professional

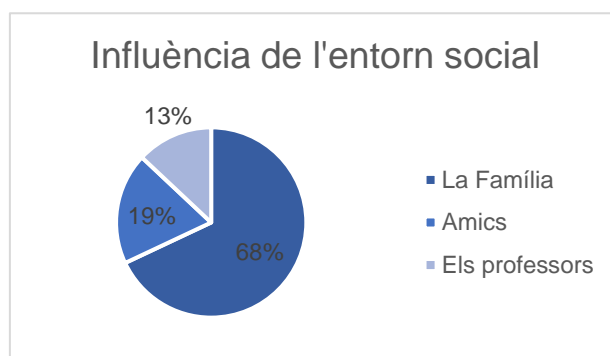
Alumnes	Activitats d'orientació acadèmica i professional
Institut: A – 4rt A, B i C	Jornades Capsula
Institut: B – 4rt A	Tutories individuals
Institut: B – 4rt B	Xerrades informatives
Institut: A – 4rt B	Activitats d'autoconeixement
Institut: B – 4rt A i B	Test d'orientació, personalitat i futur professional
Institut: A – 4rt A	Visita a diferents pàgines web (gencat.cat)
Institut: B – 4rt A	Classe d'orientació (un dia i una hora a la setmana parlen del seu futur acadèmic i professional)

Nota. Exposició del recull d'activitat d'orientació acadèmica i professional. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

4.1.4 L'entorn social

Pel que fa a l'entorn social, en aquest cas, es demana als alumnes qui creuen que influeix més en la seva decisió sobre el futur acadèmic i professional. La principal resposta és la família (68%), seguit dels amics (19%) i els professors (13%).

Gràfic 18. Influència de l'entorn social en la presa de decisió

Nota. Percentatge de l'entorn social que els alumnes creuen que influeix més en la seva presa de decisió.

En el mateix sentit que la pregunta anterior, es pregunta als alumnes si l'opinió dels amics pot ser important per prendre la decisió del seu futur acadèmic o professional. Un

66% dels alumnes creuen que “Si” i un 34% creuen que “No”. A continuació es mostren algunes de les seves justificacions de la seves respostes.

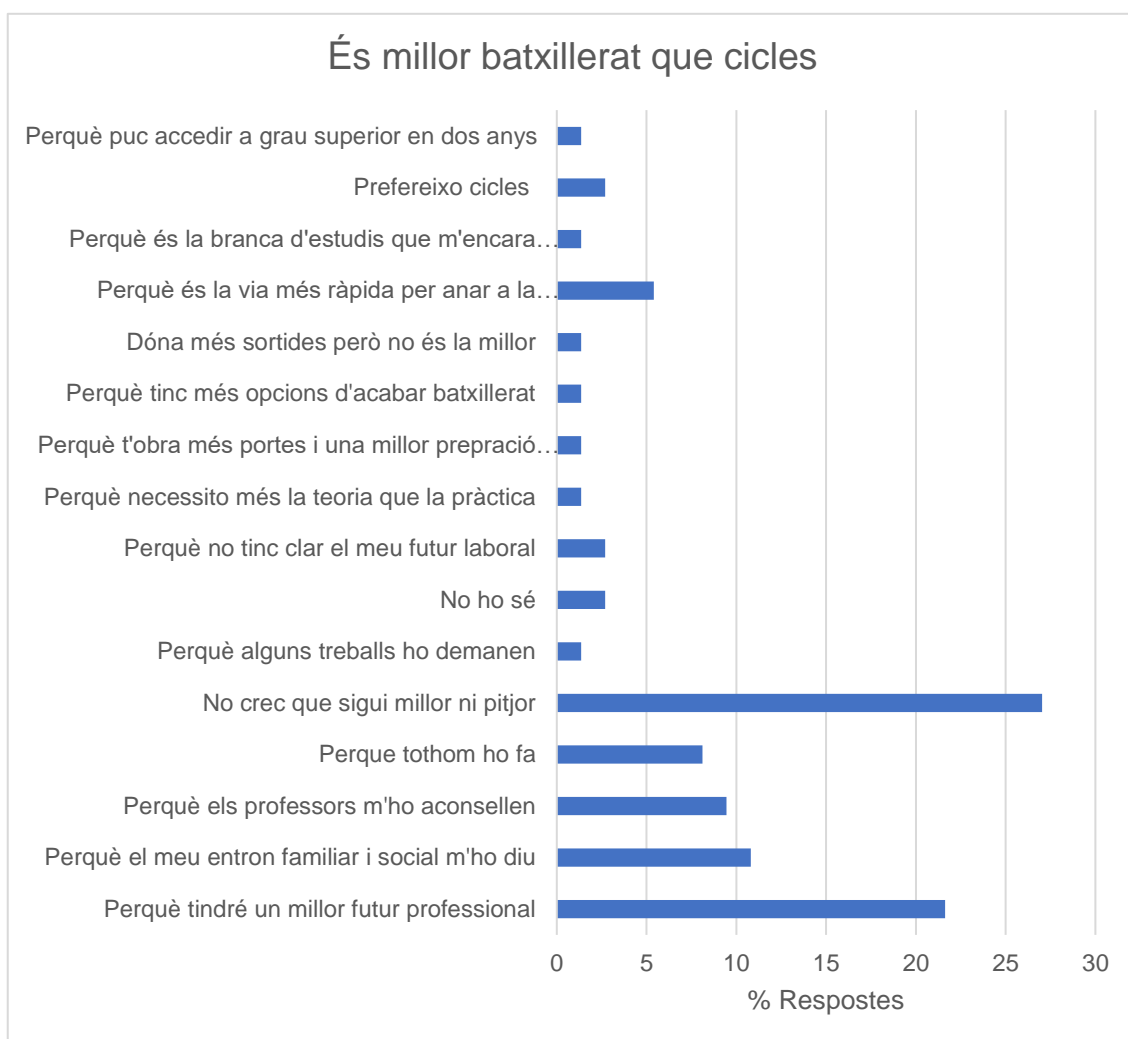
Taula 12. Justificació dels si els amics influeixen o no en la seva decisió

Alumnes	Justificació
Institut: A – 4rt B	“En aquest cas, seria un entremig perquè a vegades pot estar bé que et donin el seu punt de vista pel que tu tens pensat pel teu futur però no s'ha de ser conscient de no deixar-se influir per les altres opinions, és a dir, no perquè un amic/ga faci batxillerat vol dir que un CF estigui malament el contrari crec que per mi no és important perquè estic decidint pel meu futur, per tant poden donar el seu punt de vista i estaré molt agraïda però això no vol dir que sigui important o no per mi i no farà que segons el que m'hagi dit aquesta persona canvi de opinió sobre el que realment vull fer”
Institut: A – 4rt A	“Jo penso que tot i que els meus amics vulguin estudiar una cosa diferent i que això impliqui no estar amb ells, no canviaré la meva decisió o ells canviaran la seva per estar junts, crec que és important no dependre dels amics en aquest aspecte, perquè si t'influencien pot ser que no t'agradi el que has escollit o al revés a canvi de passar estona junts”
Institut: A – 4rt A	“Crec que es bo que et donin consell o opinió sobre lo que creuen que es millor per tu però el que te que triar que vol fer amb el seu futur ets tu i si consideres que la seva opinió no acaba de ser compatible amb lo que tu vols fer no cal que influeixi a el teu futur”
Institut: A – 4rt A	“No perquè si realment vols fer el que t'agrada no t'importarà el que els teus amics facin o deixin de fer per influenciar en el teu futur, tot i que a vegades depèn dels amics si et coneixes molt potser que alguns dels consells que et poden donar serveixin per pensar”
Institut: A – 4rt A	“Crec que influeix més la meva decisió que la dels demés perquè seré jo la que estudiarà, tot i així m'agrada parlar amb els professors perquè hem poden donar la seva opinió i hem poden ajudar o aconsellar sobre el que seria millor estudiar per la meva carrera”
Institut: A – 4rt A	“Els amics tenen un bon coneixement sobre la teva manera de ser i moltes vegades poden ser una bona guia. De totes maneres, la decisió final és pròpia i pots decidir fer-los cas o no”

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que l'opinió dels amics influeix més en la seva presa de decisió. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

En la següent pregunta, es demanava els alumnes si creien que era millor estudiar batxillerat que cicles formatius, i viceversa argumentant la seva resposta. Per tal d'analitzar cada un de les seves opinions a continuació es mostra un gràfic amb el percentatge de resposta dels alumnes. Les principals respostes són: no és ni millor ni pitjor (27%), perquè tindran un millor futur professional (22%), perquè l'entorn familiar i social li aconsella (11%) i els professors també (9%), perquè tothom ho fa (8%) i perquè es la via més ràpida per accedir a la universitat (5%).

Gràfic 19. Motius perquè creuen que es millor estudiar batxillerat que cicles formatius

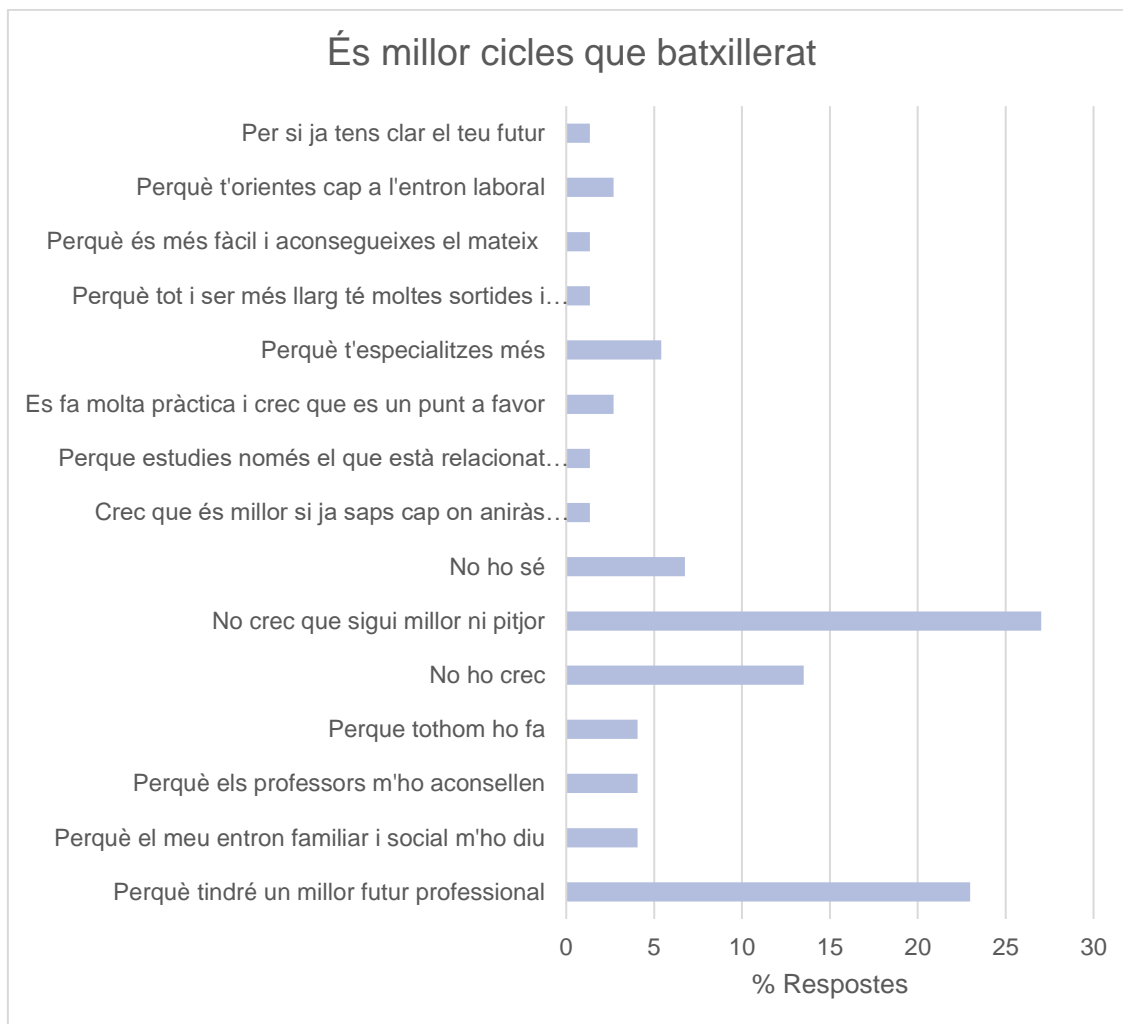

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que el batxillerat és millor que cicles formatius. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

Com s'ha esmentat anteriorment, la mateix pregunta anterior es va fer si creien que era millor cicles formatius que batxillerat. Els resultats obtinguts són: no crec que sigui millor

ni pitjor (27%), perquè tindrà un millor futur professional (23%), no crec que sigui millor (14%), no ho sé (7%), perquè t'especialitzes més (5%).

Gràfic 20. Motius perquè creuen que es millor estudiar cicles formatius que batxillerat

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que els cicles formatius són millor que el batxillerat. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

A l'última pregunta del qüestionari se'ls demanava si creien que estudiar cicles formatius són pels companys que tenen dificultats o menys habilitats educatives. Un 89% dels estudiants creu que no mentre que un 11% creu que sí. A continuació es mostra una taula amb les diferents justificacions dels alumnes.

Taula 13. Justificació de si estudiar cicles formatius era pels companys amb necessitats educatives

Alumnes	Justificació
Institut: A – 4rt B	“No, sempre s'ha com "mal vist" fer un Cicle però la veritat és que tenen molta demanda, és a dir, aquest any és pot veure que hi ha bastanta gent plantejant-se o que ja ho han escollit de fer un Cicle Formatiu. Per tant des del meu punt de vista no té res a veure amb les capacitats educatives que cada persona tingui. Tothom pot fer un batxillerat hi ha gent que se'l hi farà més fàcil i d'altres més complicat però sempre és pot aconseguir, al igual que un cicle formatiu”
Institut: A – 4rt A	“Penso que els cicles formatius si que és veritat que pot ser que no s'exigeixi tant com a batxillerat, perquè com que dura més temps la formació, llavors les coses se les poden agafar amb més calma, crec que els cicles formatius són per les persones que volen inserir-se en el món laboral aviat i tenir experiència treballant”
Institut: A – 4rt C	“No, perquè cicles t'especialitzes amb una cosa que tens mes clara, en canvi batxillerat tot i que t'encamines no has triat del tot a que et vols dedicar. Això no vol dir que els de batxillerat siguin mes capaços o algú per l'estil”
Institut: A – 4rt C	“Pot ser per als companys/es als que no els hi agrada tant estudiar o pels companys/es als que els hi sembla interessant o els hi agrada un cicle en concret”
Institut: B – 4rt A	“La gran majoria de gent amb dificultats fa cicles però no té res a veure amb la intel·ligència”
Institut: A – 4rt C	“Òbviament que no, fins i tot cicles formatius et dona més sortides laborals de cara al futur”
Institut: B – 4rt A	“Cicles és pels estudiants que no volen fer un batxillerat, o que tenen molt clar de què volen treballar (mecànic, informàtic...)”

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que els cicles formatius són o no pels companys amb més dificultats o menys habilitats educatives. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

4.2 Qüestionari Brookover et al. (1967)

A l'inici del qüestionari, igual que en l'anterior hi ha un recull de dades inicials, en aquesta si mostren els centre educatiu i el curs que cursen els alumnes. Per seguir mantenint el compromís de confidencialitat no es mostren els noms dels centres (els anomenem A i

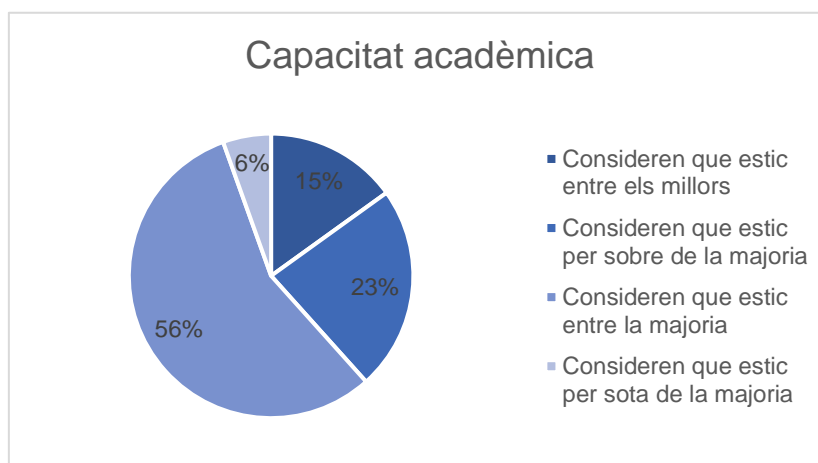

B), tot i això en el centre A hi ha un percentatge de participació del 76% i en el B un 24%. Pel que fa cursos, la distribució d'aquests es veu reflectida en quatre classes diferents (A, B i C), amb major participació de les classes A (42%) respecte la resta (B, 35% i C, 23%).

4.2.1 Escala: Què pensen els teus pares de tu?

La primera pregunta d'aquesta escala es demanava als alumnes com valoraven els seus pares la seva capacitat acadèmica en comparació a altres alumnes de la mateixa edat. Un 56% dels alumnes creuen que estan entre la majoria, un 23% consideren que estan per sobre la majoria, un 15% consideren que estan entre els millors i un 6% per sota la majoria.

Gràfic 21. Valoració de la capacitat acadèmica en comparació a altres companys

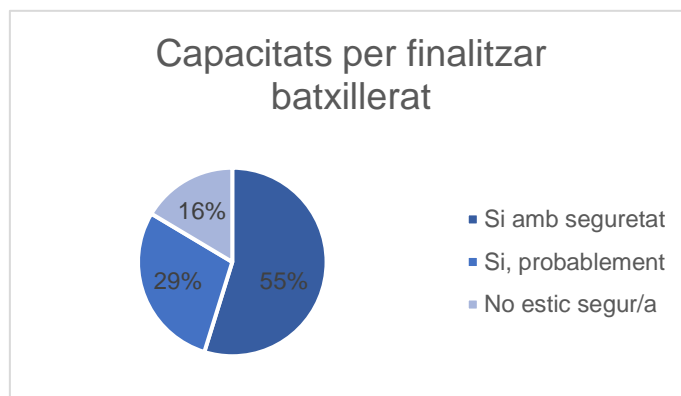

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els seus pares la seva capacitat acadèmica en comparació als altres companys de la seva edat.

A les preguntes 2, 3 i 4, es demanava com creien que els seus pares pensaven de les capacitats per poder acabar batxillerat, on se situarien en la Prova d'Accés a la Universitat (PAU) i si creien que els veien capaços de finalitzar els estudis universitaris. Sobre la pregunta 2, un 55% dels alumnes creu que sí que són capaços de finalitzar el batxillerat, un 29% creu que "Sí, probablement" i un 16% no s'està segur. A la pregunta 3, un 64% dels alumnes creuen les seves notes a les PAU estaran entre la majoria, un 21% creu que per sobre la majoria, un 8% per sota la majoria i un 7% que estarà entre els millors. I a la pregunta 4, hi ha un 69% dels alumnes que creuen que els seus pares pensen que tenen capacitats per finalitzar els estudis universitaris, un 30% no n'està

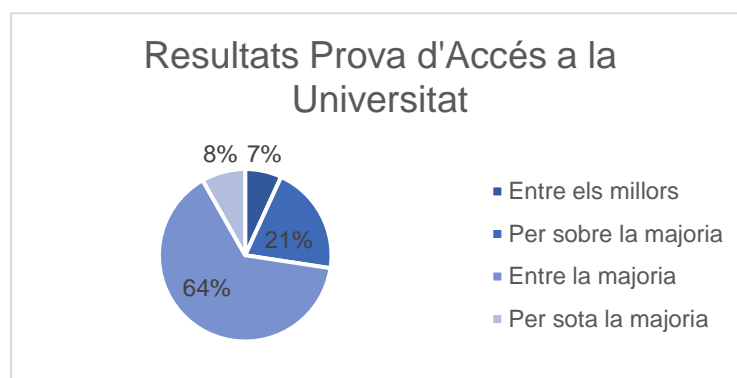
segur i un 1% creu que amb poca probabilitat. A continuació es mostren els gràfics representatius dels resultats obtinguts.

Gràfic 22. Capacitats per finalitzar batxillerat

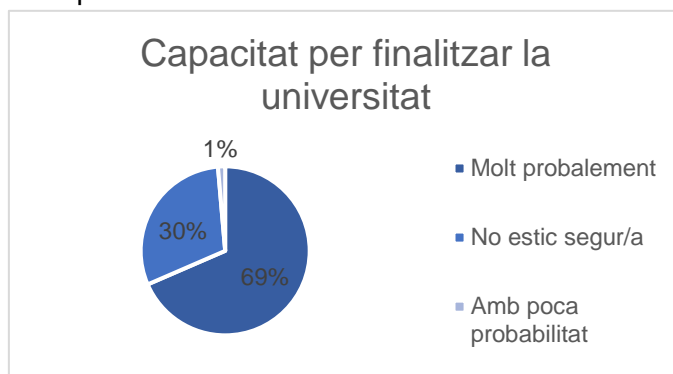
Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els seus pares la seva capacitat acadèmica per finalitzar el batxillerat.

Gràfic 23. Percepció des resultats Prova d'Accés a la Universitat

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els seus pares els possibles resultats obtinguts de les PAU.

Gràfic 24. Capacitats per finalitzar la Universitat

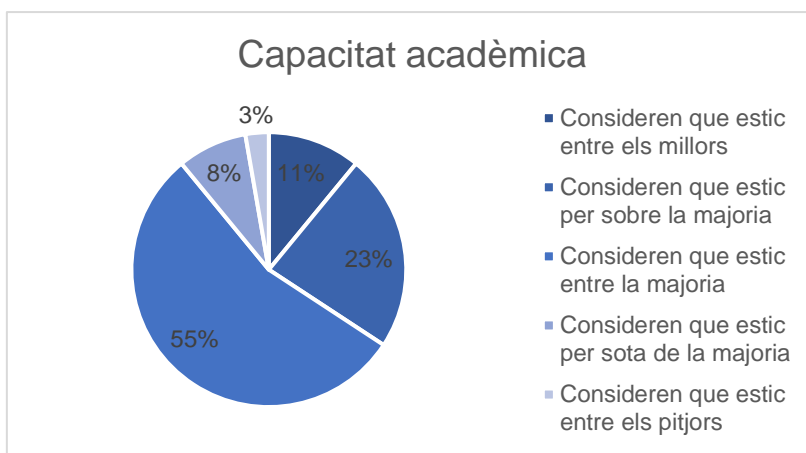

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els seus pares la seva capacitat acadèmica per finalitzar la Universitat.

4.2.2 Escala: Què pensen els teus professors de tu?

La primera pregunta d'aquesta escala es demanava als alumnes com valoraven els seus professors la seva capacitat acadèmica en comparació amb altres alumnes de la mateixa edat. Un 55% dels alumnes creuen que estan entre la majoria, un 23% consideren que estan per sobre la majoria, un 11% consideren que estan entre els millors, un 8% per sota la majoria i un 3% que estan entre els pitjors.

Gràfic 25. Valoració de la capacitat acadèmica en comparació amb altres companys

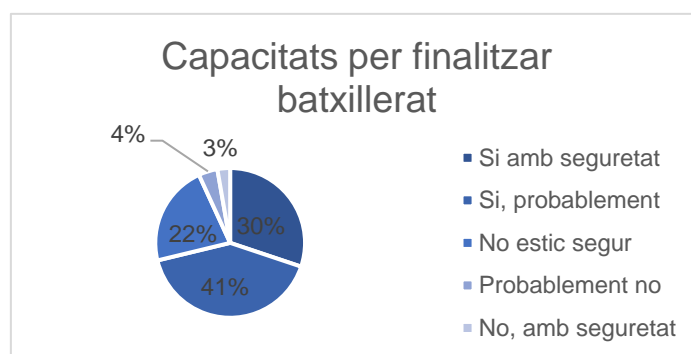

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els seus professors la seva capacitat acadèmica en comparació amb altres companys de la seva edat.

A les preguntes 2, 3 i 4, es demanava com creien que els seus pares pensaven de les capacitats per poder acabar batxillerat, on se situarien en la Prova d'Accés a la Universitat (PAU) i si creien que els veien capaços de finalitzar els estudis universitaris.

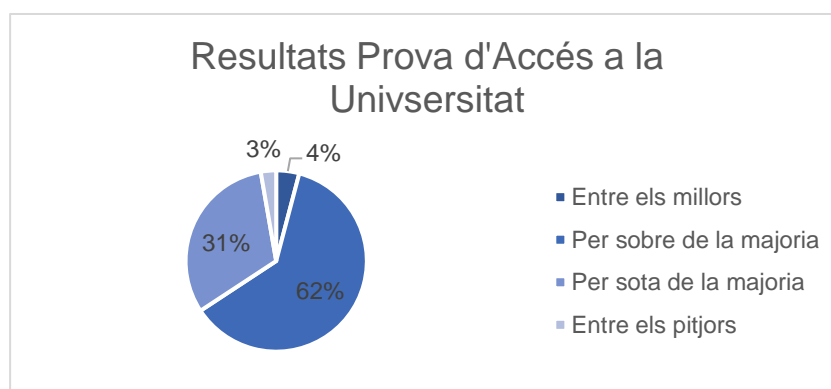
Sobre la pregunta 2, un 41% dels alumnes creu que “Si, probablement” té capacitat per finalitzar el batxillerat, un 30% creu que si amb seguretat que el pot obtenir, un 22% no s’està segur, un 4% creu que probablement no i un 3% no ho creu amb seguretat. A la pregunta 3, un 62% dels alumnes creuen les seves notes a les PAU estaran per sobre la majoria, un 31% creu que per sota la majoria, un 4% entre els millors i un 3% que estarà entre els pitjors. I a la pregunta 4, hi ha un 44% dels alumnes que creuen que els professors pensen que amb bastanta probabilitat poden finalitzar els estudis universitaris, un 29% creu que molt probablement els pot finalitzar, un 23% no n’està segur i un 4% no ho creu amb seguretat. A continuació es mostren els gràfics representatius dels resultats obtinguts.

Gràfic 26. Capacitats per finalitzar batxillerat

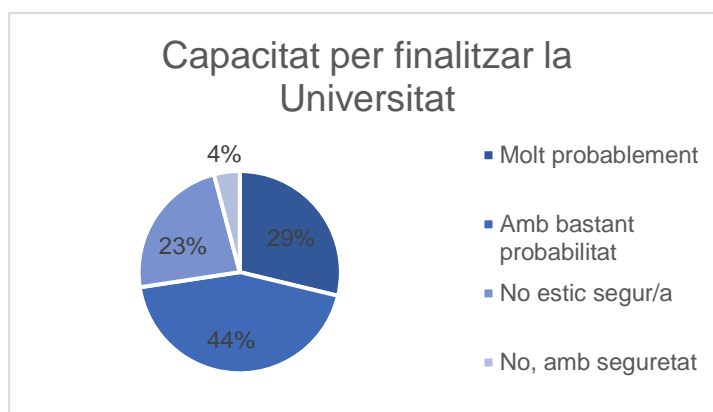
Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els seus professors la seva capacitat acadèmica per finalitzar el batxillerat.

Gràfic 27. Percepció des resultats Prova d'Accés a la Universitat

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els professors els possibles resultats obtinguts de les PAU.

Gràfic 28. Capacitat per finalitzar la Universitat

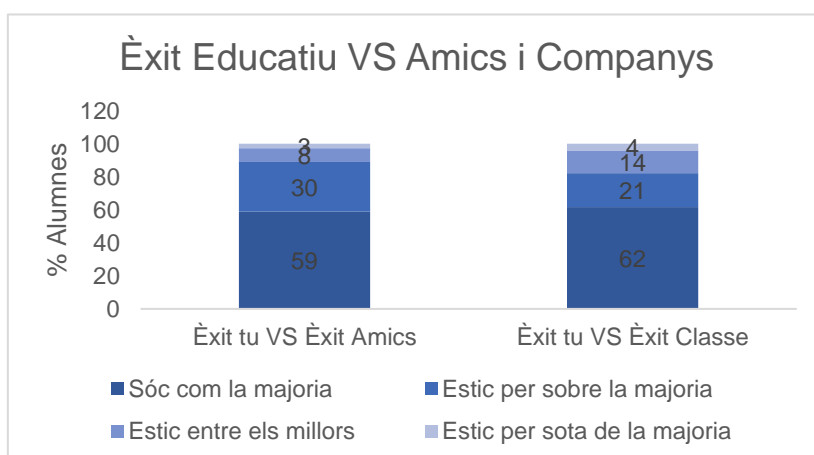

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren els professors la seva capacitat acadèmica per finalitzar la Universitat.

4.2.3 Escala: Què opines de tu mateix?

En aquesta escala es valorava la percepció dels estudiants en si mateixos. La primera pregunta es basava en la percepció de l'èxit educatiu que creien que tenien els alumnes en vers els seus millors amics i els seus companys de classe. En relació als seus amics, s'observa que un 59% creu que és com la majoria d'ells, un 30% que està per sobre de la majoria, un 8% està entre els millors i un 3% que està per sota. De la mateixa manera, en relació amb el grup classe, un 62% dels alumnes creu que es troba com la majoria, un 21% està per sobre de la majoria, un 14% creu que està entre els millors i un 4% creu que està per sota de la majoria.

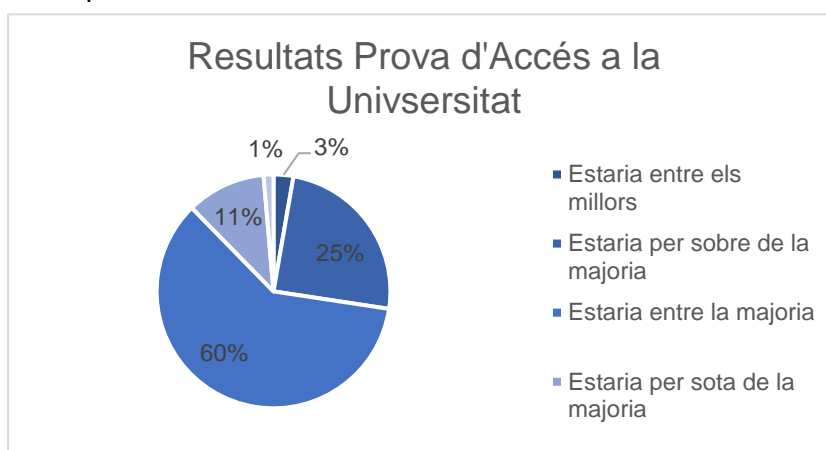
Gràfic 29. Classificació de l'èxit educatiu en vers els millors amics i els companys de classe

Nota. Exposició de l'èxit educatiu que creuen que tenen els alumnes en comparació amb els seus millors amics i companys de classe.

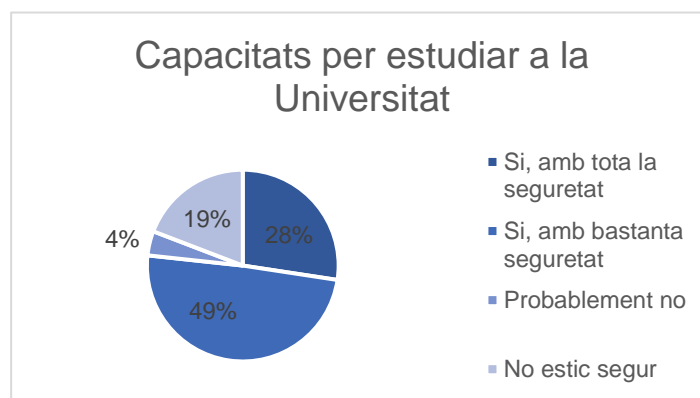
La pregunta en relació els resultats obtinguts en les PAU, s'observa que un 60% dels alumnes creu que estaria entre la majoria, un 25% creu estaria per sobre la majoria, un 11% que estaria per sota de la majoria, un 3% estaria entre els millors i un 1% entre els pitjors. En el mateix sentit, se'ls preguntava com veien les seves capacitats per estudiar a la universitat, en aquest cas, un 49% creu que si que hi pot estudiar amb bastanta seguretat, un 28% amb tota la seguretat, un 19% no n'està segur i un 4% creu que probablement no tindria capacitats per estudiar a la universitat. A la següent pregunta també se'ls demana que a part de tenir capacitats per estudiar-hi, si creuen que poden finalitzar els estudis. Un 40% dels alumnes creu que amb bastanta probabilitat els pot finalitzar, un 38% creu que molt probablement també els pot finalitzar, un 19% no n'està segur i un 3% creu que té poca probabilitat de finalitzar la universitat.

Gràfic 30. Percepció des resultats Prova d'Accés a la Universitat

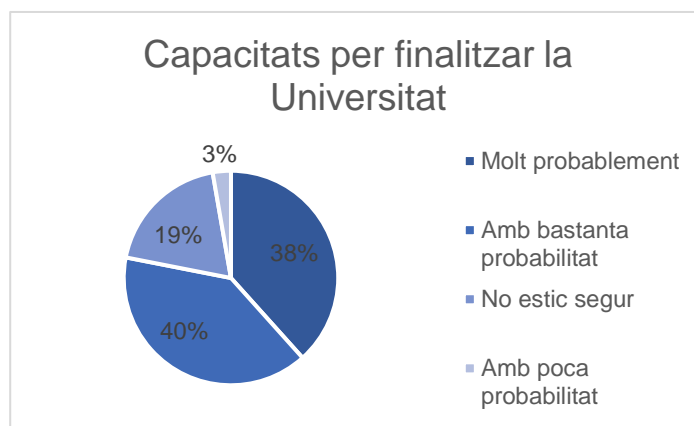
Nota. Exposició del que creuen els alumnes dels seus propis possibles resultats obtinguts a les PAU.

Gràfic 31. Capacitat per estudiar a la Universitat

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren ells mateixos la seva capacitat acadèmica per estudiar a la Universitat.

Gràfic 32. Capacitats per finalitzar la Universitat

Nota. Exposició del que creuen els alumnes de com valoren ells mateixos la seva capacitat acadèmica per finalitzar la Universitat.

4.3 Qüestionari estudiants cicles formatius

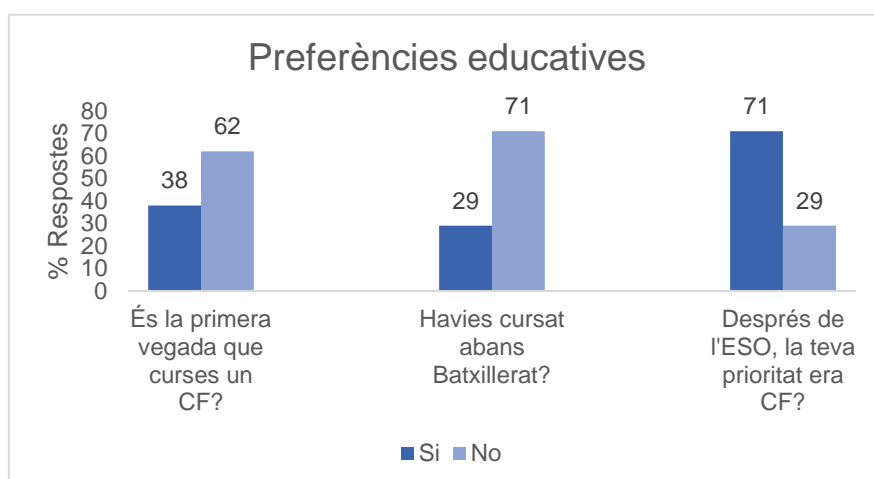
4.3.1 Informació personal

A l'inici del qüestionari es preguntava el gènere i l'edat dels participants. Un 38% de la participació ha estat del gènere femení i el major nombre de participació de l'alumnat està compresa per l'edat de 18 i 20 anys (71%).

Per tal de complir amb el compromís confidencial dels centres educatius analitzats i tal com s'ha esmentat en els anteriors qüestionaris, es mostren les dades anomenant-los A i B, en el que s'observa que la majoria de resultats obtinguts són del centre educatiu A (71%). Pel que fa cursos, la distribució d'aquests es veu reflectida en quatre classes diferents (A, B, C i D), amb major participació de les classes de CFGS (57%).

A la pregunta 4, es preguntava els alumnes si era la primera vegada que cursaven un cicle formatiu (62% dels alumnes no), si abans havien cursat batxillerat (71% dels alumnes no) i si després de l'ESO la seva prioritat educativa ja era cursar un cicle formatiu (71% dels alumnes si).

Gràfic 33. Preferències educatives dels alumnes de cicles formatius

Nota. Exposició de les preferències educatives dels alumnes de cicles formatius sobre la seva experiència educativa.

Un cop observat que els alumnes després de finalitzar l'ESO la seva preferència era estudiar un Cicle Formatiu, se'ls demana que argumentin la seva resposta.

Taula 14. Justificació de perquè estudiar un Cicle Formatiu després de l'ESO

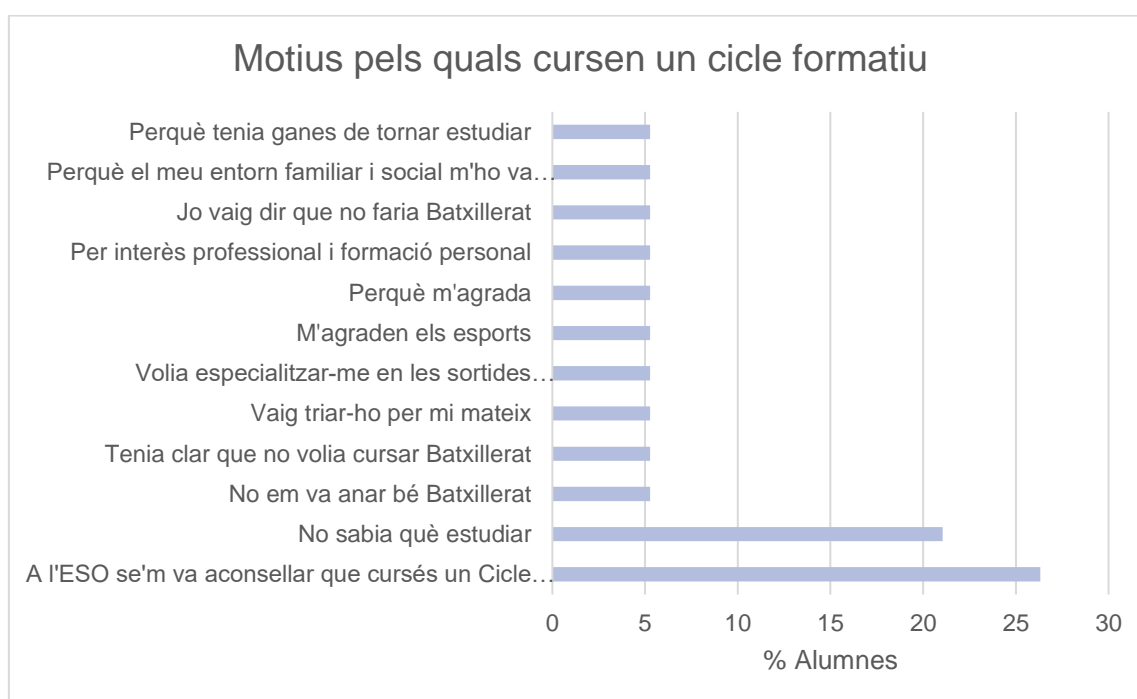
Alumnes	Justificació
Institut: A – 1r CFGS	“Per una part jo estava cansada d'estudiar i necessitava descansar, així que vaig pensar que la millor opció va ser cicles. No es que no estudiis allà, però si que menys que a batxillerat. A més aquí he pogut agafar una experiència única i inoblidable, per la gent que he conegut, tot el que he après, les empreses a les que he pogut treballar... I treballem assignatures que realment t'ajuden tant a tu personalment, com en el teu futur laboral (més que les que estudies a batxillerat)”
Institut: A – 1r CFGS	“Perquè vaig fer 4rt a l'aula oberta i em van dir que no tenia possibilitats de fer un batxillerat, ja que no tenia els coneixements suficients i no arribaria al nivell demanat. Per això vaig decidir fer cicles, tot i estar a l'aula oberta per comportament i no per dificultats escolars”
Institut: B – 1r CFGS	“Després de cursar la ESO vaig fer el batxillerat perquè socialment és el que s'havia de fer i era el camí que em tocava seguir. No m'arrepenteixo d'haver fet el batxillerat però si ho hagués reflexionat bé hauria fet un grau mitjà”
Institut: B – 2n CFGS	“Perquè tenia clar que no volia fer batxillerat i ja tenia al cap des de 3r d'ESO que volia fer un cicle mitja de mecànica”

Nota. Exposició dels arguments pels quals els alumnes van escollir estudiar un Cicle Formatiu després de l'ESO. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

En la següent pregunta, en els alumnes quin era el seu principal motiu pel qual ells estaven cursant un cicle formatiu. A continuació es mostra un gràfic en el que es desglossen els principals motius segons l'alumnat.

Gràfic 34. Motius per estudiar un cicle formatiu

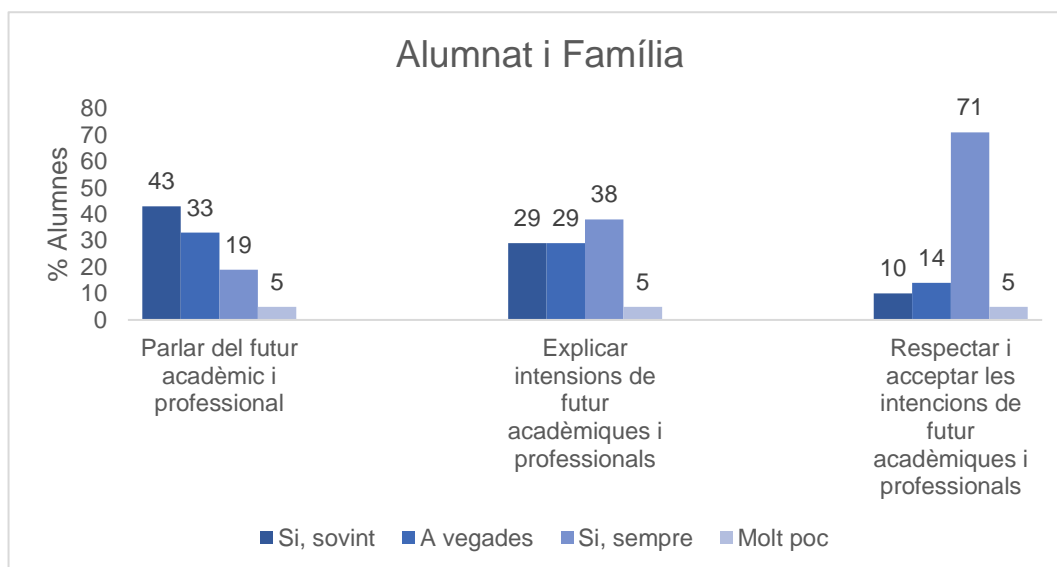

Nota. Exposició dels motius pels quals els alumnes estan cursant un Cicle Formatiu. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

4.3.2 La Família

En aquest apartat de l'àmbit familiar, les tres primeres preguntes es demanava els alumnes si amb els seus pares parlaven sobre el seu futur acadèmic. La majoria d'alumnes (43%) parlen sovint sobre aquest tema i alguns alumnes a vegades en parlen (33%). En relació a explicar les intensions de futur es troba que la majoria d'alumnes si que en parlen sempre (38%) mentre que la resta en parlen sovint (29%) o a vegades (29%). La tercera pregunta que es preguntava si els seus pares respectaven i acceptaven les seves intensions s'obté que un 71% dels pare dels alumnes si que l'acceptaven sempre, mentre que un 14% només a vegades i un 10% sovint.

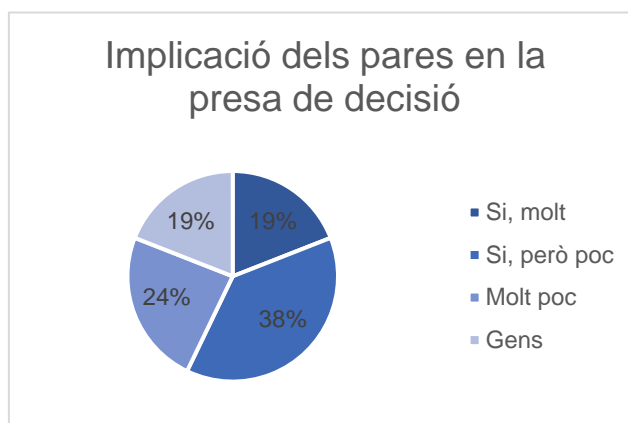
Gràfic 35. Respostes de les preguntes en relació a la família i l'alumnat

Nota. Exposició de les respostes obtingudes en relació a la participació de la família en la presa de decisió sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat.

Pel que fa a la implicació dels pares en la presa de decisió de l'alumnat, un 38% dels alumnes creu que els seus pares si que estan implicats però poc, un 24% molt poc, un 19% creu que si i molt, i un 19% creu que gens.

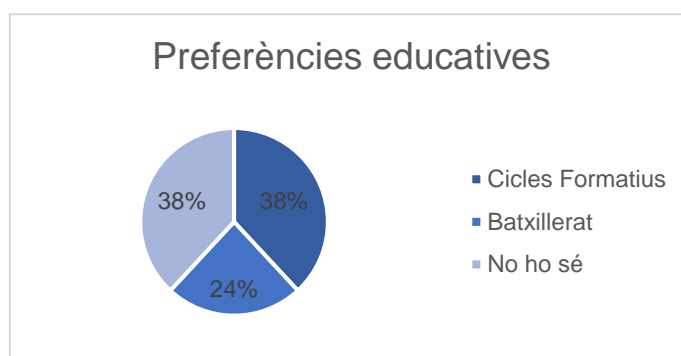
Gràfic 36. Implicació dels pares en la presa de decisió de l'alumnat

Nota. Exposició de la percepció dels alumnes de si els pares estan massa implicats o no en la presa de decisió del seu futur acadèmic i professional.

Pel que fa a les preferències educatives, un 38% de les famílies segons l'alumnat prefereix que cursin cicles formatius i a la vegada l'alumnat no sap què prefereix, mentre que un 24% creu que prefereixin que cursin batxillerat.

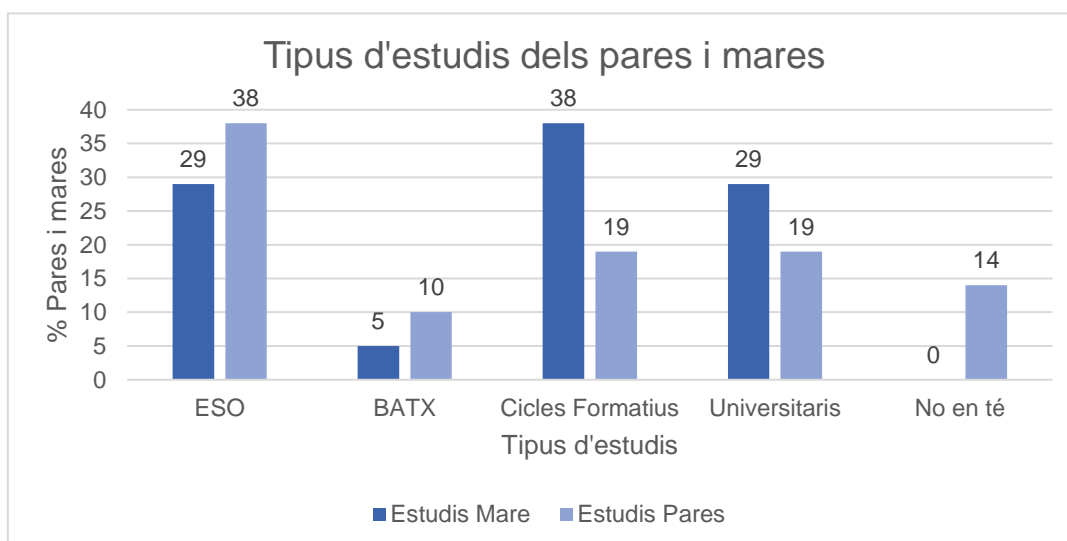
Gràfic 37. Preferència educatives de les famílies

Nota. Exposició de les preferències educatives de les famílies segons els alumnes pel seu futur acadèmic i professional.

La següent pregunta estava enfocada en els nivells d'estudis que tenen els pares i les mares dels alumnes. Pel que fa les mares, un 38% tenen estudis de cicles formatius, un 29% tenen estudis d'ESO i amb el mateix percentatge tenen estudis universitaris i només un 5% tenen el batxillerat. En canvi els pares, un 38% tenen l'ESO, un 19% tenen cicles formatius i amb el mateix percentatge tenen estudis universitaris, un 14% no té estudis i per últim un 10% tenen el batxillerat.

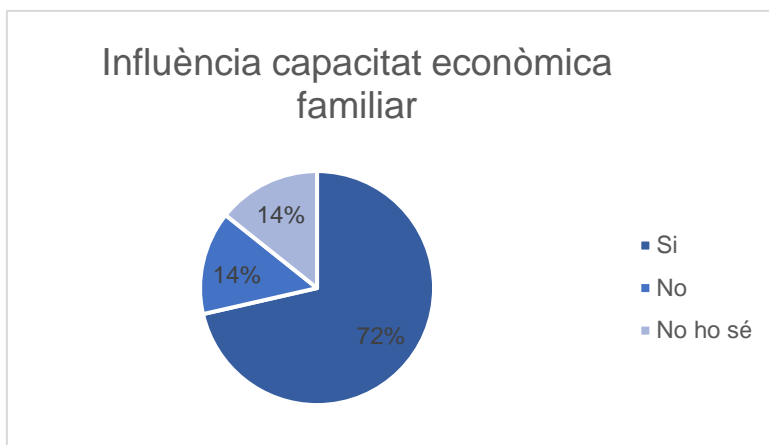
Gràfic 38. Tipus d'estudis de les famílies dels alumnes

Nota. Exposició dels nivells d'estudis de les famílies segons els alumnes pel seu futur acadèmic i professional.

L'última pregunta d'aquest apartat es demanava a l'alumnat si creien que la capacitat econòmica familiar podia influenciar en el futur acadèmic i professional de l'alumnat. Un 72% dels alumnes creu que sí i un 14% creu que no o que no ho sap.

Gràfic 39. Influència de la capacitat econòmica familiar en relació el futur acadèmic i professional

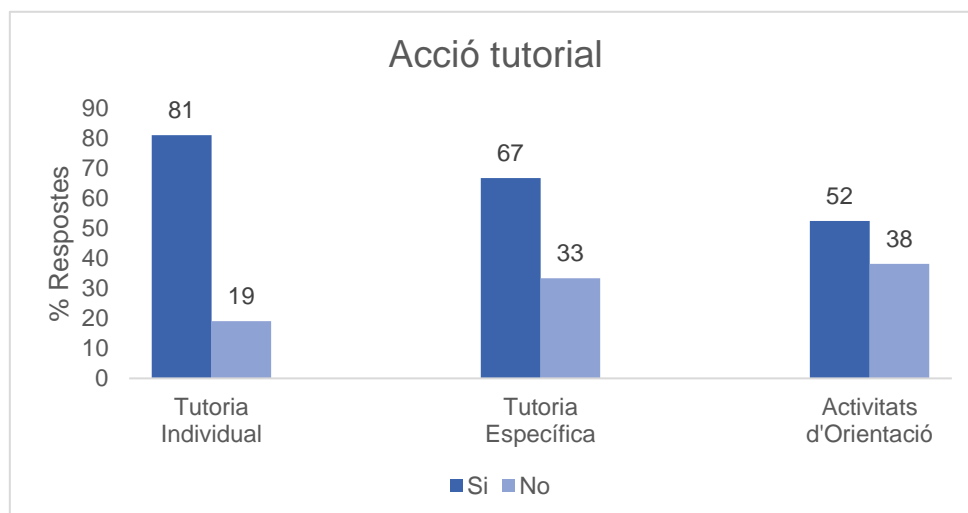

Nota. Exposició dels resultats sobre si els alumnes creuen que la capacitat econòmica familiar pot influenciar en la presa de decisió sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat.

4.3.3 Els professors

En l'àmbit del professorat, la primera qüestió que es preguntava els alumnes era si havien parlat mai personalment amb el tutor sobre el seu futur acadèmic i professional. un 81% dels alumnes afirma que si, i un 19% respon que no. Amb les tutories específiques ens trobem que un 67% dels alumnes exposa que n'ha fet mentre que un 33% no. I pel que fa les activitat d'orientació, en aquest cas un 52% dels alumnes exposa que n'han fet un 38% dels alumnes respon que no.

Gràfic 40. Respostes de les tres preguntes formulades sobre l'acció tutorial

Nota. Exposició dels resultats sobre si els alumnes han fet una tutoria individual, tutories específiques de l'orientació acadèmica i professional, i activitats d'orientació.

A la pregunta en relació a les tutories específiques es demanava els alumnes que comentessin si creien que els havia faltat informació per decidir sobre el seu futur acadèmic i professional. Per tal d'observar el recull d'aportacions i reflexions dels alumnes a continuació es mostra una taula-resum dels comentaris més destacats.

Taula 15. Recull d'aportacions dels alumnes

Alumnes	Aportacions
Institut: A – 1r CFGS	“A les jornades orientatives quasi mai parlaven dels cicles formatius, eren destinades gairebé únicament a batxillerat, i tot i això, només als batxillerats que cursaven a l'institut. Mai vaig parlar amb cap tutora sobre el meu futur acadèmic o professional i la orientadora mai em va agafar per parlar-ne, podíem demanar hora, però era tan gran la desmotivació per part del centre que fins i tot em feia vergonya anar a preguntar sobre el meu futur, sense saber si em podria treure ni l'ESO”.
Institut: B – 1r CFGS	“Possibilitats, necessitat d'algunes empreses de tenir personal amb titulació, buscar els punts forts de cada persona individualment...”
Institut: A – 1r CFGS	“No es fixaven ni tant sols en el que ens agradava, necessitàvem o volíem, simplement et presentaven les diferents opcions o et recomanaven què estudiar basant-se en les notes finals de l'ESO”.
Institut: B – 1r CFGS	“Em va faltar que m'expliquessin totes les opcions que hi havia ja que semblava que només hi havia el camí del batxillerat”.
Institut: A – 1r CFGS	“Només ens explicàvem que havíem d'escollir fer batxillerat o un cicle i no de que es podria fer després d'això”
Institut: B – 2n CFGS	“Dates importants per fer inscripcions preinscripcions etc...”

Nota. Exposició dels comentaris més rellevats sobre la falta d'informació que els alumnes creuen que els hi ha faltat per a la presa de decisió sobre l'orientació acadèmica i professional. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

En el mateix sentit, a la pregunta d'activitat d'orientació els alumnes havien de respondre quines activitats es portaven a terme. A continuació se'n mostren els resultats obtinguts.

Taula 16. Recull d'activitats d'orientació acadèmica i professional

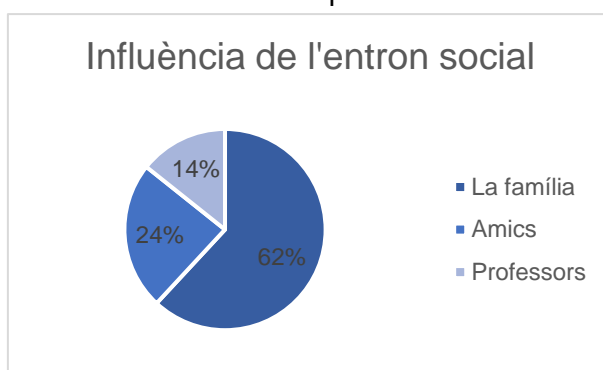
Alumnes	Activitats d'orientació acadèmica i professional
Institut: B – 2n CFGS	Xerrades orientatives
Institut: B – 2n CFGS	Recerca individual
Institut: A – 1r CFGS	Test d'orientació, personalitat i futur professional
Institut: A – 1r CFGS	Visita a diferents pàgines web (gencat.cat)

Nota. Exposició del recull d'activitat d'orientació acadèmica i professional. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

4.3.4 Entorn social

Pel que fa a l'entorn social, es demana els alumnes qui creuen que influeix més en la seva decisió sobre el futur acadèmic i professional. La principal resposta és la família (62%), seguit dels amics (24%) i els professors (14%).

Gràfic 41. Influència de l'entorn social en la presa de decisió

Nota. Percentatge de l'entorn social que els alumnes creuen que influeix més en la seva presa de decisió.

En el mateix sentit que la pregunta anterior, es pregunta als alumnes si l'opinió dels amics pot ser important per prendre la decisió del seu futur acadèmic o professional. Un 57% dels alumnes creuen que "Sí" i un 43% creuen que "No". A continuació es mostren algunes de les seves justificacions de la seves respostes.

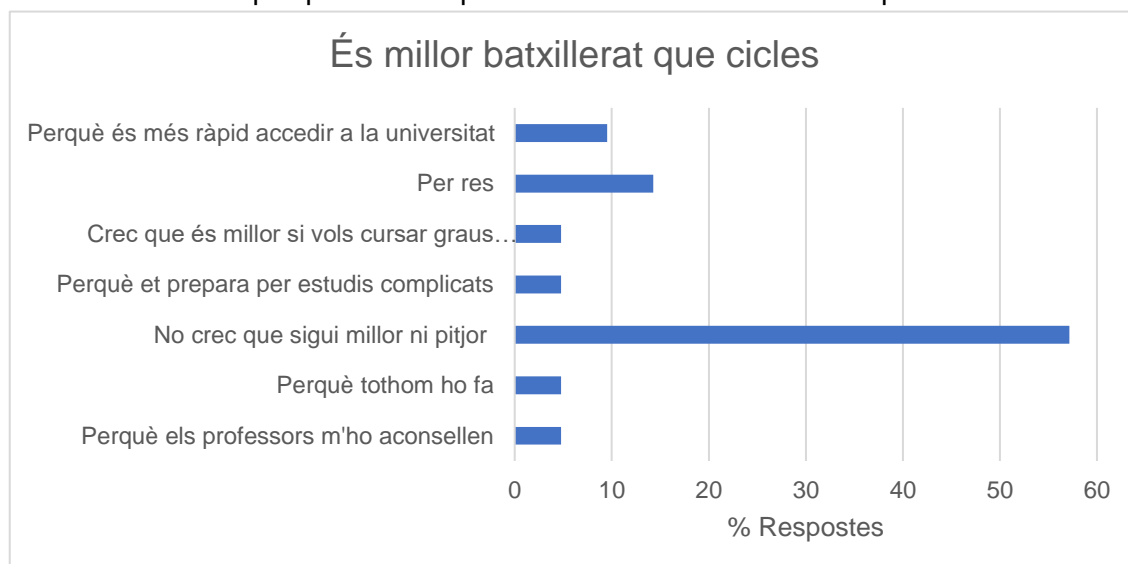
Taula 17. Justificació dels si els amics influeixen o no en la seva decisió

Alumnes	Justificació
Institut: A – 1r CFGS	“A l'adolescència la pressió de grup fa molt, vols estar integrat i ser acceptat. Si els teus amics es burlen de tu pels teus estudis o altres situacions, això influeix.”
Institut: A – 1r CFGS	“Sempre tinc en compte l'opinió dels del meu voltant, però sempre acabo fent el que jo veig millor per mi.”
Institut: B – 1r CFGS	“Perquè els únics que crec que em poder ajudar a decidir el meu futur amb confiança es la meva família”
Institut: B – 1r CFGS	“Poder perquè et reflecteixes amb ells que son amb qui has estat més còmode durant els darrers cursos.”
Institut: A – 1r CFGS	“Perquè et poden donar la seva opinió i explicar les seves experiències”

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que l'opinió dels amics influeix més en la seva presa de decisió. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

En la següent pregunta, es demanava els alumnes si creien que era millor estudiar batxillerat que cicles formatius, i viceversa argumentant la seva resposta. Per tal d'analitzar cada un de les seves opinions a continuació es mostra un gràfic amb el percentatge de resposta dels alumnes. Les principals respostes són del 57% de que no creuen que sigui ni millor ni pitjor, seguit d'un 14% que no creuen que sigui millor.

Gràfic 42. Motius perquè creuen que es millor estudiar batxillerat que cicles formatius

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que el batxillerat és millor que cicles formatius.

De la mateixa manera que la pregunta anterior, en aquest cas els alumnes creuen que cicles és millor que batxillerat perquè tens un millor futur professional (52%). I a la vegada, també creuen que no és ni millor ni pitjor (29%).

Gràfic 43. Motius perquè creuen que es millor estudiar cicles formatius que batxillerat

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que els cicles formatius són millor que el batxillerat.

A l'última pregunta del qüestionari se'ls demanava si creien que estudiar cicles formatius són pels companys que tenen dificultats o menys habilitats educatives. Un 76% dels estudiants creu que no mentre que un 24% creu que sí. A continuació es mostra una taula amb les diferents justificacions dels alumnes.

Taula 18. Justificació de si estudiar cicles formatius era pels companys amb necessitats educatives

Alumnes	Justificació
Institut: A – 1r CFGS	“Cicles formatius et dona un ampli ventall d'opcions i oportunitats que no et dona batxillerat, a part de la motivació que et suposa estar estudiant ja una cosa que t'agrada i les ganes que li poses per aquest motiu, cicles t'ofereix també una estada a l'empresa, fins i tot Erasmus o pràctiques en modalitat dual, on pots introduir-te al mercat laboral de l'ofici que has triat, ... Crec que tot això suposa també molta dedicació, perquè ja no només es estudiar, que s'estudia, si no començar a treballar i posar-ho en pràctica tot el que has après, de manera que si no et veuen capacitat per fer-ho o no aprofites, no podràs fer. Els alumnes de cicles han de

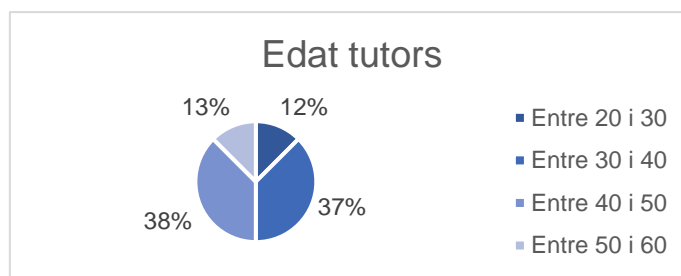
	dedicar-se molt també, el que passa es que només es pensa que la dedicació es memoritzar i treure-ho a l'examen.”
Institut: B – 1r CFGS	“Crec que cicles formatius es per tota la gent que prefereix estudiar i fer coses mes practiques i tenir mes títols i experiències que no pas estar tancat 6 hores a una aula i no saber res perquè s'avorreixen o perquè no posen res a la practica”
Institut: B – 1r CFGS	“No penso que les persones que estudien mòduls siguin menys que les persones que fan batxillerat. Cadascú té unes capacitats i cadascú encaixa al seu lloc.”
Institut: A – 1r CFGS	“En molts casos, es millor estudiar un cicle formatiu que una carrera o simplement no hi han carreres de depèn del cicle formatiu que vulguis fer”
Institut: A – 1r CFGS	“Penso que si que és molt més fàcil però que ho pot fer tothom qui vulgui, ja que un cicle es centre més en modalitats especificues.”
Institut: B – 2n CFGS	“En cada opció s'exploten i es treballen aptituds totalment diferents”

Nota. Recull de justificacions pels quals els alumnes creuen que els cicles formatius són o no pels companys amb més dificultats o menys habilitats educatives. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

4.4 Entrevistes tutors d'ESO i cicles formatius

Pel que fa als tutors entrevistats, en primer lloc se'ls hi va preguntar l'edat i el gènere d'aquest, per tal d'obtenir una referència de la població enquestada. Pel que fa el sexe un 50% eren dones i amb el mateix valor era el percentatge d'homes. L'edat dels participants es centrava en un 38% estan entre 40 i 50 anys, un 37% entre 30 i 40 anys, la resta de docents entrevistats tenien entre 20 i 30 anys (12%) o entre 50 i 60 anys (13%).

Gràfic 44. Edats tutors entrevistats

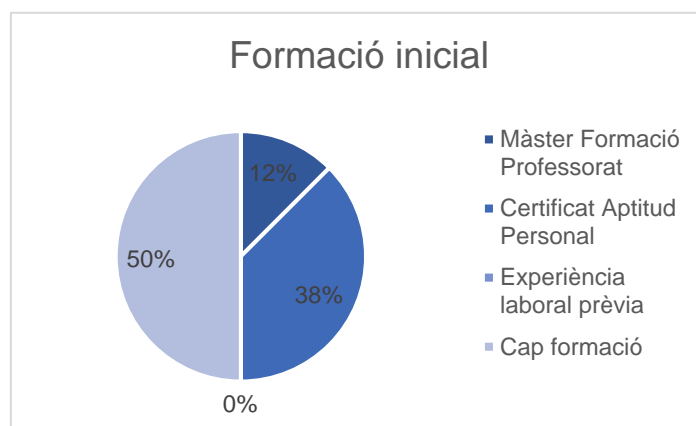

Nota. Exposició de les edats dels tutors entrevistats.

4.4.1 Formació acadèmica dels tutors

Aquestes dades mostrades anteriorment, ens han permès preveure com seria la formació inicial dels docents. Un 50% dels docents no van haver de fer cap formació inicial per exercir les seves professons, ja sigui perquè no se'ls hi requeria o perquè tenien formacions pedagògiques (pedagogia, psicologia, mestre). Un 38% la seva formació inicial va ser el CAP, i un 12% va haver de cursar el Màster de Formació del Professorat de Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes.

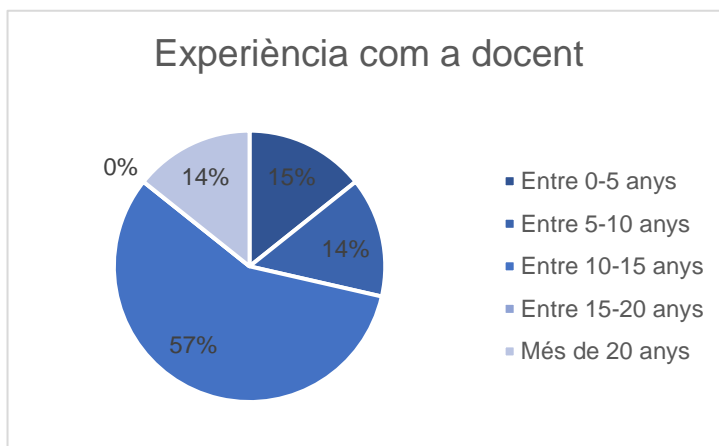
Gràfic 45. Formació inicial dels tutors

Nota. Exposició de les formacions inicials dels tutors entrevistats.

L'especialitat dels docents que es van entrevistar un 50% eren d'educació física i l'altre 50% de ciències socials, matemàtiques i psicopedagogia. I la majoria de la seva experiència (57% dels docents) tenia entre 10 i 15 anys d'experiència com a docent i a la vegada com a tutors. Mentre que la resta tenia menys de 5 anys, entre 5 i 10 anys o més de 20 anys d'experiència. En el mateix sentit se'ls hi va demanar sobre si aquests centres en els quals exercien com a docents eren públics o privats els quals un 63% dels docents treballen en privats i un 37% en públics.

Gràfic 46. Experiència com a docents

Nota. Exposició de l'experiència com a docent dels tutors entrevistats.

Un cop obtingudes aquestes dades inicials, es va preguntar els docents com havia sigut la seva experiència en la seva formació inicial. A continuació es mostra una taula-resum de les diferents opinions en les quals es respecte l'expressió dels participants.

Taula 19. Opinió dels tutors sobre la formació inicial

Tutors	Opinions
Tutor 6	"Era tot súper negatiu, ho sigui no hi havia ningú, diguéssim no van triar professorat que estigués utilitzant metodologies innovadores, o que estigues fent alguna cosa diferent. Però a nivell acadèmic de les hores que vam fer a l'aula, crec que eren molt reduïdes, però no em va servir absolutament per re. Ni ho recordo. I com a tutor no, menys. No, no, no, l'antic CAP tenia moltes carències."
Tutor 1	"Ara mateix, de veritat no recordo cap mena d'orientació, assignatura que si pugues semblar, optativa, de res, orientada precisament cap a l'orientació. Si vaig més enllà, les pràctiques que recordo d'educació, el centre on vaig estar, educació física i..."
Tutor 6	"Crec que em va donar moltíssims recursos de programació, també pel tema de necessitats educatives especials, per temes d'inclusió, també em va ajudar molt. I ja està".
Tutor 3	"Jo vaig fer el màster de professorat a la Universitat de Barcelona, i tots els professors i professores que vaig tenir allà, ningú havia estat mai fent classe a..., ho sigui no sigut mai ningú professor de secundària."

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre la seva formació inicial. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

4.4.2 Eines i recursos materials

En aquest apartat, les preguntes estaven orientades sobre les diferents eines i recursos que obtenen els docents per portar a terme la seva tasca de tutor. Quan es demana als tutors si han rebut algun tipus d'ajuda per portar a terme la seva tasca de docent, la resposta obtinguda per part de tots els tutors és que de recursos n'hi ha. A continuació es mostren els diferents tipus de respostes obtingudes per part del professorat.

Taula 20. Opinió dels tutors sobre l'ajuda per ser docents

Tutors	Opinions
Tutor 6	"S'ofereixen moltes coses, però en el nostre cas com que som privat. La majoria, per exemple, jo cada any demano cursos i moltes vegades me'ls deneguen. Perquè som ensenyament privat. Llavors, suposo que les persones que estan amb ensenyament públic tenen prioritats davant de nosaltres."
Tutor 1	"Sí, formacions. Són reglades, i n'hi ha moltes que són del Departament. Són reconegudes pel Departament diguéssim."
Tutor 2	"No hi ha cap formació per ser un tutor. No existeix aquesta figura. La meua experiència és a base de l'educació social i el centre de justícia. Mira tu ets el tutor, llavors dins de la teua formació, com a educador social o psicopedagog, ell ja sap que ha de fer. Pautes i... No és: hauries de fer aquestes pautes i...".

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre si han rebut ajuda per ser docents. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

En el mateix sentit, a la següent pregunta es demanava si el llarg de la seva experiència des del centre on treballen o des del Departament d'Educació, se'ls ha ajudat per poder portar a terme la seva tasca i si se'ls hi ha ofert formació continuada. En aquest cas, ha resultat ser evident la diferència de respostes obtingudes en funció del tipus de centre (públic o privat), tot i això un 75% dels tutor entrevistats creuen que sí que els hi ha ofert la formació continuada per part del centre o bé a través del Departament d'Educació.

Taula 21. Opinió dels tutors en relació a la formació continuada

Tutors	Opinions
Tutor 5	"Jo crec que el fet que això sigui concertat, genera diferències no? Des del centre, des de la institució Escola Pia se'ns proposen unes formacions. I llavors, sí que tinc coneixement que el Departament en dóna unes altres, però, amb les hores que fem aquí de formació, entenem que en fem prou."

Tutor 4	“Pel teu compte si et vol apuntar o assistir algun curs online a Xtec, de la Generalitat, pots fer-ho tu pel teu compte. Tampoc mai en cap cas se’ns ha dit que es fa aquest curs. Llavors si que, algunes formacions, han anat encaminades, molt poques, a algunes coses que es poden tocar en l’acció tutorial.”
Tutor 1	“Diria que en el centre sí. El Departament el que fa és formacions. Els recursos hi són. Ara, quina és la voluntat del professorat de triar les formacions que vol. Com a obligació no, ara que hi ha cursos i molts si.”

Nota. Recull d’opinions dels tutors sobre la formació continuada rebuda per part del centre o el Departament d’Educació. Cal destacar que s’ha respectat la forma i l’escriptura que s’han expressat els participants.

La formació rebuda per part dels docents en relació a l’orientació acadèmica i professional és nul·la, ja que la totalitat de les respostes obtingudes és zero. A continuació es mostren la seves opinions.

Taula 22. Opinió dels tutors en relació a la formació acadèmica i professional

Tutors	Opinions
Tutor 4	“No, no. És a dir, a mi ningú mai m’ha explicat, com, quines eines tinc, quins recursos tinc per orientar acadèmicament i professionalment els meus alumnes. Jo no he fet cap curs d’això, ho he anat descobrint.
Tutor 4	“Bueno, jo crec que el final, aprens perquè et vas trobant això, gent que et va demanant i et vas formant tu una mica a la idea de com ha de ser l’orientació acadèmica i professional per aquest perfil d’alumnes.”
Tutor 7	“Ens hem d’espavilar i ens hem de buscar tota la informació que hi ha perquè n’hi ha tanta.”
Tutor 1	“No. És més, el vuitanta o noranta per cent del professorat que està exercint fa de tutor. I jo aquí entenc que hi ha aquesta mancança que hi hauria d’haver aquesta formació, pràcticament obligada.”

Nota. Recull d’opinions dels tutors sobre la formació acadèmica i professional rebuda. Cal destacar que s’ha respectat la forma i l’escriptura que s’han expressat els participants.

A diferència de la pregunta anterior, en la pregunta de si els docents s’han seguit formant després de l’acreditació inicial, la totalitat dels enquestats han contestat afirmativament que sí que s’han hagut de seguir formant. A continuació se’n mostren les respostes.

Taula 23. Opinió sobre la formació després de l'acreditació inicial

Tutors	Opinions
Tutor 5	"He fet les formacions que s'han produït a l'escola, alguna cosa vinculada a la tutoria no, però sí que vinculada a l'educació física per persones amb discapacitat, i ja està. A l'escola si que ens han especialitzat molt en l'aprenentatge cooperatiu, i ja està. I a nivell acadèmic no."
Tutor 6	"Sí, oi tant. Cada any, mínim dos o tres cursos. Gràcies a l'escola, perquè l'escola ells ja trien la formació. I després pel meu compte, per exemple, em vaig treure el postgrau d'activitat física i gent gran, em vaig treure o he fet cursos d'alimentació, he fet cursos de rehabilitació de lesions esportives i d'iniciació esportiva, tot relacionat amb el que estava aquí impartint."
Tutor 7	"Sí, hem hagut d'anar fent formacions".
Tutor 2	"Sí, obligatori sí. Fem aquí, tothom aquí cada dimecres. Cada centre té formació, o parlem amb l'equip docent. També dedicació trenta hores a l'any formació obligatòria. I també a l'estiu, formació d'estiu també."
Tutor 1	"Tots els dimecres de cada curs, proposa alguna mena de formació. Val? Noves tecnologies, avaluació,... Val? A bueno, de fet amb la formació que estem fent aquest any, és un testeig de diferents àmbits i el tema l'orientació precisament hi és, val? I llavors jo també entenc, que els docents, doncs a través de la formació, inclús també per accedir a sexennis o per un tema futur d'oposicions, la gent sol fer doncs les seves formacions. Jo cada any almenys en faig dos o tres. Almenys personalment, amb el Departament d'Ensenyament per aconseguir diferents estadis i diferents coses."
Tutor 3	"Sí, jo a fora també n'he fet a part. Per obrir molts perfils per poder entrar a borsa. Jo quan vaig tenir el màster fet, però no vaig entrar a la borsa, si que em vaig acreditar a perfils per poder entrar a la borsa, però són de formació privada. I a part d'això, la formació del centre i els cursos del Departament. Per exemple és un curs del Departament gratis i el faig perquè jo vull."

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre si s'han seguit formant després de la formació inicial. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

Sobre si tenen suficients eines per portar a terme la tasca d'orientació, el 75% dels enquestat exposen que sí, però que aquetes eines les han obtingut per l'experiència en la seva tasca. El 25% restant, exposen que no tenen tanta experiència i que potser els caldria més formació. Seguidament es mostren les respostes obtingudes.

Taula 24. Opinió sobre si tenen suficients eines per portar a terme la tasca d'orientació

Tutors	Opinions
Tutor 4	“És l'experiència. Jo no tinc cap eina, jo no tinc cap recurs, cap pàgina web. És l'experiència.”
Tutor 6	“L'eina principal és el temps, i actualment no el tinc. Ho sigui jo, si m'hagués de fer una autoavaluació, crec que s'haurien de destinar recursos. Poder-se formar sobretot en temes de, no sé si psicologia, val? O inclús de dinàmica de grups per poder anar fent reflexions o crear coneixement. Però que hi ha una part de temps, que no t'ha la dona ningú.”
Tutor 7	“Sí. A través de l'experiència, si que és veritat que ara, aquí a la Garrotxa es fan moltes xerrades per centres, que estan súper bé, que els nens la setmana passada van assistir-hi. I tens molta informació, per exemple, el Saló de l'Ensenyament, els tríptics aquests que et deia, el Gencat, etc. Però és molta informació, és el que et deia, tota aquesta informació l'has d'anar acotant, perquè a vegades dius, ostres...”.
Tutor 1	“Clar, ara tant sols per l'experiència, pels anys treballats, i pels cursos que estàs fent orientació, en aquest nivell penso que sí.”
Tutor 3	“Penso que, la tutoria, totes les tutories són importants, però la de quart d'ESO té una càrrega afegida que és la de l'orientació. I clar, jo és el primer any que la faig, per tant molta formació no la tinc, i l'experiència que tenen ells no la tinc, per tant, jo penso que falta formació, o si més no, falta poder-nos proporcionar eines suficients, que tampoc...”

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre si tenen suficients eines per portar a terme la seva tasca de tutor orientador. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

En el mateix sentit que la pregunta anterior, es demana els enquestats quins recursos creuen que s'haurien de potenciar més o quins no s'haurien de potenciar tant.

Taula 25. Recursos que s'haurien de potenciar més o menys.

Tutors	Recursos que s'haurien de potenciar més
Tutor 4, 5	Formacions específiques de l'acció tutorial.
Tutor 6, 8	Acompanyament individualitzat
Tutor 6	Recursos de gestió de grup
Tutor 5	Contacte amb les universitats
Tutor 6	ExpoJove

Tutor 6	Exalumnes que han passat per l'escola
Tutor 4, 6, 8	Temps
Tutor 7	Qüestionaris per part del psicòleg del centre
Tutor 1 i 2	L'autoconeixement dels alumnes

Nota. Recull de recursos que els tutors creuen que s'haurien de potenciar més o menys. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

Com s'ha observat anteriorment, la majoria de recursos obtinguts dels docents són a través de la seva experiència ja sigui a través de la motivació que els genera per cercar informació per ajudar els seus alumnes o degut a la necessitat i la iniciativa pròpia per ajudar els alumnes.

Una altre pregunta que se'ls demanava era si tenien suficients recursos didàctics per portar a terme la seva funció com a tutor, per a la major part dels enquestats creuen que si que tenen suficients recursos didàctics. A continuació es mostra la seva opinió.

Taula 26. Recursos didàctics

Tutors	Opinions
Tutor 5	"Això nosaltres ho treballem bastant. És a dir, hi ha un contacte bastant directe amb centre i universitats. Anem a fer xerrades allà, ens venen a fer xerrades aquí. L'Expo Jove de grau mitjà, anàvem a la UVic a fer unes xerrades, una orientativa de diferents temàtiques, tallers de la UdG, els d'EUSES perdona, a fer xerrades. Fins i tot l'any passat van venir a fer una xerrada els de l'UOC amb els cicles formatius."
Tutor 4	"Els que tinc els he anat buscant. És a dir, vam fer una programació de treball de l'ecologia emocional. El van fer fa quatre o cinc anys enrere, s'hauria de revisar. El treball cooperatiu a l'aula, l'estem fent ara, perquè s'està fent una formació, l'any que ve no sé si la farem. És a dir, no sé si la farem, per tant és un recurs més que dependrà de tu, de si ho fas o no ho fas. Saps? Ho sigui, venim molt poc estructurats, per tant, moltes vegades les tutories acaben transformant en transmetre informació."
Tutor 6	"Mira un llibre, em vaig comprar un llibre. La bibliografia és un altre recurs, tens el recurs de formació o ser autodidàctica. Llavors doncs també vaig agafar estratègies que donaven en aquest llibre de l'acció tutorial."
Tutor 1	"Jo aquí crec que sí. Nosaltres ja d'entrada aquest any ha set el primer, que hem elaborat una carpeta, on s'hi recullen tots els recursos que fem d'orientació. Per tant, nosaltres tenim una plataforma interna nostra, llavors a més a més participem amb les Jornades Càpsula creades pel Consell Comarcal, des de també fa uns anys. Per

tant, ja fem quatre sessions de formació, llavors nostres també aquest any hem creat Excel intern d'orientació per recollir totes les seves primeres opcions, què voldria fer en un futur. I a més a més, també formem part del que seria el Consell Orientador del Consell Comarcal. Per tant, cada alumne té la seva fitxa de seguiment per valorar el consells orientadors que s'han de donar a quart d'ESO.”

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre els recursos didàctics. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

4.4.3 Opinió dels tutors

En aquest apartat es demanava si creien que s'hauria de donar més importància a l'orientació acadèmica i professional a l'alumnat de secundària. La totalitat del professorat creu que sí que s'hauria de donar importància. A continuació es mostren les seves justificacions sobre com i de quina manera s'hauria d'aconseguir.

Taula 27. Opinió dels tutors en donar més importància a l'orientació acadèmica i professional

Tutors	Opinions
Tutor 4	“Per cada cinc alumnes que tutoritzes de pràctiques, et donen una hora, per cada cinc alumnes. És una hora a la setmana més la teva hora de tutoria grupal. Aquí aquesta distribució horària no la tenim. A nosaltres se'ns assignen quinze alumnes de pràctiques. Vaig a les pràctiques perquè entenc que és un dels elements que serveix per fer l'orientació professional. Però t'ha l'has de muntar tu com pots. Llavors, passa una mica això, l'únic que es necessita és temps. Si tens temps, pots fer formació, i quan tinguis la formació hi podràs dedicar temps (a programar i a preparar-ho bé) però tu l'únic que necessites és temps.”
Tutor 6	“Sí. Jo crec que es fa la tutoria, hi ha una petita part, molt petita d'orientació acadèmica, potser podria ser més gran. No? Que ells poguessin fer un treball més de recerca, val, a mi m'agrada això, doncs m'agrada aquest àmbit, quines possibilitats tinc dins d'aquest àmbit. Això no ho fem, pràcticament, com que han triat la família d'activitats esportives, els orientes cap a la família d'activitats esportives i els hi dones també altres opcions. Però, hi ha poc temps com per fer recerca. I vulguis o no, quan no és l'alumne, ell mateix qui busca, tu ja li dones un marc molt tancat i es podria obrir més.”
Tutor 3	“Jo penso que un error molt important és que l'orientació es comença a final de tercer d'ESO i sobretot a quart d'ESO. I penso que l'orientació s'ha de començar a primer d'ESO. No tant cap a què farem després de cicles, sinó cap a branques

	d'estudi, potenciar si una persona és més esportiva, si una persona és més artística, si una persona és més humanística, potenciar per tot això perquè quan tinguis quinze o setze anys ja sàpigues què vols fer, què és el que t'agrada perquè ho has pogut experimentar tot.”
Tutor 7 i 8	“Nosaltres ja hi donem molta importància. El problema és que a vegades els nens et diuen: “Home, haver d'escollir les optatives a 3r per 4rt, és una mica aviat. O haver d'escollir a 4rt d'ESO el batxillerat que faré, potser és una mica complicat perquè encara no sé què voldré fer després”.

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre donar més importància a l'orientació acadèmica i professional. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

A la següent pregunta es demanava els tutors si creuen que s'ofereixen els recursos necessaris a l'alumnat per prendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional. En aquest cas, per part dels tots els tutors s'obté que la resposta afirmativa que sí.

Taula 28. Opinió dels tutors de si els alumnes obtenen suficients recursos

Tutors	Opinions
Tutor 5	“Jo els meus alumnes sí, els meus alumnes sí. Els d'aquí estic convençut que sí. Que sempre es podria donar més? Bueno, és que també els hi dons tots els recursos que tens, a l'abast tot allò que tens, i llavors han de ser ells que de forma autònoma que també mostrin aquell interès per analitzar més a fons el que volen fer.”
Tutor 4	“Tots els nens que demanen tutoria individual, tots els nens que demanen a l'aula, com funciona la preinscripció universitària, que s'ha de fer per buscar feina, per apuntar-se una ETT, tot això es fa. Tots els nens que et demanen, tu estàs per ells. Jo crec que la percepció que tenen ells és que sí que se'ls ajuda.”
Tutor 6	“Jo crec que sí, però madurativament no estan preparats. Tampoc tenen ganes d'obrir-se el món. Si no que van a lo fàcil. A vegades quan et donen entre deu decisions, això et crea un problema. Llavors, prefereixes que et donin una, i seguim amb aquella. A què te'n donin cinc que et generin el dubte. Crec que sí que se'ls hi donen. Suficients? M'agradaria pensar que sí. Lo més perillós de l'orientació és no donar l'opinió.”

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre si els alumnes obtenen suficients recursos per prendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

La pregunta sobre si creien que la família, l'entorn social i els professors són un factor determinant per a la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic o professional, per a la totalitat de tutor creuen que sí, a més, un 75% d'aquests creuen que la família pot influir molt en aquest procés.

Taula 29. Opinió dels tutors sobre la família, l'entorn social i el professorat

Tutors	Opinions
Tutor 5	<p>“Sí, sí. És a dir, potser hi haurà alumnes que tindrà més repercussió el que digui la família no pas el professor, però altres que també tindran molta importància. Aquestes dos branques, és a dir, si un alumne, una branca trontolla, tindrà més pes l'altre. Si trontollen les dos què? És difícil, però trobo que sí que són les dues importants, i l'alumne per suposat eh.”</p>
Tutor 4	<p>“Jo crec que la família pesa molt, en aquest cas pesa molt. És a dir, si el nen o la nena a casa seu volen que faci una carrera, té el cicle aprovat, amb un cinc pot anar a qualsevol Universitat privada. Si la família ho pot pagar i volen que hi vagi hi acabarà anant. El que també és cert, que el grau de decisió dels alumnes de segon cada vegada pesa més, per tant ja entres en el conflicte aquest de la família – nen – escola. Però és que aquí ve la família demanant-te si-ús-plau que facis veure el seu fill que ha de seguir estudiant.”</p>
Tutor 6	<p>“Sí, totalment. Tant per si hi és com si no i és. Si la família hi es té una incidència, i si no hi és també li té. Si l'escola hi és té una incidència, si no hi és també. Sí, sí. Són claus els tres.”</p>
Tutor 7	<p>“La família molt, sí. Cada vegada els pares s'impliquen més. Jo veig la diferència dels anys noranta amb ara. Ostres els anys noranta els hi parlaves els pares de batxillerat i no sabien ni quins batxillerats hi havia. Ara els pares estan molt informats. A vegades, potser massa i tot. A vegades els pares volen decidir pels fills i jo aquí discrepo totalment.”</p>

Nota. Recull d'opinions dels tutors sobre si la família, l'entorn social i els professors poden ser determinants per a la presa de decisió de l'alumnat. Cal destacar que s'ha respectat la forma i l'escriptura que s'han expressat els participants.

A la última pregunta, es demanava els tutors si per ells creien que era millor estudiar batxillerat o cicles formatius. A continuació es mostren el perquè de les respostes obtingudes.

Taula 30. Opinió dels tutors sobre si es millor estudiar batxillerat que cicles formatius

Tutors	Opinions
Tutor 5	<p>“No, no, no, no podem dir que sigui millor estudiar. Per una persona serà millor estudiar cicles. I potser aquesta pregunta tal com està el món ara, és: “Qui creus que és millor, qui estudia batxillerat o cicles formatius?”. Perquè per desgràcia, a qui sí que podria dir: “La gent creu que és millor la que estudia batxillerat”</p>
Tutor 4	<p>“Depèn del que vulguis fer. No hi ha res millor ni pitjor. És multifactorial. Depèn de factors econòmics, depèn de factors socials, factors emocionals,... cada persona el mix de factors fa que a ell sigui millor fer cicles o fer batxillerat.”</p>
Tutor 6	<p>“La pregunta que faria els alumnes de quart d’ESO per ajudar a la seva orientació seria: “Tens clar el que vols fer? Tens clar l’àmbit que t’agrada? Sí. Quin és l’àmbit? Activitat física i esportives. Molt bé, tens aquest itinerari. M’encanta el medi ambient, l’agricultura i tot això, doncs tens aquesta família”. I en el que dels alumnes que no ho tinguessin clar, que tinguessin dos anys més fent batxillerat, perquè poguessin acabar de decidir. Però crec que actualment no es fa així. Ara és com, si et va bé estudiar fes batxillerat, si no et va bé fes cicles, i crec que això perjudica tant a la Formació Professional. I per altra banda, doncs, crec que hauria de ser equivalent. Mentre que batxillerat dura dos anys, i llavors cicles formatius siguin quatre, això no podria ser. Tres sí, quatre no. Tres sí perquè a més, perquè si volguessin continuar i llavors van a la Universitat, el primer any com que els hi convaliden coses, també és com un any d’impàs. Però els que trien l’opció de cicles, no tinguessin la sensació d’anar més lents.”</p>
Tutor 8	<p>“Si té molt clar què vol fer després i entén que el batxillerat és camí per arribar allò, doncs. L’orientació personal és un altre treball cap a cicles formatius, perquè no? Però si que encara hi ha aquest hàndicap, que els bons encara fan batxillerat i els altres no.”</p>
Tutor 7	<p>“Els de grau superior sí, si un nen que fa batxillerat i treu una nota baixa, se’n va a fer un grau superior. Però els graus mitjos, encara van dient: “Ui és que clar, són tan fàcils, hi ha nens que no tenen bona actitud i en el meu fill això no li convé”. Per exemple. I del revés eh, altres que sí, que tenen molt bona nota de 4rt, però volen fer un Cicle d’Informàtica. Nosaltres els intentem ajudar, però clar l’última paraula la tenen ells.”</p>
Tutor 2	<p>“Res és millor, aquí però la vida social, l’estigma, de cicles formatiu pels tontos.”</p>

Nota. Recull d’opinions dels tutors sobre si la família, l’entorn social i els professors poden ser determinants per a la presa de decisió de l’alumnat. Cal destacar que s’ha respectat la forma i l’escriptura que s’han expressat els participants.

4 Anàlisi de dades i discussió

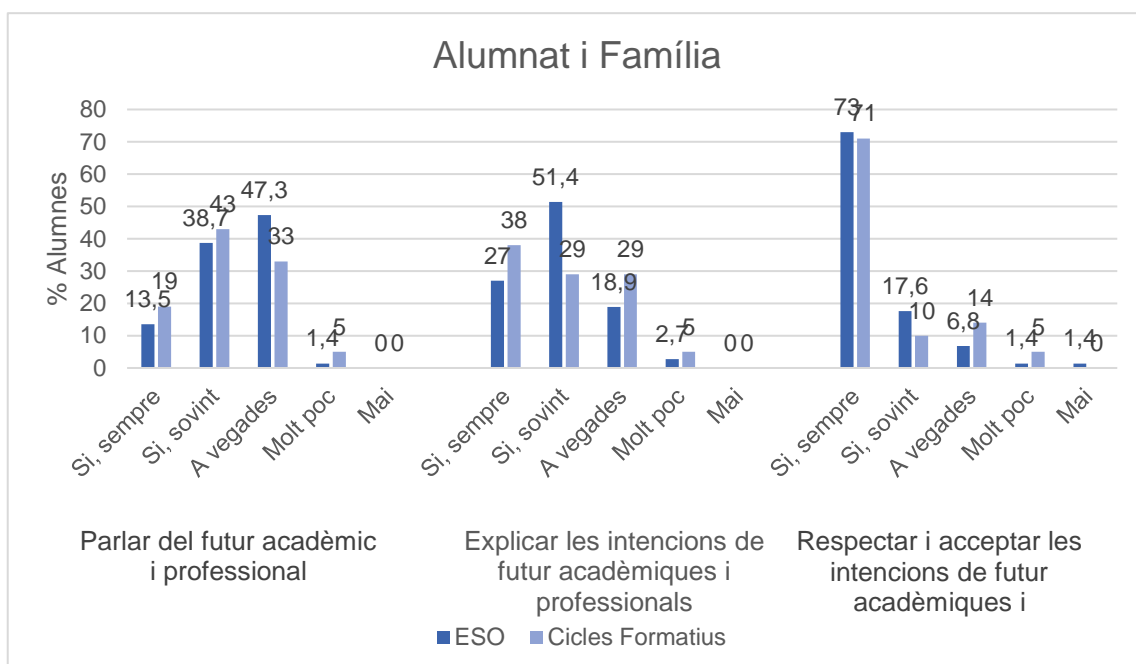
Com s'ha esmentat en els apartats anteriors, amb la metodologia de la investigació qualitativa es pretén descriure la realitat de l'acció tutorial en els diferents contextos. D'aquesta manera, es fa la interpretació dels resultats obtinguts a través dels diferents instruments per tal de donar resposta a la importància de l'acció tutorial de l'alumnat de secundària.

La trajectòria de la formació descrita per Perrenoud (2007), García-Gómez i Blanco (2015) exposen que és el procés pel qual l'alumne construeix de forma progressiva la seva existència. Aquest recorregut tal com exposen els autors anteriors i coincidint amb Lent et al. (2002) citat per Bright et al. (2005) succeeix en un context institucional i amb interacció a la vida personal, familiar i social que poden influenciar en la presa de decisió de l'estudiant. A continuació s'analitza cada un d'aquests factors.

4.1 La família

La LOGSE (1990) va començar a donar importància el factor familiar, amb la necessitat d'establir i mantenir relacions estretes amb els pares (Benito, 2007). S'entén per a Torío (2004) citat per Rojas et al. (2011) que el context familiar hauria de promoure un òptim desenvolupament, ja que la seva influència educativa és com a agent socialitzador. En aquest cas, en els resultats obtinguts s'observa com per a la majoria d'alumnes la família és present en el moment de parlar sobre el futur acadèmic i professional dels estudiants, aquests poden explicar les seves intencions de futur als seus pares i a més, la família les respecten i les accepten. Si observem la comparativa entre les respostes obtingudes amb els alumnes de 4rt d'ESO com els de cicles formatius s'evidencia tal com exposa Zingero (1983) citat per Clutter (2010) que la família pot ser un benefici per a l'alumnat amb la seva funció d'eina assessora.

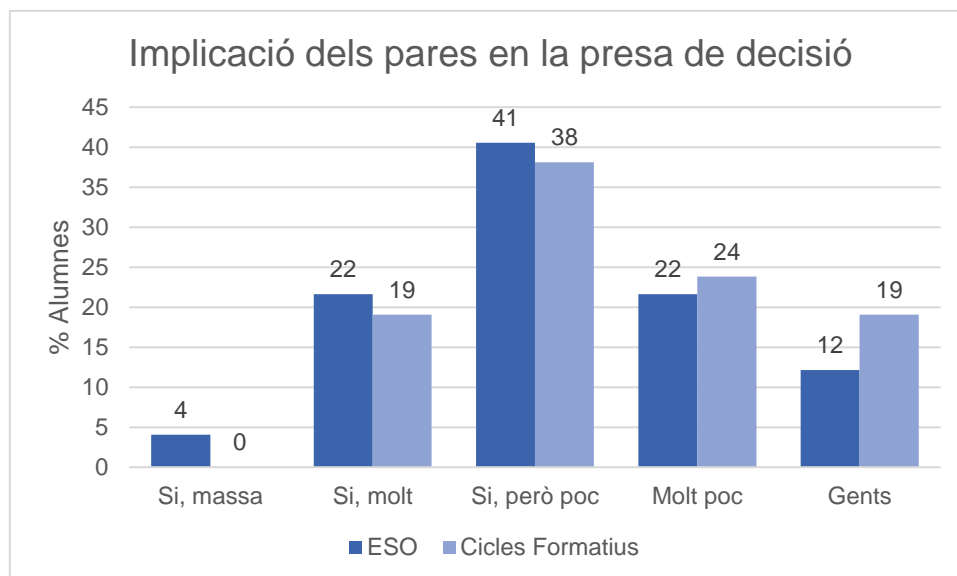
Gràfic 47. Comparativa de respostes amb relació a la importància de la família en la presa de decisió de l'alumnat

Nota. Comparativa de les respostes obtingudes en relació a la participació de la família en la presa de decisió sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat de 4rt d'ESO i cicles formatius.

El fet que la família es consideri un dels indicadors del fracàs escolar és degut el seu grau d'implicació i dedicació sobre el futur acadèmic dels seus fills (Marchesi i Pérez, 2003). Un dels factors que poden desencadenar aquests fets, tal com exposa Rojas et al. (2011) és la falta de temps que passen els pares amb els seus fills. En aquest cas, però els resultats que s'han obtingut mostren que la implicació dels pares en la presa de decisió dels fills és present, més en els alumnes d'ESO que els de cicles formatius, però a vegades no de suficient manera. Pel contrari, l'excés d'implicació dels pares o una preocupació excessiva també pot provocar un desequilibri o un procés de frustració tant pels pares com pels alumnes (Clutter, 2010). Aquest fet fa que tinguem en compte el percentatge d'alumnes d'ESO que creu que els seus pares estan massa sobre d'ells en la implicació de la seva decisió.

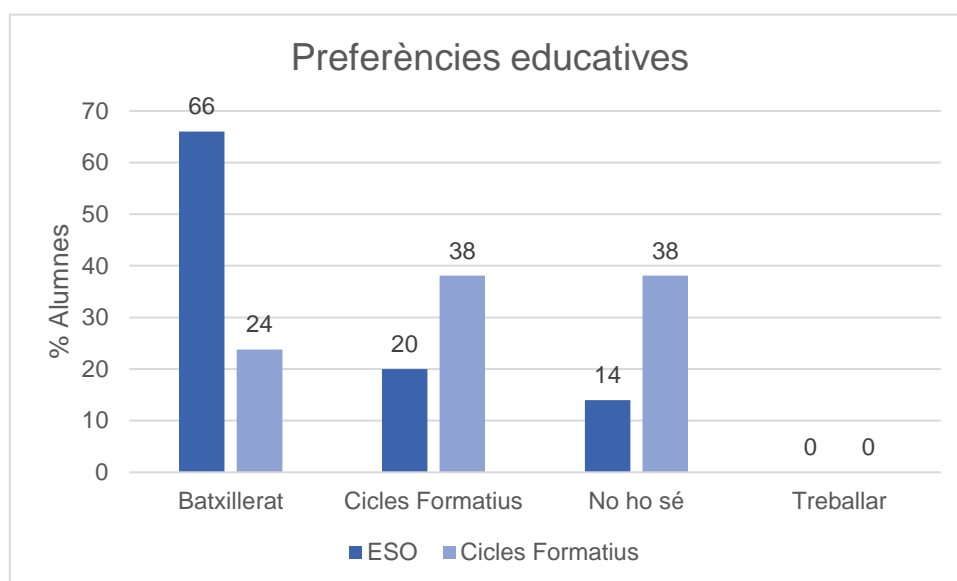
Gràfic 48. Comparativa de respostes amb relació a la implicació de la família en la presa de decisió de l'alumnat

Nota. Comparativa de les respostes obtingudes amb relació a la implicació de la família en la presa de decisió sobre el futur acadèmic i professional de l'alumnat de 4rt d'ESO i cicles formatius.

Les expectatives familiars són les que orienten a l'alumnat el llarg de la seva trajectòria acadèmica i també les que requereixen que hi hagi un rendiment acadèmic (Poy, 2010). En els estudiants d'ESO s'observa que les preferències educatives de les famílies són més altes que no pas en cicles formatius. Ja que, pels alumnes de 4rt d'ESO es prefereix que el curs vinent cursin batxillerat abans que cicles formatius, i amb els alumnes de cicles passa el revés, els seus familiars preferien que estudiessin un cicle formatiu abans que el batxillerat. No s'ha d'oblidar que hi ha un 38% dels alumnes de cicles que no saben quines preferències educatives tenien els seus pares.

Gràfic 49. Comparativa de preferències educatives de les famílies

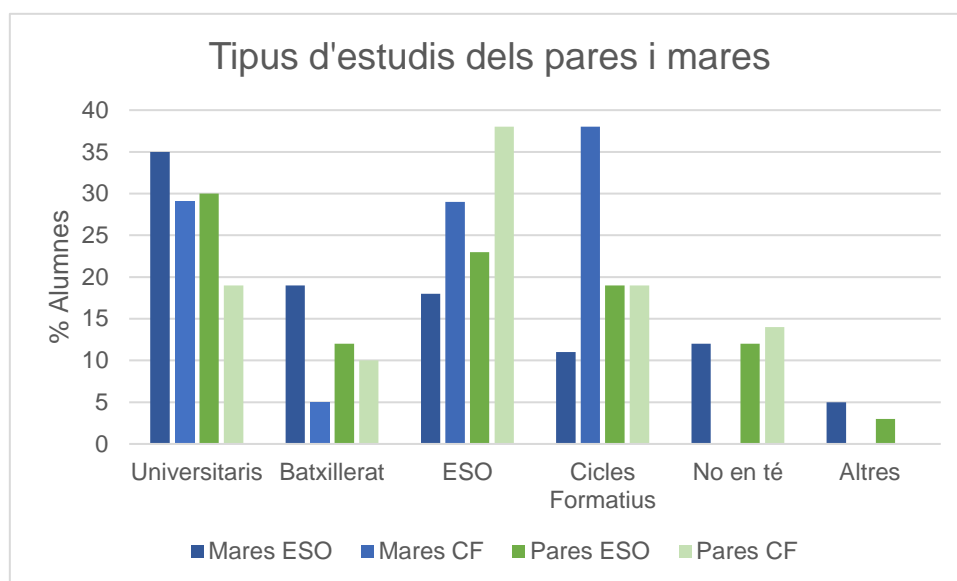

Nota. Comparativa de les respostes obtingudes en relació a les preferències educatives de les famílies de l'alumnat de 4rt d'ESO i cicles formatius.

Amb relació al gràfic anterior, aquestes preferències educatives poden anar recolzades tal com exposa Bardick et al. (2004) en la impressió que creen els pares en els seus fills. Aquest fet també pot influenciar en la presa de decisió dels alumnes, ja que com explica Rojas et al. (2011) la preparació dels pares té influència en els resultats acadèmics dels seus fills. Tal com s'ha observat en l'apartat de resultats, es comprova que la majoria de pares i mares dels alumnes d'ESO i de cicles formatius tenen formació acadèmica (universitària, batxillerat, cicles formatius o ESO). I tal com indica Marchesi (2003) citat per Rojas et al. (2011) el nivell d'estudis pot acabar sent més decisiu el de la mare, que tal com s'observa en el següent gràfic dels resultats obtinguts, aquestes tenen més formació acadèmica que els pares, i per tant, poden crear més expectatives acadèmiques en els seus fills.

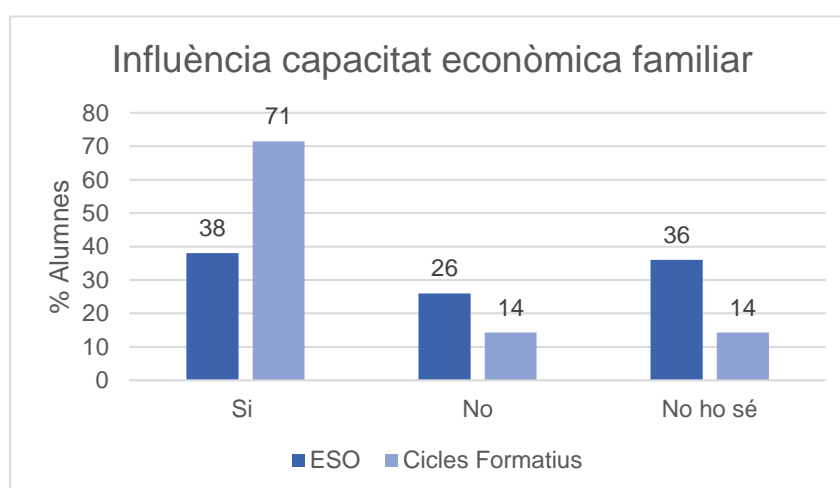
Gràfic 50. Comparatiu de tipus d'estudis de les famílies dels alumnes

Nota. Comparativa dels tipus d'estudis de les famílies de l'alumnat de 4rt d'ESO i cicles formatius.

El nivell socioeconòmic de la família, també és un dels factors que pot influenciar en la presa de decisió de l'alumnat (Rojas et al., 2011). En els resultats obtinguts es comprova aquest fet, ja que per la majoria d'alumnes tant d'ESO com de cicles formatius creuen que la capacitat econòmica sí que pot influir en la seva decisió.

Gràfic 51. Comparativa de la influència de la capacitat econòmica familiar

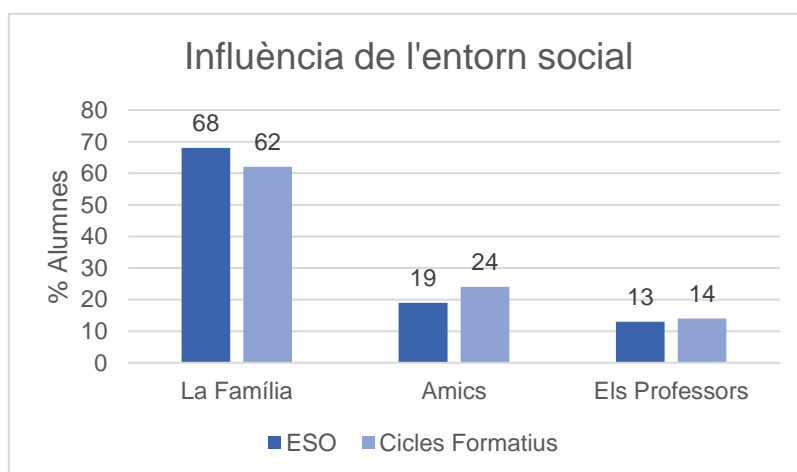
Nota. Comparativa de la influència de la capacitat econòmica de les famílies de l'alumnat de 4rt d'ESO i cicles formatius.

Tal com s'ha exposat anteriorment i observant el gràfic anterior, es corrobora el que exposen Martínez i Àlvarez (2005), que segons el nivell d'ingressos que obtingui la unitat familiar pot ser rellevant en la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional.

4.2 L'Entorn social

Les conductes de les persones acostumen a ser mediatitzades per les interaccions que es mantenen amb subjectes amb l'entorn social (Hargreaves 1979 citat per Santana et al., 2009). L'èxit acadèmic pot també estar condicionat a les expectatives acadèmiques generades pel propi estudiant i el seu entorn (Alfonso et al., 2013). Aquests fets es veuen reflectits en els resultats obtinguts, on es confirma que el principal factor influenciador per a ells és la família, seguit dels amics i els professors.

Gràfic 52. Influència de l'entorn social en la presa de decisió

Nota. Comparativa de la influència de l'entorn social de l'alumnat de 4rt d'ESO i cicles formatius.

Les principals raons que exposen els alumnes és que els amics poden ser un element important per donar consells i opinions sobre el que creuen que és millor per a ells, però que això no determinarà la decisió que han de prendre sobre el seu futur acadèmic i professional. Aquesta capacitat per assumir el punt de vista dels altres i per considerar-se subjectes de reflexió, permet que els propis subjectes elaborin el seu autoconcepte. Per a Bruns (1982) citat per Santana et al. (2009), l'autoconcepte no només determina el que un subjecte pensa que és, sinó el que també creu que pot arribar a ser. El mateix Santana et al. (2009) exposa que l'autoconcepte acadèmic incideix en les expectatives

dels alumnes, especialment en la presa de decisions en l'etapa d'ESO, donada la importància d'escollir el seu futur acadèmic i professional.

García-Gómez i Blanco (2015) destaquen la importància de l'autoconcepte positiu en els estudiants de secundària. Santana et al. (2009) exposa que un autoconcepte baix pot manifestar menys confiança amb les possibilitats acadèmiques, respecte a aquells alumnes amb un autoconcepte alt. El qüestionari de Brookover et al. (1967) ens ha permès observar l'autoconcepte dels estudiants respecte a l'entorn familiar, el professorat i d'ells mateixos (estudiants de 4rt d'ESO), que tal com exposa Rojas et al. (2011) la influència de la família i el professorat també és present en el desenvolupament de l'autoconcepte acadèmic.

Pel que fa a l'entorn familiar, es comprova com la majoria d'alumnes (56%) consideren que els seus pares creuen que es troben entre la majoria de companys pel que fa a les capacitats acadèmiques. Amb aquesta afirmació la majoria d'alumnes pensen que el seu entorn familiar confia que es poden treure amb seguretat el batxillerat, poden així també obtenir uns resultats a les PAU, els quals estan entre la majoria, i reafirmant que els seus pares creuen que molt probablement tenen capacitat per finalitzar estudis universitaris. Així doncs, amb els resultats obtinguts, s'interpreta que l'autoconcepte acadèmic dels estudiants entrevistats és positiu, tot i que hi ha un 8% dels estudiants que es considera que es troba per sota la majoria o que no està segur que pugui obtenir estudis universitaris.

Sobre què pensen els professors de l'alumnat, en aquest cas, igual que l'anterior, s'observa com la majoria d'alumnes (55%) creuen que els professors tenen un concepte acadèmic positiu en vers a ells. La majoria consideren que la seva capacitat acadèmica està entre la majoria, i que els professors creuen que poden acabar el batxillerat, obtenir uns resultats per sobre la majoria en les proves PAU i suficient seguretat en poder tenir capacitats per finalitzar els estudis universitaris.

Un cop observat l'autoconcepte positiu per a la majoria d'alumnes entrevistats, respecte a l'entorn social a nivell familiar i professorat, a continuació es valora el propi autoconcepte dels estudiants. El voltant d'un 60% dels alumnes creu el seu èxit educatiu en vers els amics i els companys es troba com la majoria. Els resultats obtinguts en relació amb les proves PAU, també s'observa que el 60% estaria entre la majoria, i les capacitats per estudiar a la universitat es troben amb el mateix valor, en els quals els

alumnes es troben amb seguretat per obtenir-los. De la mateixa manera, per finalitzar aquests estudis (prop d'un 60% dels alumnes creu que els finalitzaria).

Un cop comprovat que hi ha factors de l'entorn social que influeixen l'autoconcepte acadèmic de l'alumnat i que aquest pot influenciar en les capacitats acadèmiques, a continuació es busca la relació d'aquest en la presa de decisió de l'alumnat en la formació acadèmica, especialment en la de batxillerat i cicles formatius.

El fet que no hi hagi massa estudis sobre les expectatives i els processos de decisió de l'alumnat en la secundària, en aquesta investigació s'obté la necessitat d'aprofundir en les expectatives de l'alumnat de 4rt d'ESO i de cicles formatius sobre l'elecció vocacional i l'ocupabilitat futura percebuda (Rego i Rial, 2017). Si analitzem els alumnes de cicles formatius que ja han passat per aquest procés de decisió, la majoria d'alumnes ja havien cursat altres cicles, i només un 29% havien cursat abans batxillerat, sent el mateix valor el nombre d'alumnes que després de l'ESO la seva prioritat no era estudiar un cicle formatiu. Aquest fet és significatiu i afirma les dades observades a través de l'IDESCAT (s.d) les quals ens exposen que hi ha un descens d'alumnes en el segon curs de batxillerat en vers a les matriculacions del primer curs.

Seguint amb el fil anterior, a continuació es valora la importància que te tan el batxillerat com el cicles formatius. En el Gràfic 19, es pot observar com més d'un 25% dels alumnes de 4rt d'ESO no creu que estudiar batxillerat sigui millor o pitjor que estudiar cicles formatius. A la vegada però, s'observa que més d'un 20%, creu que tindrà un millor futur professional si estudia batxillerat. Tal com exposen García-Gómez i Blanco (2015) en aquest cas, es podria entendre com la formació professional actualment encara es considera un estudi associat el fracàs escolar o alumnes amb trajectòries difícils. Però, si s'observen els resultats obtinguts en si és millor cursar cicles formatius que batxillerat, ens trobem amb resultats similars els anteriors, en els quals més d'un 25% no creu que sigui millor ni pitjor, i que més d'un 20% dels alumnes creu que també tindrà un millor futur professional cursant un cicle formatiu.

Amb les justificacions obtingudes dels alumnes, es corrobora el que expliquen García-Gómez i Blanco (2015) respecte aquests estudis, ja que per part dels alumnes de 4rt d'ESO en els cicles formatius no s'exigeix tan acadèmicament, són pels companys que no els agrada tant estudiar o que tenen dificultats acadèmiques. Encara que algunes

d'aquestes justificacions es creu que no té res a veure amb les capacitats acadèmiques, i que és una formació més específica per enfocar-se cap al món laboral.

Si preguntem el mateix en els alumnes de cicles formatius, s'observa que prop d'un 60% dels alumnes tampoc creu que sigui millor ni pitjor estudiar batxillerat. Però en aquest cas, més d'un 10% creu que batxillerat no és millor que cicles, però prop d'un 10% exposa que és la via més ràpida per accedir a la universitat. En canvi, la pregunta de si cicles formatius són millor que el batxillerat, en aquest s'observa que més d'un 50% creu que tens un millor futur professional, i prop d'un 30% creu que no és ni millor ni pitjor.

Els alumnes justifiquen les seves respostes exposant que amb els cicles formatius tens més ventall de possibilitats i oportunitats que no pas amb el batxillerat, a més, és una formació més específica i pràctica.

Des del punt de vista del professorat, principalment s'exposa que no es creu que sigui millor ni pitjor estudiar batxillerat o cicles, ja que depèn del que es vulgui estudiar i d'altres factors externs (família i recursos socioeconòmics). Creuen que és molt important l'autoconeixement per poder decidir, ja que si els alumnes tenen clar què volen estudiar se'ls acostuma a aconsellar batxillerat perquè és la via més ràpida. Encara que si després no poden accedir a la universitat, el recurs és anar a fer un cicle formatiu, coincidint amb el que exposa Merino i Llosada (2007), ja que és una opció més rellevant que cursar un cicle formatiu de grau mitjà. També es destaca la durada de les formacions, ja que aquest fet provoca que per accedir a estudis universitaris, pels alumnes de cicles formatius és un procés més llarg que el del batxillerat. Aquest fet pot provocar com bé exposa Martín (2010), que en el batxillerat es produeixen més abandonaments escolars.

4.3 Els professors

Tal com s'ha explicat en la fonamentació teòrica, per tal que els tutors puguin portar a terme les diferents funcions o estratègies de l'orientació acadèmica i professional és important que complexin un seguit de característiques per poder orientar de forma òptima a l'alumnat de secundària (Giner, 2011). A part d'aquestes característiques, el Reial Decret 1834/2008, exposa que s'ha d'acreditar la formació didàctica i pedagògica mitjançant el títol de màster. En els tutors entrevistats, s'observa que la majoria es troben entre els 30 i els 50 anys, fet que ens indica que la major part d'aquests no han necessitat cap formació inicial per exercir la seva professió, ja sigui perquè en aquell

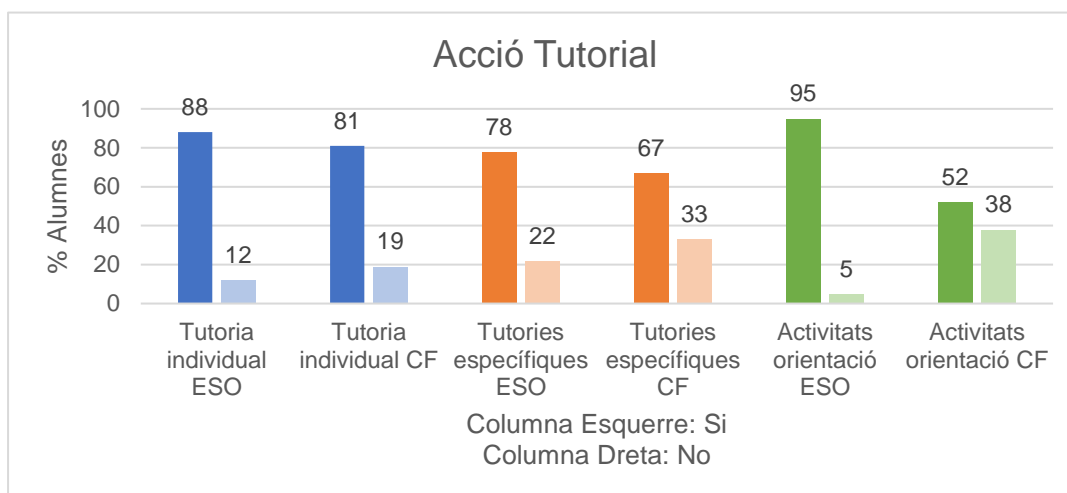
moment no es requeria o bé perquè van cursar el CAP. A més, el 57% dels tutors, porta entre 15 i 20 anys exercint com a docent, i tutor. Aquesta primera carència de formació, es reafirma amb les justificacions del mateix professorat en quant a la seva experiència en la formació inicial, en què tot són respostes negatives en vers aquesta formació.

Pel que fa a l'ajuda que reben els docents amb relació a la formació per poder portar a terme la seva tasca com a docents que es descriu a l'article 57 de LEC (2009), els tutors exposen de forma generalitzada que aquests sí que reben recursos, però s'incideix en que cap d'aquestes és enfocada a l'orientació. En el mateix sentit, en la formació continua, el 75% de tutors creuen que han rebut formacions a través del centre o bé a través del Departament d'Educació, però es remarca que cap d'aquestes han estat destinades a l'orientació acadèmica i professional tot i que es detalla a la pròpia LEC (2009).

Amb relació de si els tutors tenen suficients eines per portar terme la tasca d'orientació, els que tenen més anys d'experiència exposen que sí, però que l'han aconseguit per ells mateixos, en canvi els que no en tenen massa, si que exposen que hi ha carències en aquest àmbit. S'exposa que s'haurien de potenciar més les formacions específiques, l'acompanyament individualitzat, més temps, entre altres.

Si observem aquest fet des de la perspectiva de l'alumnat de 4rt d'ESO i cicles formatius, aquests coincideixen de manera positiva en què des de través de l'acció tutorial a l'aula s'han treballat les tutories individualitzades, específiques i s'han fet activitats d'orientació.

Gràfic 53. Acció tutorial a l'aula

Nota. Comparativa dels resultats sobre si els alumnes de 4rt d'ESO i cicles formatius han fet una tutoria individual, tutories específiques de l'orientació acadèmica i professional, i activitats d'orientació.

Tant els mateixos alumnes com els tutors, creuen que s'haurien de potenciar més l'opinió dels exalumnes i l'autoconeixement dels estudiants. Coincidint amb Harren (1999) citat per Beulah i Nagarenitha (2016) aquest fet podria ser degut a que algunes de les barreres que es produeixen en la presa de decisió és a causa que els joves no saben quina és la informació que necessiten, o bé, no saben on trobar-la. Aquesta manca d'informació pot crear un baix autoconeixement per part de l'alumnat i desconcert per part del professorat per la manca recursos en relació a l'orientació acadèmica i professional. La necessitat d'obtenir recursos es veu influenciada a la vegada amb el requisit de donar més importància a l'orientació acadèmica i professional. Però, degut a la falta de temps que té el professorat en l'organització de l'acció tutorial això no pot ser així. Tot i això, la majoria de tutors creuen que aquesta orientació s'hauria d'iniciar en etapes prèvies en què l'alumnat sigui capaç de reflexionar i de conèixer més personalment les seves necessitats acadèmiques.

Carvalho i Taveira (2014) exposen que el paper del professorat en la presa de decisions acadèmiques i professionals sorgeix de la influència directa sobre els estudiants, pel fet de que s'estableix una relació pròxima amb ells. Aquesta influència pels autos pot ser a través del rendiment acadèmic i el currículum, i també a nivell de les habilitats acadèmiques, aspiracions o creences. En aquest cas, però, des del punt de vista dels tutors entrevistats, per a ells el factor més influenciador és la família, ja que creuen que aquesta acaba sent la més determinant en el final de procés de la presa de decisió.

5 Conclusions

En el transcurs del desenvolupament de la fonamentació teòrica, hem pogut observar que el professorat de secundària ha de capacitar-se per assumir la tasca d'acompanyament responsable i integral dels alumnes per tal d'ajudar-los a convertir-se en ciutadans crítics i reflexius (Tribó, 2008). Una d'aquestes tasques segons la LEC (2009) és la d'exercir la tutoria i la direcció de l'aprenentatge dels alumnes.

A través de l'orientació educativa des d'una vessant acadèmica i professional, els docents han de procurar ajudar de manera contínua i sistemàtica, a tots els alumnes, en tots els seus aspectes amb la implicació dels diferents agents educatius i socials (Martínez de Codés, 2001 citat per Molina, 2004). De la mateixa manera la LEC (2009) exposa que el desenvolupament a través de l'acció tutorial ha d'estar orientada cap al caràcter personal, acadèmic i professional per aconseguir l'assoliment de la maduresa personal i la integració social. Així doncs, es facilita a les famílies l'exercici del dret i el deure de participar i implicar-se en el procés educatiu dels seus fills.

L'acció tutorial, tal com la defineix Olmos (2020) és un model d'educació personalitzada, que a part d'englobar totes les facetes del propi subjecte (com a alumne, persona o ciutadà), també té present les dimensions personals, acadèmiques i professionals en què també és present l'entorn social en què es desenvolupa la persona.

Hem comprovat que en cada etapa de l'ensenyament, l'orientació educativa es concreta en quatre dimensions: la personal, la social, l'acadèmica i la professional (Olmos, 2020). La dimensió en què ens hem centrat en la recerca és la de l'orientació acadèmica i professional, ja que és l'etapa en què es caracteritza la història escolar de cada estudiant i que a la vegada ha de tenir en compte la vida professional com a criteri en el moment de prendre una decisió sobre possibles alternatives en els estudis (Martín i Tirado, 2000).

Un cop observades les funcions i tasques per a l'orientació acadèmica i professional proposades per Álvarez (1995) citat per Grañeras i Parras (2009) i les diferents estratègies que proposa el Departament d'Educació (2018), s'ha pogut analitzar com el paper del tutor orientador a la secundària se li requereix un seguit de competències perquè pugui orientar de forma òptima a l'alumnat de secundària. Aquestes competències s'han pogut veure influenciades per la formació acadèmica del tutor

orientador i les eines o recursos que tenen aquests per portar a terme l'orientació acadèmica i professional.

Com s'ha esmentat anteriorment, nosaltres hem centrat la recerca en la influència de l'entorn social en la presa de decisió acadèmica i professional de l'alumnat. Tal com exposa Alonso et al. (2013) l'èxit acadèmic pot estar condicionat pel propi estudiant i el seu entorn, en aquesta recerca s'ha pogut observar que pels alumnes, la família és el principal factor influenciador, seguit dels amics i els professors.

Pel que fa a la família, s'ha comprovat d'acord amb el que exposa Zingero (1983) citat per Clutter (2010) que la família com a eina assessora pot comportar un benefici per a l'alumnat a través de la seva implicació en parlar, exposar, respectar i acceptar les intencions de futur acadèmiques i professionals de l'alumnat. El fet que la família tingui unes preferències educatives també provoca que els pares creïn una impressió als seus fills. S'ha constatat el que exposen Marchesi (2003) citat per Rojas et al. (2011), que és que el nivell d'estudis de les mares, pot tenir una influència en els resultats acadèmics dels seus fills, ja que com s'ha observat en els resultats aquestes tenen més formació acadèmica que els pares. De la mateixa manera, es veu influenciada la presa de decisió de l'alumnat per la capacitat econòmica familiar (Rojas et al., 2011).

L'entorn social pot influenciar l'autoconcepte acadèmic dels estudiants, ja que aquest pot incidir en les expectatives dels alumnes a l'etapa d'ESO, donada la importància d'escollir el seu futur acadèmic i professional (Santana et al., 2009). En aquesta recerca es comprova com aquest autoconcepte acadèmic sí que pot ser rellevant en la presa de decisió de l'alumnat, però en aquest cas s'observa que per la majoria d'alumnes aquest autoconcepte és positiu en referència al seu entorn familiar i del professorat.

Tot i la manca d'estudis i recerques sobre les expectatives i els processos de decisió de l'alumnat a secundària, a través de les dades d'IDESCAT (s.d) i els resultats de la recerca hem pogut comprovar com la majoria d'alumnes que cursen cicles formatius, prèviament ja n'havien cursat, però s'observa que alguns d'aquests abans també havia cursat el batxillerat. Per tant, es constata com hi ha un descens d'alumnes en la matriculació del segon curs de batxillerat en vers el primer.

A partir d'aquest fet, es vol comprovar quina importància té el batxillerat i els cicles formatius. En aquest cas s'observa que els estudiants d'ESO no creuen que sigui millor ni pitjor estudiar batxillerat o cicles, però a la vegada creuen que amb el batxillerat pots

tenir un millor futur professional. I pel que fa als estudiants de cicles, aquests també creuen que un no és millor que l'altre o fins i tot, que no és millor, i que amb els cicles formatius es pot tenir també un millor futur professional. Amb les justificacions dels alumnes d'ESO es pot acabar de corroborar el que exposen García-Gómez i Blanco (2015) del fet que la formació professional actualment encara es considera un estudi associat al fracàs escolar o alumnes amb trajectòries difícils. Des del punt de vista del professorat, en aquest cas, la majoria d'aquests també exposen que cap formació sigui millor o pitjor, però es destaca la importància dels factors externs (família i recursos econòmics) i l'autoconeixement de l'alumnat per poder decidir el seu futur acadèmic i professional. També és remarcada la durada de les formacions, ja que la prioritat és primerament accedir a la universitat, per tant el batxillerat acaba sent la primera opció, i reafirmant el que exposa Merino i Llosada (2007), és més rellevant seguir estudiant batxillerat, que no pas un cicle formatiu de grau mitjà després de l'etapa de secundària.

El tercer factor influenciat segons l'alumnat són els professors, que tal com s'ha explicat al principi d'aquest apartat la formació didàctica i pedagògica per poder exercir la seva professió ha de complir amb un seguit de competències que permetin portar a terme la seva tasca d'orientació de forma idònia. En aquest cas, s'ha comprovat com la majoria de tutors no han hagut de realitzar cap formació inicial, i si n'han hagut de realitzar s'ha portat a terme el CAP on se'n destaquen diverses carències. En el mateix sentit i degut a aquesta falta de formació es destaca que els docents sí que reben recursos formatius per part del centre educatiu o a través del Departament d'Educació, però cap d'aquestes destinades a l'orientació acadèmica i professional tal com indica la LEC (2009). El fet que la mostra de la recerca tingui més anys d'experiència ens ha permès comprovar com la majoria d'aquests disposen d'eines i recursos per portar a terme la seva tasca orientadora, però aquells tutors menys experimentats, no els disposen, ja que els recursos que s'han obtingut són a través dels anys d'experiència d'altres docents als centres educatius. Tot i aquests resultats tan deficitaris pel que fa a formació i recursos, per part de l'alumnat es comprova de forma positiva com aquests reben suficient atenció per part del professorat per atendre les seves necessitats educatives amb relació a l'orientació acadèmica i professional. Es pot destacar però, que potser aquestes tasques orientatives que es porten a terme per part dels tutors potser no són del tot efectives. Es reafirma doncs, tant pels alumnes com pels tutors, el que exposen Harren (1999) citat per Beulah i Nagarenitha (2016) que algunes de les barreres que es produeixen en el procés de presa de decisió són la manca d'informació que tenen els

alumnes i els tutors. Aquestes barreres es podrien resoldre tal com han exposat els alumnes i tutors, a través de l'experiència d'exalumnes o augmentant l'autoconeixement dels estudiants. Degut a aquesta falta de coneixement o d'informació sobre la tasca d'orientació acadèmica i professional, es comprova com els professors no són conscients de la influència que tenen amb els alumnes, ja que per ells són les famílies el que els hi recau aquesta influència. Per tant, s'hauria de plantejar un programa d'orientació més decisiu pels alumnes.

Si recordem la pregunta que ens plantejàvem a l'inici de la recerca sobre **“Quina importància té l'acció tutorial en l'orientació acadèmica i professional dels alumnes de secundària?”**, en aquest cas s'ha pogut comprovar que l'acció tutorial i el procés d'acompanyament dels docents en la seva tasca com a tutors pels desenvolupament dels alumnes que es troben en aquest procés de presa de decisió sobre el seu futur acadèmic i professional. I d'acord amb la hipòtesi inicial plantejada, després de la recerca es verifica que l'acció tutorial és un dels factors més influenciadors per ajudar a l'alumnat en el procés de decisió acadèmic i professional, encara que els docents no en siguin prou conscients, juntament amb la família i l'entorn social dels alumnes.

Finalment, personalment durant el transcurs d'aquesta formació acadèmica i en el desenvolupament d'aquesta recerca he assolit un seguit d'aprenentatges i experiències positives que m'ajudaran en un futur com a docent. A causa de la motivació personal que generava cercar les inquietuds tant dels alumnes com dels tutors sobre l'orientació acadèmica i professional, he pogut vivenciar que encara hi ha molt treball per ajudar a l'alumnat de secundària que es troba en aquest procés de presa de decisió. Tot i això, en aquesta recerca he après que la funció de docent i especialment la de tutor cada vegada és més important pels nostres alumnes, que s'ha de seguir formant a través de formacions i amb l'ajuda de companys ja experimentats. I que, com s'ha observat en els resultats de la recerca s'han aportat nous coneixements sobre la influència de l'entorn de l'alumnat en l'orientació acadèmica i professional, i a la vegada que hi ha carències i que per tant, s'han de buscar o crear solucions per ajudar els docents a portar a terme la seva tasca orientadora per tal d'ajudar a l'alumnat de la manera més idònia possible. I per acabar, i no menys important, que s'ha de fer costat a l'alumnat per tal d'ajudar-lo a conèixer les seves intencions de futur, i que per molts impediments que hi tingui, ajudar-lo a aconseguir els seus èxits, perquè si tots hi creiem segur que són possibles.

6 Limitacions de l'estudi i perspectives de futur

Pel que fa a les limitacions que s'han trobat en el desenvolupament de la recerca, en aquest cas han sigut la reticència de diferents centres educatius i professorat en col·laborar en aquesta investigació. Després de diversos intents en entrar en contacte en varis centres educatius, la majoria de les respostes que es van obtenir van ser negatives a causa de a la falta de temps o pel simple fet no voler col·laborar en la recerca. Seguint amb la mateixa línia, una altra limitació a destacar és la falta de temps per poder portar a terme aquest tipus d'investigació, potser si s'hagués disposat d'un període més prolongat de temps s'haurien aconseguit més centres, per tant més alumnes i tutors per entrevistar.

Tal com s'ha considerat durant el transcurs de la recerca es creu que l'acció tutorial en l'orientació acadèmica i professional en l'etapa de secundària és fonamental. Per tant, com a futures línies d'investigació es podria expandir la mostra per tal d'observar de forma més específica el que succeeix tant els estudiants de secundària, de cicles formatius, i fins i tot, els de batxillerat. En la mateixa línia, en el futur es podria portar a terme una recerca més àmplia de tutors per tal de focalitzar de forma més específica quins són aquells recursos necessaris que els hi requereixen per tal d'ajudar a l'alumnat a què es conegui i que sàpiga interpretar les pròpies necessitats per prendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional.

Finalment, seria interessant utilitzar la metodologia quantitativa per donar valor a la qualitativa que s'ha obtingut en aquesta recerca. Amb la utilització de les dues metodologies es podria profunditzar més amb els diferents continguts que s'han analitzat el llarg d'aquesta recerca.

7 Bibliografía

- Aguirre, A. (1994). *Psicología de la Adolescencia*. Marcombo.
- Ainscow, M., Beresford, J., Harris, A., Hopkins, D., i West, M. (2001). *Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula. Manual para la formación del profesorado*. Narcea.
- Alfonso, S., Deaño, M., Conde, A., Costa, R., Araújo, M. o Almedia, S. (2013). Perfiles de expectativas académicas en alumnos españoles y portugueses de enseñanza superior. *Revista Gallego-Portuguesa de Psicología y Educación*, 21 (1), 125-136.
- Alonso, J., Bermejo, V., Bisquerra, R., Garrido, I., Lázaro, Á. J., Palma, M., Pantoja, A., Pérez, M., Santana, L., Vega, A. (2005). *La orientación escolar en centros educativos*. Ministerio de Educación y Ciencia
- Bardick, D., Bernes, B., Magnusson, C., & Witko, D. (2004). Junior high career planning: What students want. *Canadian Journal of Counselling*, 38 (2), 104-117.
- Benito, A. (2007). La LOE ante el fracaso, la repetición y el abandono escolar. *Revista Iberoamericana de Educación*, 43 (7), 1-11.
- Beulah, M., & Nagarenitha, M. (2016). Career maturity and career decision-making: A review. *International Education & Research Journal*, (2), 12, 56-57
- Bermejo, B. (1996). Fundamentos de acción tutorial. *Cuestiones pedagógicas*, 12, 243-266
- Bright, J., Pryor, R., Wilkenfeld, S., Earl, J. (2005). The Role of Social Context and Serendipitous Events in Career Decision Making. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 5, 19-36 <https://doi.org/10.1007/s10775-005-2123-6>
- Brookover, W., Erickson, E. y Joiner, L. (1967). Self Concept of Ability and School achievement, III. *Cooperative Research Project*, nº 2831. East Lasing, Michigan State University.

- Carabasa, F. (2002). *El Pla d'Orientació Acadèmica i Professional (POAP). Assessorament psicopedagògic per a la seva elaboració i planificació dins del PAT del centre: els programes basats en l'educació per a la carrera.* (Treball Fi de Grau no publicat). Universitat Oberta de Catalunya.
- Carvalho i Taveira (2014). El papel del profesorado en la toma de decisiones académico i profesionales del alumnado. *REOP*, 25 (3), 20-35.
- Caballero, A., Crespo, J., Hernandez, L. (1982). El equipo orientador. *Revista Educación*. 30 (270), 67-82.
- Clutter, C. (2010). The effects of parental influence on their children's career choices [Tesi doctoral, Kansas State University]. K-state. <https://krex.k-state.edu/dspace/bitstream/handle/2097/3951/ChanceClutter2010.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 6945 (2015).
- Delgado, L., Milian, M., García, M. (2011). Guia de recursos de suport a l'orientació acadèmica i professional per als centres i el professorat de l'ESO. Consorci d'Educació de Barcelona. Recuperat 20 de febrer 2021, de <http://www.xtec.cat/serveis/crp/a8904085/inforienta/inforienta/guies/guia%20recursos%20prof.pdf>
- Departament d'Educació (2018). *L'orientació educativa i l'acció tutorial al llarg i en cada una de les etapes educatives i ensenyaments: Aprentatge i formació continuats.* Recuperat 5 de febrer 2021, de <http://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/orientacioeducativa/Documents/n1.pdf>
- Departament d'Educació – Generalitat de Catalunya (s.d). *Elements del Pla d'Acció Tutorial.* Recuperat 5 de febrer 2021, de http://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/professionals/fp/accio-tutorial-i-orientacio/pla-accio-tutorial/Elements_PAT.pdf
- Departament d'Educació – Generalitat de Catalunya (s.d). *Activitats autoformatives (no certificables).* Recuperat 20 de febrer 2021, de

<http://xtec.gencat.cat/ca/formacio/formaciogeneralprofessorat/orientacio-exit-educatiu-coeducacio/orientacio-exit-educatiu/activitats-autoformatives-no-certificables/>

Departament d'Ensenyament – Generalitat de Catalunya (s.d). *L'orientació educativa*. Recuperat 20 de febrer 2021, de http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0069/a16752f6-6b87-42a3-be9a-5b88e984ade5/BlocII_OrientacioEducativa.pdf

Ferreira, A., Nascimento, I. i Fontaine, A. (2009). O papel do professor na transmissão de representações acerca de questões vocacionais. *Revista Brasileira de Orientação Profissional*, 10(2), 43-56.

García-Gómez, S., i Blanco, N. (2015). Los ciclos formativos de grado medio: una opción para salir del laberinto personal y académico. *Tendencias pedagógicas*, 25, 301-320.

García, I. (2009). Programa de Orientación Académica y Profesional. *Hekademos: revista educativa digital*, 4, 73-90.

García, V. (1982). La orientación, que haver pedagógico. *Revista de educación*, 270, 7-22.

Giner, A. (2011). La tutoria i el tutor avui. *Revista Electrónica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, 2 (2), 95-102. Recuperat 2 de gener de 2021, de: http://www.in.uib.cat/pags/volumenes/vol2_num2/giner/index.html

Giner, A. (2012). Perfil competencial del tutor o de la tutora de enseñanza secundaria. *REOP*, 32 (2), 22-41.

González, C. i Martínez, P. (2016). Expectativas de futuro laboral del universitario de hoy: un estudio internacional. *Revista de Investigación Educativa*, 34 (1), 167-183. DOI: <http://dx.doi.org/10.6018/rie.34.1.23207>

González, A. (2018). *La función tutorial en educación primaria y secundaria: un estudio empírico*. (Tesi doctoral). Universidad Nacional de Educación a Distancia.

Grañeras, M., i Parras, A. (2009). *Orientación educativa: fundamentos teóricos, modelos institucionales y nuevas perspectivas*. Centro de Investigación y Documentación

Educativa. Recuperat 5 març de 2021 de <https://redined.mecd.gob.es/xmlui/bitstream/handle/11162/61923/00820082000250.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hernández, F. i Tort, A. (2009). Cambiar la mirada sobre el fracaso escolar desde la relación de los jóvenes con el saber. *Revista Iberoamericana de Educación*, 49, 8.

IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya (s.d). *Educació secundària*. Recuperat 3 març de 2021 de <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&tema=educa&n=46>

León, V. (2019). *Funcionamiento de la acción tutorial y factores de eficacia* (Tesi doctoral, Universidad Complutense de Madrid). <https://core.ac.uk/download/pdf/200765073.pdf>

Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, BOE núm. 106 § 7899 (2006).

Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, BOE núm. 238 § 24172 (1990).

Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació. Col·lecció "Quaderns de Legislació", 82 (2009).

Marchesi, A. i Pérez, E. (2003). *La comprensión del fracaso escolar en España: El fracaso escolar*. Alianza

Martín, E., i Tirado, V. (2000). *La orientación educativa y profesional en la educación secundària (Cuadernos de formación del profesorado)*. Horsori.

Martín, M. (2010). ¿Qué se puede hacer? Algunas propuestas (razonables) para promover el éxito escolar. *CEE Participación Educativa*, 15, 105-114.

Martínez, R., i Álvarez, L. (2005). Fracaso y abandono escolar en Educación Secundaria Obligatoria: implicación de la familia y los centros escolares. *Aula Abierta*, 85, 127-146.

Merino, R. y Llosada, J. (2007). ¿Puede una reforma hacer que más jóvenes escojan formación profesional? Flujos e itinerarios de formación profesional de los jóvenes españoles. *Témpora*, 10, 215- 244.

- Molina, D. (2004). Concepto de orientación educativa: diversidad y aproximación. *Revista Iberoamericana De Educación*, 35 (1), 1-22. <https://doi.org/10.35362/rie3512924>
- Moncayo, A. (2006). *La orientación en los centros educativos: Organización y funcionamiento desde la práctica*. Graó.
- Olmos, P. (2020). *La Acción Tutorial en el marco de la Orientación Escolar*. Manuscrit no publicat, Àrea de Didáctica y Organización Escolar, Universitat Autònoma de Barcelona
- Pérez, A. i Ramos, G. (2014). Preferencias de los y las estudiantes universitarias sobre el empleo desde una perspectiva de género. *Revista Complutense de Educación*, 26 (3), 721-739.
- Perrenoud, P. (2007) . *Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar: Profesionalización y razón pedagógica*. Graó
- Peterson, W., Stivers, E., & Peters, F. (1986). Family versus nonfamily significant others for the career decisions low-income youth. *Family Relations*, 35, 417-424.
- Plana, C. (1992). El rol del professor de educación física. *Revista Apunts*. 58-63.
- Poy, R. (2010). Efectos del credencialismo y las expectativas sociales sobre el abandono escolar. *Revista de Educación*, 147-169.
- Prat, M. (2000). El perfil professional del mestre especialista d'Educació Física. Un estudi de competències professionals. *Revista Apunts*, 61, 48-55.
- Reial Decret 1834/2008, de 8 de novembre, pel qual es defineixen les condicions de formació per a l'exercici de la docència en l'educació secundària obligatòria, el batxillerat, la formació professional i els ensenyaments de règim especial i s'estableixen les especialitats dels cossos docents d'ensenyament secundari, BOE núm. 287 § 1 (2008).
- Rego, L. i Rial, A. (2017). ¿Por qué elegir formación profesional? Satisfacción, motivacions y expectativas del alumnado sobre el empleo y la formación. *REOP*, 28 (3), 43-62.

- Rojas, G., Alemany, I. i Ortiz, M. (2011). Influencia de los factores familiares en el abandono escolar temprano. Estudio de un contexto multicultural. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 9 (3), 1377-1402.
- Sáez, R. (2005). Bases metodológicas de la investigación educativa y paradigmes. *Revista Complutense de Educación*, 16 (1), 307-337.
- Sánchez, J., (2013). Paradigmas de Investigación Educativa. *Entelequia*. 16, 91 – 102.
- Santana, L. (2009,). *Orientación educativa e intervenció psicopedagógica. Cambian los tiempos, cambian las responsabilidades profesionales*. Pirámide
- Santana, L., Feliciano, L., Jiménez, A. (2009). Autoconcepto académica y toma de decisiones en el alumnado de bachillerato. *REOP*. 20, (1), 1, 61-75.
- Sanz, R. (2010). El professor como tutor: un reto a consolidar en el ejercicio profesional de la orientación. *REOP*, 21 (2), 346-357.
- Sanz, R. i Sobrado, L. (1998). Roles y funciones de los orientadores. *Revista de investigación educativa*, 16 (2), 25-58.
- Tribó, G. (2008). El nuevo perfil profesional de los profesores de secundaria. *Educación XXI*, 11, 183-209.
- Vaello, J. (2009). *El professor emocionalment competent. Un pont sobre "aules" turbulentes*. Graó.
- XTEC – Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (s.d). *Pla d'acció tutorial (PAT)*. Recuperat 24 de març de 2021 de <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/professionals/fp/accio-tutorial-i-orientacio/pla-accio-tutorial/>

7 Annex

Annex 1. Recursos orientatius de la Generalitat de Catalunya i el Consell d'Educació de Barcelona

Recursos d'Orientació del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	
Portal informatiu	Per a més informació
Portal Estudiar a Catalunya. Web temàtic amb tota l'oferta formativa del Departament d'Ensenyament. S'hi poden consultar els prop de 400 estudis que ofereix el Departament, i també recull tots els centres educatius on es poden cursar aquests ensenyaments i els tràmits relacionats. El portal ofereix un cercador d'estudis i recursos d'orientació per a l'alumnat. Estudiar a Catalunya s'estructura en cinc grans blocs: Estudis, Centres, Tràmits, Orientació, Educació és més, apartat que aplega informacions d'interès per a la comunitat educativa, com ara la coeducació, l'educació inclusiva i la seguretat a Internet.	http://www.gencat.cat/canaleducacio
Estudiar a Catalunya > Orientació o Què es pot estudiar? o Assessorament o Utilitats o Publicacions Guies sobre batxillerat, FP, PQPI, ensenyaments esportius, ensenyaments artístics, idiomes i formació de persones adultes.	http://www.gencat.cat/canaleducacio
Estudiar a Catalunya > Orientació Què es pot estudiar? Àmbits professionals per escollir estudis	http://www.gencat.cat/canaleducacio
Estudiar a Catalunya > Orientació Assessorament Aspectes que cal tenir en compte a l'hora de triar estudis i professions Servei d'Informació i Orientació Professional L'orientació professional comença a l'escola. Equips territorials de suport Són grups de treball formats per personal docent de secundària que elaboren recursos sobre orientació professional. Aspectes que cal tenir en compte Per triar estudis i professions cal considerar factors diversos, com ara les característiques personals de l'alumne. Equips d'assessorament i orientació psicopedagògica Assessoren els centres per tal que puguin respondre a les necessitats educatives de l'alumnat. Bus de les Professions És una unitat mòbil itinerant que mostra a l'alumnat de tercer i quart curs d'ESO l'oferta de formació professional.	http://www.gencat.cat/canaleducacio

<p>Estudiar a Catalunya > Orientació Assessorament Bus de les Professions El Bus de les Professions és una unitat mòbil itinerant que mitjançant visites concertades ofereix a l'alumnat de tercer i quart curs d'ESO la possibilitat de conèixer de prop les característiques dels cicles formatius de formació professional que es poden estudiar a Catalunya. El Bus de les Professions ofereix:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Descripció de les famílies professionals de formació professional. -Assessorament individualitzat. -Sessions informatives per a les famílies de l'alumnat. -Participació en el Saló de l'Ensenyament de Barcelona. <p>A més a més de les visites programades, entre les sis i les set de la tarda el Bus s'obre al públic en general per informar sobre les modalitats del batxillerat, l'accés a la universitat, els programes de qualificació professional inicial (PQPI), les beques que es poden demanar, etc.</p>	<p>http://www.gencat.cat/canaleducacio > Orientació > Assessorament > Bus de les Professions</p> <p>Les escoles que el vulguin visitar s'han d'adreçar a la Subdirecció General de Programes i Recursos de la Direcció General d'Ensenyaments Professionals, Artístics i Especialitzats del Departament d'Educació, i especificar el nombre i el curs dels alumnes que hi assistiran.</p>
<p>Estudiar a Catalunya > Orientació Utilitats Eines per ajudar a triar estudis.</p> <p>Què puc estudiar? Aplicació que ajuda a trobar el camí professional més adient en funció dels estudis cursats fins llavors. Itineraris formatius Tot el sistema educatiu que s'imparteix a Catalunya. Quadern d'orientació professional Identifiqueu les sortides professionals més adients a les vostres característiques personals. I després de l'ESO... què? Guia sobre les opcions que hi ha per continuar estudiant un cop acabada la ESO.</p>	<p>http://www.gencat.cat/canaleducacio</p>
<p>Estudiar a Catalunya > Orientació> Utilitats</p> <p>Què puc estudiar? Portal interactiu que guia pels diferents itineraris acadèmics que es poden cursar després de l'ESO.</p>	<p>http://www.gencat.cat/canaleducacio</p>
<p>Estudiar a Catalunya > Orientació Utilitats > Quadern d'orientació professional</p> <ul style="list-style-type: none"> -Quadern d'orientació professional: guia de l'alumnat. -Quadern d'orientació professional: guia de la persona tutora. -Inventari d'interessos. -Full de respostes. 	<p>http://www.gencat.cat/canaleducacio</p>
<p>Estudiar a Catalunya > Orientació > Utilitats I després de l'ESO... què?</p>	<p>http://www.gencat.cat/canaleducacio > Orientació ></p>

<p>-Presentació de Manel Mascarell sobre els itineraris acadèmics i professionals després de l'ESO.</p>	<p>Utilitats > I després de l'ESO... què?</p>
<p>Estudiar a Catalunya > Orientació Publicacions Guies sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Batxillerat. -Formació professional. -PQPI. -Ensenyaments esportius. -Ensenyaments artístics. -Idiomes. -Formació de persones adultes. 	<p>http://www.gencat.cat/canaleducacio</p>
<p>Estudiar a Catalunya > Tràmits Proves d'accés a estudis i proves d'acreditació de coneixements. Proves d'accés a estudis i proves d'acreditació de coneixements.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Proves d'accés. -Proves lliures per a l'obtenció de títols. -Proves d'escoles oficials d'idiomes. -Models de les proves d'accés. -Proves de català. -Proves per a l'acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació (ACTIC). -Proves específiques d'accés als ensenyaments esportius. 	<p>http://www.gencat.cat/canaleducacio</p>
<p>Saló de l'Ensenyament – Departament d'Ensenyament</p> <p>Se celebra al mes de març. Durant els cinc dies que dura el Saló, s'ofereixen diferents activitats, xerrades i sessions d'orientació per a les famílies. Al web del Saló també s'ofereixen activitats preparatòries prèvies a la visita.</p> <p>Espai Orienta't</p> <p>En el marc del Saló de l'Ensenyament s'ofereix un espai per atendre i escoltar personalitzadament l'alumnat, les famílies i els tutors. És un espai obert a consultes i a orientacions atès per especialistes en orientació educativa.</p>	<p>http://www.gencat.cat/ensenyament</p> <p>La informació sobre el Saló de l'Ensenyament s'actualitza anualment en aquest web.</p>
<p>Portal Orienta't Portal d'orientació acadèmica i professional de lliure accés desenvolupat pel Departament d'Ensenyament.</p> <p>Aquest portal està dissenyat principalment per ser un recurs de suport a les sessions de tutoria i orientació que es duen a terme als centres educatius.</p> <p>L'objectiu és facilitar la presa de decisions de l'alumnat a partir del diàleg amb els tutors, els orientadors i les famílies.</p>	<p>http://phobos.xtec.cat/orientacio/orientacio</p>

<p>El portal parteix d'una concepció de l'orientació entesa com un procés educatiu en el qual l'alumne és el protagonista principal que ha d'adquirir les competències necessàries que li permetin continuar orientant-se en el futur.</p>	
<p>Orientació per a les famílies: edu.365 Recursos educatius, informació per a les famílies, informació, contactes amb associacions de pares i mares (AMPA), etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Recursos. -Informació. -Adreces d'interès. -Webs de les AMPA. 	<p>http://www.edu365.cat/mareipare/index.htm</p>
<p>Orientat.cat</p> <p>Plataforma experimental que neix amb l'objectiu d'oferir un model integrat d'orientació professional per a les persones i d'assessorament per a les empreses, i de fomentar la formació per a la qualificació professional a tots els nivells.</p>	<p>http://www.orientat.cat/ca/</p>
<p>IOC (Institut Obert de Catalunya)</p> <p>Formació no presencial</p> <p>Hi poden accedir totes les persones que volen estudiar d'una manera no presencial i tenen més de 18 anys. També poden estudiar a l'IOC les persones que tenen entre 16 i 18 anys i es troben en una o més de les circumstàncies següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Viuen a l'estranger o lluny d'un centre d'ensenyament. -Tenen alguna discapacitat. -Pertanyen a un col·lectiu especial (esportistes d'alt nivell, músics, etc.). -Altres circumstàncies que ha de valorar la direcció del centre. <p>De manera excepcional, també hi poden estudiar persones més petites de 16 anys, però ho han de sol·licitar a la Direcció General d'Atenció a la Comunitat Educativa del Departament d'Educació.</p>	<p>http://ioc.xtec.cat/educacio/index.php</p> <p>Oferta formativa: - Batxillerat. - Cicles formatius de formació professional. - Preparació per a la prova d'accés als cicles de grau superior. - Formació no reglada. - Graduat en educació secundària (GES). - Proves d'accés a la universitat.</p>
<p>Diversitat i necessitats educatives especials (NEE) Informació, materials i eines per facilitar l'atenció personalitzada a l'alumnat amb NEE.</p>	<p>http://www.xtec.net/dnee/</p>
<p>EVO Barcelona (Equip de Valoració i Orientació Laboral de Barcelona) per a persones amb discapacitats</p> <p>Funcions: Duu a terme la valoració de les persones amb disminucions físiques, psíquiques, sensorials i mentals a partir dels 16 anys.</p>	<p>http://www10.gencat.cat/sac/AppJava/</p>

<p>Funcions de l'orientació per a la integració laboral:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Orientar sobre recursos sociolaborals, laborals i ocupacionals per a persones amb disminució. -Fer la valoració laboral per tal d'emetre el certificat d'adequació a equipament i/o suport adient (empresa ordinària, Servei Complementari Ajustament Personal i Social, Servei Ocupacional d'Inserció, ocupacional i altres). -Emetre el certificat d'adequació al lloc de treball en processos d'oposició a les administracions públiques. -Emetre l'informe d'adequació al lloc de treball per al Departament de Treball amb relació a contractes indefinits a persones amb disminució en empreses privades. -Emetre la proposta de viabilitat i adequació amb relació a sol·licituds de subvenció per a persones amb disminució que es volen constituir com a treballadors autònoms. 	
Recursos d'Orientació del Consorci d'Educació de Barcelona	
<p>Què és el Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)?</p> <p>És un ens públic sorgit de la cooperació entre el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu de millorar la gestió educativa i els serveis als centres educatius i a la ciutadania a través d'una única xarxa educativa a la ciutat de Barcelona.</p> <p>Es va constituir legalment pel Decret 84/2002, de 5 de febrer de 2002, del Govern de la Generalitat.</p>	<p>Web CEB: http://www.edubcn.cat Competències i funcions del CEB: http://www.edubcn.cat/ca/el_consorti/competencies_i_funcions</p>
<p>Oficines d'atenció i oficina de matriculació del CEB Informació sobre diferents aspectes de l'educació de la ciutat de Barcelona del curs actual:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Informació sobre els diferents ensenyaments. -Guia de centres i serveis educatius. -Consulta de centres educatius i ensenyaments que imparteixen. -Oferta educativa. <p>Informació sobre el procés de preinscripció i matrícula dels diferents ensenyaments:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mapa escolar (àrees territorials de proximitat i consulta d'adscripcions). -Jornades de portes obertes als centres educatius per districtes. -Informació de convalidació d'estudis. 	<p>Web CEB: http://www.edubcn.cat/</p>

<p>Alumnat i famílies</p> <p>Ofereix informació sobre:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ajuts, beques i subvencions. -Com es fa la preinscripció i la matriculació als centres de Barcelona ciutat: <p>Com es pot obtenir plaça un cop començat el curs. Què s'ha de fer per obtenir una plaça escolar durant el procés de preinscripció.</p> <p>Normativa Informació en altres idiomes</p> <p>Les etapes educatives i els ensenyaments:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De 0 a 3 anys: educació infantil a llars d'infants i escoles bressol. - De 3 a 6 anys: educació infantil. - De 6 a 12 anys: educació primària. - De 12 a 16 anys: educació secundària. - PQPI. - Batxillerat. - Ensenyaments de formació professional de grau mitjà. - Ensenyaments de formació professional de grau superior. - Ensenyaments d'idiomes. - Ensenyaments d'esports. - Ensenyaments artístics. - Formació de persones adultes. <p>Programa Qualifica't: informació general i aplicació als centres de Barcelona ciutat.</p>	<p>Pàgina web dedicada a l'alumnat i les famílies</p> <p>http://www.edubcn.cat/ca/alumnat_i_familia</p>
<p>Centres i serveis educatius del CEB a Barcelona ciutat</p> <p>Centres educatius:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Consulta de centres educatius. -Àrees territorials de proximitat. -Consulta d'adscripcions. -Gestió dels centres educatius. <p>Serveis educatius. Són equips multiprofessionals que donen suport i assessorament als centres educatius públics i privats concertats de nivells educatius no universitaris (professorat, alumnat i famílies):</p> <ul style="list-style-type: none"> -EAP: Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica. Són serveis de suport i assessorament psicopedagògic i social als centres educatius i a la comunitat educativa. Desenvolupen la seva actuació als centres educatius i el seu entorn, en estreta col·laboració amb els altres serveis i professionals del sector. 	<p>http://www.edubcn.cat/ca/centres_</p>

<p>-CREDAC: Centre de Recursos Educatius per a Deficients Auditius. El CREDAC Pere Barnils és un servei educatiu específic adreçat a l'alumnat amb sordesa o amb trastorns de llenguatge i a les seves famílies. Depèn del Consorci de la ciutat de Barcelona, constituït pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona. L'àmbit territorial en què actua és la ciutat de Barcelona.</p> <p>-ELIC: equips d'assessorament en LIC (llengua, interculturalitat i cohesió social). Tenen com a objectiu donar suport al professorat per adaptar-se a la nova realitat i facilitar-li recursos perquè pugui atendre l'alumnat d'una manera integradora, inclusiva i personalitzada, d'acord amb les seves necessitats emocionals, lingüístiques, socials i culturals.</p> <p>-CdA: Camp d'Aprenentatge de Barcelona. És un servei del Departament d'Ensenyament, gestionat pel Consorci d'Educació de Barcelona, format per professionals del món educatiu, que ofereix als centres educatius i a altres institucions la possibilitat de desenvolupar, amb l'alumnat, projectes de treball innovadors per a l'estudi de la ciutat de Barcelona.</p>	
<p>Atenció a la comunitat:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Absentisme escolar. -Circuit de prevenció i seguretat. -Prevenció de maltractaments infantils. -Àrea privada: ajuts de menjador 	<p>Absentisme escolar: Assistir a l'escola és una bona oportunitat</p>
<p>Programes d'innovació educativa del CEB Accions i programes de suport a l'orientació del CEB:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Pla Jove Formació-Ocupació. -Programes de qualificació professional inicial (PQPI). -Projecte de Vida Professional. -Foment d'estudis postobligatoris. -Grups de treball d'orientació del CEB. -Documentació de suport a l'orientació. -Proves d'accés a la formació professional. -Programa Èxit 2 de suport a l'atenció de la diversitat als centres. 	<p>Pla Jove Formació http://www.edubcn.cat/ca/suport_educatiu _recursos Guia PQPI: http://www.edubcn.cat/ca/suport_educatiu _recursos/orientacio_transicions/pqpi</p> <p>Projecte de Vida Professional: http://www.edubcn.cat/ca/suport_educatiu</p>

	<p>_recursos/orientacio_transicions/vida_professional</p> <p>Grups de treball d'orientació i documentació de suport a l'orientació: http://www.edubcn.cat/ca/suport_educatiu_recursos/orientacio_transicions/documen_tacio_orientacio</p> <p>Programa Èxit http://www.edubcn.cat/exit/</p>
<p>Programa Pla Jove Formació-Ocupació del CEB (hi col·labora l'Ajuntament de Barcelona – Barcelona Activa)</p> <p>Programa de suport a l'orientació en els itineraris de transició cap a la postobligatòria i la vida activa de l'alumnat quan acaba l'ESO. Dóna suport als joves entre 16 i 18 anys que no han obtingut el graduat de l'ESO. El Pla Jove està format per un equip de tècnics que orienten sobre els itineraris formatius de transició als estudis de la postobligatòria i al món laboral, i que faciliten informació, assessorament i acompanyament amb un seguiment individualitzat.</p> <p>Una vegada triat l'itinerari més adequat, contacta amb els recursos necessaris per facilitar l'acollida. El servei ofereix:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Assessorament i suport en el procés de preinscripció als programes de qualificació professional inicial (PQPI). -Informació per accedir a altres formacions professionalitzadores per a joves. -Orientació per continuar els estudis i poder tornar al sistema educatiu reglat: prova d'accés a cicles formatius de grau mitjà i estudis de formació professional. -Suport a la preinscripció i la matriculació als cicles formatius de grau mitjà. -Informació sobre escoles d'adults. -Informació sobre ensenyaments a distància. 	<p>El Pla Jove es coordina amb els instituts i els centres de secundària. Els professors o orientadors s'encarreguen d'informar i contactar amb el tècnic corresponent. En el cas que ja no es faci cap curs a l'institut o al centre i s'hagin abandonat els estudis, es pot contactar directament amb el tècnic del districte. http://www.edubcn.cat/ca/suport_educatiu_recursos/orientacio_transicions/plajove</p>

Nota. Portals informatius sobre l'orientació descrits per Delgado et al. (2011).

Annex 2. Instruments

Qüestionari Estudiants 4rt d'ESO

<https://forms.gle/dyKvYnsWnmzZunSNA>

Qüestionari Brookover (1967)

<https://forms.gle/BdCF5pwgjtQsk7nj7>

Qüestionari Estudiants CF

<https://forms.gle/TSHygvA2iFuTjeyRA>

Annex 3. Carta de presentació

Benvolgut/da,

Sóc l'Anna Codina Nadal estudiant del Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyaments d'Idiomes en l'especialitat d'Educació Física.

Actualment estic desenvolupant el Treball Final de Màster basat en l'orientació acadèmica i professional dels alumnes de 4rt de secundària i els de Cicles Formatius per tal de valorar quina és la principal influència en la presa de decisió dels alumnes sobre el seu futur acadèmic o professional.

És per aquest motiu que em poso amb contacte amb vosaltres per tal de saber si em voldríeu ajudar col·laborant amb la recerca que porto a terme. Simplement necessitaria poder realitzar una entrevista als tutors dels alumnes de 4rt d'ESO i Cicles Formatius, i un qüestionari per aquests alumnes.

Moltes gràcies per a la seva atenció,

Resto a l'espera de la vostra resposta,

Anna Codina Nadal

Annex 4. Transcripcions entrevistes tutors

Tutor 1, 2 i 3

Informació personal

- **Gènere i edat.**
- Tutor 2: Home de 44 anys.
- Tutor 1: Home 40 anys.
- Tutor 3: Dona 27 anys.
- **Amb quina finalitat t'has acreditat com a docent de secundària o cicles formatius?**
- Tutor 2: Bé, jo sóc psicopedagog i porto l'orientació, vaig fer psicopedagogia a la carrera.
- **Si, llavors és saber si he fet, abans hi havia el CAP, el certificat d'aptitud personal, el màster, etc.?**
- Tutor 2: Nosaltres no el necessitem, ho sigui abans del 2009 no es fa. I després, han fet que sí que es pot fer.
- Tutor 1: Val, jo vaig estudiar Ciències de l'Activitat Física i l'Esport i aquell mateix any que cursàvem quart de carrera, doncs vam estar a l'INEF de Barcelona fent el CAP.
- Tutor 3: Jo sóc graduada en història, i tinc el màster de formació del professorat també.
- **Bueno, l'especialitat en què sou docents ja l'heu comentat.**
- Tutor 2: Psicopedagog.
- Tutor 1: Educació física.
- Tutor 3: Socials.
- **Quina és la vostra experiència com a docent? Fa molts anys que exerciu la professió? O, no?**
- Tutor 2: Jo porto sis anys. Jo abans era justícia, 13 anys. Jo abans era educador social i justícia juvenil.
- Tutor 1: Doncs, jo fa quinze anys que estic com a docent, val? Concretament en aquest centre porto vuit cursos, val? I els darrers tres anys estic com a coordinador de quart d'ESO i com a tutor precisament en aquesta etapa de quart d'ESO.

- Tutor 3: Jo porto tres anys. És el tercer curs en aquest centre, i és el primer curs que estic de tutora de quart d'ESO. Abans vaig fer una substitució de cinc dies.
- **Quina és l'experiència que heu tingut abans, si heu estat en altres centres públics, privats?**
- Tutor 1: Bueno, em sembla que ja ho he comentat abans, quinze anys, vuit aquí, per tant, els set anteriors, lògicament vaig estar en altres centres. En alguns com a interí tot el curs, val? Institut de Gurb, Calldetenes, La Plana, Centelles, i els dos/tres primers cursos substitucions en diversos centres. Val? Per tant ara dec haver estat amb uns deu/dotze centres.

Tots públics?

- Tutor 1: Tots públics.
- Tutor 2: Jo he estat a tots els centres públics, sis anys.
- Tutor 3: Jo he estat en dos centres, un vaig estar-hi cinc dies i l'altre és aquí. Lo que sí, és que jo vaig entrar per un terç d'anglès, el cap d'un mes va sortir una becant d'aula d'acollida, em van donar mitja becant de l'aula d'acollida, amb la tutoria d'aula d'acollida. Em vaig poder treure el curs d'interinatge sense haver fet els dotze mesos, per tant, la meva segona substitució ja em vaig poder treure el curs d'interinatge. Hi va haver dos trasllats, dos professors van marxar de ciències socials, van quedar dues places lliures que ningú va reclamar, vaig poder optar per una d'aquestes. Han sortit oposicions, ja m'ha les he tretes, i ara tinc tres places aquí que jo puc triar i remenar. He tingut una sort! I llavors, si tinc l'especialitat també l'anglès, ciències socials i llavors tinc els perfils de projectes, d'atenció a la diversitat, biblioteca i altres. Ah, i llavors la coeducació, he estat coordinadora de coeducació i formo part de la comissió de coeducació, per tant, tota l'atenció al gènere d'aquí l'institut.

- **Experiència com a tutors? Anys que heu estat de tutors o si no hi heu estat i en quins cursos?**

- Tutor 2: Jo sis anys i a quart experimenta. Experimenta, hem canviat el nom, abans era aula oberta, i l'hem canviat perquè era estigmatitzat perquè socialment s'ha estigmatitzat l'aula oberta i hem fet Experimenta. Que dos dies vas a l'empresa i tres dies aquí. Enfocat a alumnes per orientar-los a grau mitjà, per això de l'estada a l'empresa. Ells mateixos escullen el lloc on volen fer pràctiques, dins els recursos que tenim aquí Manlleu. I per això es diu Experimenta, proven i si no els hi agraden poden canviar.

Ha molt bé, i això ho fan a quart d'ESO?

- Tutor 2: Si a quart d'ESO.
- Tutor 1: M'agradaria puntualitzar, que antigament o potser en altres centres, aquesta aula a vegades es podria conformar amb un perfil conductual, no és el cas. Tot el contrari. L'alumnat que té un perfil conductual X, està a l'aula ordinària, a quart B, quart A, i quart C. En canvi, aquest perfil és totalment, pues bueno, per donar aquesta sortida a cicles formatius. Com explicava molt bé, per experimentar els diferents oficis val? I s'estan tres dies el centre i dos a l'empresa fent pràctiques.
- Tutor 2: A Anglaterra, a l'institut un dia a la setmana tots anaven a l'empresa. El meu germà el dimecres tot quart anaven tots a l'empresa.
- Tutor 3: Però això va pel camí, perquè quan estàs a tercer d'ESO et fan fer serveis a la comunitat. I són deu hores de voluntariat, fora de l'horari escolar i una activitat que no sigui al centre. I jo crec que cada vegada creixerà més això. Cada vegada es vol orientar més. Potser llavors el quart ordinari acabarà sent més pràctiques en empreses. Seria lo ideal.
- Tutor 1: Nosaltres, penso que els darrers, sobretot els darrers dos anys hem fet aquesta aposta perquè sobretot el perfil, l'aula existia, però per aquest perfil i no anar a un perfil conductual. Perquè, quan jo vaig arribar a aquest centre fa vuit anys, jo precisament era un dels professors de quart d'aula oberta i no hi havia aquest perfil. Et diré més, dels vuit que tenia era totalment tot conductual.
- Tutor 3: En canvi, el primer any que jo vaig estar aquí, també era tot conductual.
- Tutor 1: Per això et dic, estic dient fa dos anys, que hi ha hagut aquest canvi de paradigma de fer aquesta aposta.
- Tutor 2: És aprofitar els recursos, no és un "xiringuito" dels no "indeseables". Som dos/tres professors excepcionals per aquest perfil. Són places, deu, i llavors hi ha el contracte, si no compleix tornes a l'aula ordinària.
- Tutor 1: Han de complir les pràctiques, han de complir en el centre, vull dir que, s'han donat casos de l'alumnat no ha respectat aquest contracte, llavors ha tornat a l'aula ordinària. I alumnat que el primer trimestre estava a l'aula ordinària i ho ha demanat, i nosaltres considerem que se li ha de donar l'oportunitat, val? I estem en aquesta ratlla, vuit, nou, deu...

Súper, súper bé, vosaltres com a experiència com a tutors? Anys i...

- Tutor 3: Jo he sigut tutora de l'aula d'acollida que per tant hi havia alumnes de quart d'ESO, per tant, també es va haver de fer l'orientació a l'aula d'acollida. És

també diferent perquè no entenen el català com a llengua materna. I llavors, aquest és el primer curs que estic a quart d'ESO com a tal.

- Tutor 1: Val, jo ja t'ho he comentat eh, els darrers tres anys he estat a quart d'ESO, aquí en el centre també he fet un parell d'anys tutor de primer de batxillerat. I llavors, en altres centres, he fet tutor de primer. Pràcticament com a tutor he estat una mica en tots els nivells, però si que és cert que en els últims anys he estat el que seria en aquesta etapa, quart d'ESO i també sobretot post obligatòria, primer de batxillerat. Llavors, no sé si també ens ho demanaràs, estem parlant com a tutors de grup, llavors en aquest centre, i en altres que he estat també, però sobretot en aquest, tots els professors del centre són tutors individuals d'un grup d'alumnes que normalment sol anar el voltant de deu, onze, dotze alumnes. Vull dir que hi ha aquesta doble funció de tutor de grup, i tots els professors del centre que potser no són tutors de grup, també són tutors i tutores individuals.

Formació acadèmica

- **Com va ser la vostra formació inicial? Vau poder rebre suficient informació per iniciar la tasca com a docent?**
- Tutor 3: No.
- Tutor 1: Jo...
- Tutor 3: Bueno clar és diferent. Tu has fet el CAP, i jo he fet el màster.
- Tutor 1: Jo amb Ciències de l'Activitat Física i l'Esport i lo que llavors va ser el CAP, encara menys, val? Perquè va ser el CAP. I després és que ara mateix, de veritat no recordo cap mena d'orientació, assignatura que si pugues semblar, optativa, de res, orientada precisament cap a l'orientació. Si vaig més enllà, les pràctiques que recordo d'educació, el centre on vaig estar, educació física i... Penso que tampoc vaig tenir la sort, penso nosaltres a vegades a l'alumnat del màster o de quart de carrera, de veure totes les reunions, d'estar amb un claustre, l'hora de tutoria, de tutoria individual. Doncs jo tampoc recordo haver-ho tingut en les pràctiques tampoc.
- **Ja no, no ni com a tutor no? Ara jo basat en l'orientació, si no tan sols com a tutor, dir: val ara sóc mestre vaig a un centre un dia, i penses ostres ara sóc tutor, què fa el tutor?**
- Tutor 1: Doncs,...

- Tutor 2: T'explico una mica en general com va això. També l'experiència d'educador social. No hi ha cap formació per ser un tutor. No existeix aquesta figura. La meva experiència és a base de l'educació social i el centre de justícia. Mira tu ets el tutor, llavors dins de la teva formació, com a educador social o psicopedagog, ell ja sap que ha de fer. Pautes i... No és: hauries de fer aquestes pautes i...
- Tutor 1: Però potser hauria de ser així.
- Tutor 2: Intercanvi d'experiència, com tot estàs, etc. Però tutor com actues no. No existeix això.
- Tutor 3: Jo vaig fer el màster de professorat a la Universitat de Barcelona, i tots els professors i professores que vaig tenir allà, ningú havia estat mai fent classe a..., ho sigui no sigut mai ningú professor de secundària.
- Tutor 2: Imagina't.
- Tutor 3: Tothom era doctor o doctora. Però sí que ens van remarcar que féssim pràctiques a alguna tipologia de centre que no haguéssim anat com alumnat. Jo sempre he anat a escola pública i institut públic, i me'n vaig anar a una escola concertada. I vaig tenir la mala sort que aquella escola concertada quan vaig fer les pràctiques, per temes burocràtics i no perquè volguessin, no vaig poder accedir ni a cap equip docent, ni a cap departament de tutoria ni a cap classe ni... Només feia les hores que em pertocaven i ja està. Inclús no em van ni deixar fer totes les sessions que em tocaven, si em tocaven impartir dotze sessions, crec que en vaig fer quatre.
- **Donat aquest tipus de recursos que vau obtenir, o a través de la vostra experiència en el centre on heu treballat, des del Departament d'Ensenyament us han ajudat a poder rebre aquest tipus de formació? O d'eines o recursos? Us han ajudat per poder portar a terme la tasca com a tutor/a? Ja no parlo d'orientació.**
- Tutor 1: Diria que en el centre sí. El Departament el que fa és formacions. Els recursos hi són. Ara, quina és la voluntat del professorat de triar les formacions que vol. Com a obligació no, ara que hi ha cursos i molts sí.
- Tutor 2: Sí, formació de l'estiu.
- Tutor 1: I et diré més, cada vegada més.
- **Val, i formacions sobre l'orientació acadèmica i professional?**
- Tutor 1: No.
- Tutor 3: No.

- Tutor 2: Mira, va com a centre. Nosaltres, com a equip d'orientació a part de la formació de la carrera, a més a més, actualitzem els recursos que estan en el territori. Aquí Osona, hi ha el Consell Comarcal, sempre anem membres del Departament d'Orientació i venen també, cada any venen tutors. Dues càpsules de formació que fem cada any. No tutors individuals, tutors de classe. I membre del Departament d'Orientació. No està obert a tots. Només a l'especialitat d'orientació per, no per formar-te, per veure els recursos que hi ha en el territori. M'explico? Normalment l'orientació ja la tenim, com a psicopedagog.
- Tutor 1: Bueno, suposo que el que tu busques en la resposta és l'oferta que hauria d'existir i pràcticament obligada. Perquè jo diria que la majoria de professorat acaba sent cada any tutor, però és estrany que algú ocupi una plaça de jornada sencera, no sigui tutor.
- Tutor 3: O no ocupi cap càrrec.
- Tutor 1: És més, el vuitanta o noranta per cent del professorat que està exercint fa de tutor. I jo aquí entenc que hi ha aquesta mancança que hi hauria d'haver aquesta formació, pràcticament obligada.
- **Després d'obtenir la vostra acreditació com a docents, us heu seguit formant? A nivell individual?**
- Tutor 2: Sí, obligatori sí. Fem aquí, tothom aquí cada dimecres. Cada centre té formació, o parlem amb l'equip docent. També dedicació trenta hores a l'any formació obligatòria. I també a l'estiu, formació d'estiu també.
- Tutor 1: Ho sigui el centre, com ell comenta, tots els dimecres de cada curs, proposa alguna mena de formació. Val? Noves tecnologies, avaluació,... Val? A bueno, de fet amb la formació que estem fent aquest any, és un testeig de diferents àmbits i el tema l'orientació precisament hi és, val? I llavors jo també entenc, que els docents, doncs a través de la formació, inclús també per accedir a sexennis o per un tema futur d'oposicions, la gent sol fer doncs les seves formacions. Jo cada any almenys en faig dos o tres. Almenys personalment, amb el Departament d'Ensenyament per aconseguir diferents estadis i diferents coses.
- Tutor 2: Sí.
- Tutor 3: Sí, jo a fora també n'he fet a part. Per obrir molts perfils per poder entrar a borsa. Jo quan vaig tenir el màster fet, però no vaig entrar a la borsa, sí que em vaig acreditar a perfils per poder entrar a la borsa, però són de formació

- privada. I a part d'això, la formació del centre i els cursos del Departament. Per exemple és un curs del Departament gratis i el faig perquè jo vull.
- Tutor 1: Jo per exemple, com diu ella. Però per exemple, els tres perfils que he aconseguit han set fent aquestes formacions que algunes no sabia ni que fent aquesta formació m'acreditarien. En canvi, a mira ja tinc el perfil de diversitat, però dos/tres formacions que he fet en diferents anys. Per tant, jo entenc que la majoria de professorat, per vocació o per una mica d'obligació, cada curs fa dos/tres formacions.
  - Tutor 3: Jo crec que un mínim de seixanta hores el curs de formació l'acabes fent. Trenta hores de la formació interna del centre, i unes altres trenta d'algun curs que acabis fent a part, jo penso que si que les acabes fent.
  - **Actualment, creieu que teniu suficients eines per portar la vostra tasca com a tutors orientadors? Més en l'àmbit d'orientació?**
  - Tutor 1: Clar, ara tan sols per l'experiència, pels anys treballats, i pels cursos que estàs fent orientació, en aquest nivell penso que sí. És suficient? Home, entenc que no és suficient, però, penso que com a mínim, la base la tenim, sí.
  - Tutor 3: Jo crec que no, és una cosa que també he dit a direcció, però bueno. Penso que, la tutoria, totes les tutories són importants, però la de quart d'ESO té una càrrega afegida que és la de l'orientació. I clar, jo és el primer any que la faig, per tant molta formació no la tinc, i l'experiència que tenen ells no la tinc, per tant, jo penso que falta formació, o si més no, falta poder-nos proporcionar eines suficients, que tampoc...
  - Tutor 2: És depèn de cada institut, normalment a la part d'orientació hi ha algú que es dedica això de l'orientació. Què fas, agafes demandes del tutor i es fan sessions a tercer i a quart d'ESO.
  - Tutor 1: Aquí ho fem des de la tutoria.
  - **Quins recursos creieu que s'hauria de potenciar més i quins no tant?**
  - Tutor 2: Els recursos dependent de la viabilitat de la demanada. Necessites? Fas formació. Però fer-la per fer no té sentit. Quan detectes el diagnòstic de la situació, si hi ha mancança, anem a fer, també punts forts o punts febles. Tutors? A veure què passa, dominem l'orientació o podem parlar amb el Departament d'Orientació. Què faran després de l'ESO, tal i qual... Però en general aquí toquem diferent, i també estem situats a un institut de complexitat C. Categoria C, que és una altra cosa. Perquè estem parlant d'un perfil desfavorable.
  - Tutor 1: Disposem d'un pla d'orientació.

- Tutor 2: L'únic que he detectat jo, amb un diagnòstic, anàlisi del perfil de l'alumnat que aquí tenim, la majoria són d'una generació nascuda aquí d'origen magrebí, en diferents cultures. Hi ha dicotomia alhora de la formació. Perquè sempre hi ha el tema de quan hi ha el problema, la gent actua. La cultura del valor, està enfocada en robar. La majoria dels alumnes que tenim aquí, hi ha una mancança de conèixer la seva cultura. Perquè els diuen: a l'escola som catalans, a casa som moros. Dicotomia. I no saben què és l'islam, l'àrab. Hi ha una mancança, he vist aquí. Punt fort. Perquè el 24% dels alumnes d'aquí són d'origen magrebí.
- Tutor 3: Sí que hi ha problemes en aquests casos, perquè a casa els eduquen d'una manera, a l'escola un altre. A part, els hi ensenyen uns valors d'una necessitat, no d'una cultura. Per tant, tu quan ets aquí, i ets culturalment musulmà, no, no ets de tradició musulmana, si no ets culturalment religiós musulmà. Perquè no hi ha una cultura que t'envolta. Nosaltres, potser no practiquem, però és una cultura catòlica. Però tenim una cultura i una xarxa que ens envolta, sobre aquests valors i tradicions, mentre que a ells, l'única cosa que els hi queda aquí, és el valor religiós. Això provoca que tot el que fan de nivell musulmà, tot és religiós. I per tant, aquí tot es centre a la religió. Per què? Perquè l'únic element que tenen aquí, musulmà és la religió. I això és un problema perquè estan a dins d'un sistema escolar de tradició catòlica, per tant de societat cristiana, i a casa amb un sistema religiós musulmà i tenen bastant "cacau" per això, perquè viuen a dues realitats diferents. Una és religiosa i l'altre és social.
- Tutor 2: I no en fa bé cap.
- Tutor 3: Exacte.
- Tutor 2: Quan estan aquí interpreten: no, no sóc cristià, és pecat. I quan van a casa és el contrari. Hi ha aquesta mancança i això, s'extrapola a altres llocs.
- Tutor 1: I a vegades inclús, a nivell més bàsic, a nivell del seu món interior, d'autoconeixement. A vegades quan comences amb aquestes enquestes inicials, de veure si ells són capaços de saber quines habilitats tenen, quines mancances. A vegades hi ha alumnat que té dificultat en veure això. I llavors, a l'hora de poder fer una elecció, pues... A vegades si no és pel que li diuen a casa, o per la inèrcia, o perquè ho fan els amics, o perquè en principi toca fer el que toca, moltes vegades veus que no ho fan per un coneixement profund, que tenen d'ells o elles, no? Doncs a vegades a l'inici de curs si que et plantejes quines

tasques, quines enquestes, quins tallers els hi fem fer perquè es coneguin més profundament.

- **Creu que aquest fet que m'heu explicat pot ser un element important sobre la seva presa de decisió del seu futur?**

- Tutor 2: Sí.
- Tutora 3: Sí i tant.
- Tutor 1: Sí.
- Tutor 3: Les noies magrebines només fan carrera o formació post obligatòria enfocada cap al tractament de persones o enfocada cap a la cura de persones, o bé dependents, o bé infants. Les noies musulmanes un noranta per cent només fan o auxiliar d'infermeria, auxiliar de persones dependents o van a fer batxillerat que si és un batxillerat més científic és per fer infermeria o medicina. I si és per fer un batxillerat més social és per fer educació infantil o educació primària.
- Tutor 2: I et diré una cosa més, hi ha el sector més radical de dir: no, no puc canviar un avi.
- Tutora 3: Si, perquè es veu molt aquí com el perfil femení de l'alumnat marroquí, el noranta per cent d'aquest perfil és per atendre a la gent. És a dir, tal com tradicionalment, un altre cop, no el valor de la societat musulmana, sinó un valor religiós musulmà torna a fer un obstacle cap a elles.
- Tutor 1: I en menys percentatge, però amb un no musulmà femení també. En menys percentatge, però el femení no musulmà també.
- Tutor 3: I si, també si mires una mica el percentatge d'alumnat d'origen marroquí, que tenim a l'ESO i que tenim a batxillerat, també és molt baix. Aquí estem per sobre d'un vint-i-quatre per cent d'alumnat marroquí, i a batxillerat devem estar sobre el vuit o deu per cent.
- Tutor 2: Aquesta noia té raó. Vuit, deu...
- Tutor 3: Sí, però són vuit o deu d'una promoció de seixanta, eh. Tant amb nois com en noies. Perquè moltes famílies, a nivell masculí, el que volen és que l'alumnat es posi a treballar abans. Quina és la via més ràpida de posar-se a treballar? A un lloc que ja puguis fer pràctiques laborals i que puguis començar el món laboral més aviat. Perquè no creuen en els estudis o no creuen en intervenir econòmicament amb els estudis sigui la solució per poder tenir un recurs viable, sinó que el que fan és buscar una formació molt professional, perquè es puguin posar a treballar. Perquè hi ha un factor cultural perquè, tu has

de trobar feina perquè t'has de casar aviat. I com que t'has de casar, has de ser solvent econòmicament per tenir una dona aviat. Per tant, això també influeix.

Per tant, podríem dir que les noies accedeixen a un tipus de formació que potser és més especialitzada perquè és un cicle formatiu que l'orienta a treballar, i no li suposa un cost tan elevat econòmicament i ho té assequible perquè ja ho té aquí? Oi que en feu?

- Tutor 3: A més, tu mires la matrícula d'aquí del cicle de l'atenció a les persones, és una matrícula molt baixa, inclús més baixa que la del batxillerat. I si mires el cicle d'esports, clar no té res a veure tampoc la matrícula. És a dir, també hi ha veda aquí, també...
- Tutor 1: Les que han anat per exemple a fer infermeria, com diu ella, que en tenim. Bueno han anat a l'IES Vic.

I en els nois, perquè ara parlàvem de les noies, abandonen l'escolarització a quart?

- Tutor 2: Cada vegada menys.
- Tutor 3: Però els nois estan educats el carrer i les noies a casa. I això fa una diferència també, molt, molt, molt gran a nivell de gènere masculí i gènere femení a nivell musulmà. Perquè els nois s'eduquen el carrer i fan pràcticament vida el carrer i en canvi, a les noies les eduquen per fer tasques de la llar.
- Tutor 2: Per seguir un model.
- Tutor 3: I això genera una diferència molt gran perquè quan acaben l'ESO, perquè hi ha molt abandonament escolar de gènere masculí i no tant per gènere femení.
- Tutor 2: I tant, té raó.
- Tutor 1: També m'agradaria afegir, responent també el que deies. Majoritàriament, el poc alumnat o un tant per cent de l'alumnat que no es gradua sol ser masculí. Aquest any encara falta, però diria que no es graduessin deu alumnes, el percentatge diria que vuit o nou serien nois i una noia. I també és la tendència dels darrers anys.
- Tutor 3: I segurament, que les noies que no es graduarien no seria marroquines. Seria d'un altre tipus d'ètnia.
- **Pel que fa a recursos didàctics, creieu que en teniu suficients per portar a terme la vostra tasca d'orientació acadèmica i professional?**
- Tutor 1: Jo aquí crec que sí. Nosaltres ja d'entrada aquest any ha set el primer, que hem elaborat una carpeta, on s'hi recullen tots els recursos que fem

d'orientació. Per tant, nosaltres tenim una plataforma interna nostra, llavors a més a més participem amb les Jornades Càpsula creades pel Consell Comarcal, des de també fa uns anys. Per tant, ja fem quatre sessions de formació, llavors nostres també aquest any hem creat Excel intern d'orientació per recollir totes les seves primeres opcions, què voldria fer en un futur. I a més a més, també formem part del que seria el Consell Orientador del Consell Comarcal. Per tant, cada alumne té la seva fitxa de seguiment per valorar els consells orientadors que s'han de donar a quart d'ESO. Per tant, penso que precisament aquest any, penso que és l'any que tenim més recursos al nostre abast. Tant siguin interns nostres creats per nosaltres, com les actuacions externes (recursos de l'ajuntament, xerrades formatives, dels PFI, etc.). del medi extern, del que seria una mica l'entorn. En aquest sentit, penso que és un dels anys que tenim més recursos al nostre abast.

I a l'inici de portar a terme la vostra tasca? Com els vau aconseguir?

- Tutor 1: El centre ens ha donat o ens ha facilitat tot això. Quan no has tingut això en altres cursos, doncs com ens hem mogut quan has tingut aquesta feina?
- Tutor 2: Jo de l'experiència.
- Tutor 3: Jo no puc respondre.
- Tutor 1: Aquí des de fa dos tres anys no tenim mancança, però clar, any rere any anem incorporant coses. En cursos anteriors, o en centres anteriors hi ha hagut moment que jo me sentit: o et busques aquest recurs tu per aquesta pàgina o perquè estàs una mica, no dic abandonat però bueno. L'orientació de X centre, ets tutor o tutora i gairebé et diuen: ja t'espavilaràs.
- Tutor 3: També hi ha molta diferència amb els centres que només tenen ESO i els centres que tenen cicles. Tenim la sort de ser un centre que tenim IC, cicles i batxillerat. Ens ho porta a vegades ja com a centre de fer l'orientació completa. Jo per exemple, el centre on vaig cursar secundària només feien batxillerat, per tant ja no em van orientar cap a cicles. Em van dir si vols fer cicles has d'anar a parlar amb l'IES Vic. Per tant, la meua orientació va estar el noranta per cent enfocada cap al batxillerat. En canvi aquí, es fa una orientació molt versificada, que això també s'ha de dir.
- Tutor 1: Clar això era una mica el que volia acabar d'emetitzar. Per exemple, aquí no? No em graduo, val doncs què fem. Fa quinze dies agafem a tot l'alumnat que pot ser més susceptible tenint dues o tres assignatures o quatre suspeses, susceptible a no graduar doncs fem una formació més específica de sortides de

PFI Professional. La setmana passada per part de la direcció de coordinació de batxillerat, fem una connexió que els hi expliquem els tipus d'itinerari que hi ha a batxillerat en el centre. Avui la fem amb cicles formatius. A part lo del Consell Comarcal. Per tant, en aquest sentit en els darrers anys en aquest centre, per la seva tipologia, penso que el centre ha fet una aposta gran.

- Tutor 3: Hi ha estudis fets i tu com a professor també veus més coses. I l'equip directiu és més ampli.

Opinió

- **Creieu que s'hauria de donar més importància a l'orientació acadèmica i professional? Com i de quina manera?**
- Tutor 3: Jo penso que un error molt important és que l'orientació es comença a final de tercer d'ESO i sobretot a quart d'ESO. I penso que l'orientació s'ha de començar a primer d'ESO. No tant cap a què farem després de cicles, sinó cap a branques d'estudi, potenciar si una persona és més esportiva, si una persona és més artística, si una persona és més humanística, potenciar per tot això perquè quan tinguis quinze o setze anys ja sàpigues què vols fer, què és el que t'agrada perquè ho has pogut experimentar tot. El fet de que, no es parli no es parli de res d'orientació al primer cicle d'ESO i que en el segon cicle se'n parli a l'últim trimestre de tercer d'ESO i tot quart d'ESO provoca que en una educació que has de continuar i que ho has de decidir tu, que pràcticament és la teva primera decisió, no? Preocupa que no sàpigues donar eines.
- Tutor 1: Continuant amb el que diu ella, que té tota la raó. Doncs dins del pla i les millores de centre, és dir-te que una de les coses que incorporem l'any següent és aquesta. L'any següent hi ha els consells orientadors que es començaran a fer a partir de primer d'ESO i començarem a destinar una sèrie d'hores en el PAT (Projecte d'Atenció Tutorial), per orientació ja des de primer curs. Ho digui que, bueno és una de les coses notàvem que hi havia mancances i el curs que ve ja la comencem a incorporar. Però havia quedat molt de posar-la en últim curs i té tota la raó i és una de les millores que es realitzaran l'any que ve.
- **Creieu que a l'alumnat se li ofereixen els recursos necessaris per aprendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional?**

Respon a l'apartat anterior.

- **Creieu que la família, l'entorn social i els professors són un factor determinant per a la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 2: Sí.
- Tutor 3: Sí.
- Tutor 1: Sí.
- Tutor 3: Des de les famílies que tenen totalment llibertat fins a les famílies que són egoistes.
- Tutor 1: Que et collen.
- Tutor 3: Però les que tenen totalment llibertat també condicionen a que l'alumnat també es pugui equivocar. Totes condicionen, és a dir. Això és com quan neix una criatura i li poses arracades o no, condicionarà si, tant si li poses o no.
- Tutor 2: Mira jo tinc un exemple, d'un alumne que fa experimenta i vol fer batxillerat, la seva mare diu ell que vol, no és la mare qui diu que hauries d'anar a fer batxillerat. Normalment són les famílies que apreten els alumnes. I ella sap que el seu fill s'equivoca. Jo ara la lluita és aquesta.
- Tutor 1: Una mica per contextualitzar. Clar, vol fer batxillerat un alumne d'Experimenta que ha fet aquest curs, el centre només tres dies dels cinc que s'han de fet els seus companys en aula ordinària. Llavors, clar,...
- Tutor 3: Bueno i l'expedient acadèmic que ja porta.
- Tutor 1: Bueno, a part, aquí no volia entrar, perquè bueno tothom pot tenir el seu expedient. I torno a dir, que en el moment en què et gradues, que això a vegades no acaben d'entendre en el paper l'alumnat i els hi expliques. Lògicament tu en el moment que tens el graduat ningú et pot condicionar, i té el mateix valor lògicament el graduat d'Experimenta que d'aula ordinària, però, hi ha uns condicionants que tu has escollit que és dir: jo vaig per un perfil professional, tres dies el centre, dos empresa. Per tant, aquesta mancança d'hores en alguns continguts doncs aquest alumne que et comenta vol fer batxillerat. I en aquest cas és la seva família que conjuntament amb el professorat que estem intentant orientar-lo. De que escolta, tu hauries de triar per itineraris.
- **Què creieu que és millor, estudiar batxillerat o cicles formatius? Per què?**
- Tutor 3: No hi ha res millor, és el que s'adapti més a l'alumnat.
- Tutor 2: Res és millor, aquí però la vida social, l'estigma, de cicles formatiu pels tontos.
- Tutor 3: Sí que és veritat, però...

- Tutor 1: Sí, però està canviant, per sort.
- Tutor 3: Hem d'aconseguir tenir uns estudis universitaris que no hi accedeixin un setanta per cent de l'alumnat graduat. Que hi accedeixin el trenta per cent com en països com França i Alemanya. Nosaltres tenim una sobre població a les universitats, un setanta per cent d'alumnes que es graduen a l'ESO arriben a la universitat. I llavors, a la cap i a la fi el sistema econòmic no et permet tenir persones tant qualificades en llocs de treball tant qualificats. Llavors, és un problema, i és un problema també de provenir d'una societat franquista en què no han tingut res i per tant la gent vol donar lo millor pels seus fills per no passar lo que ells han passat. I pensa que només estem a tres generacions. Això és una cosa que es nota molt a nivell social.
- Tutor 2: Ara hi ha professors, actuals, que diuen millor que...cicles no.
- Tutor 3: Per donar tot els seus fills ens pensem que el millor és anar a la universitat. Per tant la gent el que vol és la millor formació, per tant el que s'ha de dir és que potser la millor formació no és la universitat potser és una altre cosa. S'ha treure aquest estigma.
- Tutor 1: Clar nosaltres poquet a poquet, en aquest centre ens centrem amb l'aposta que tenim. Aposta per diferents formacions de cicles formatius.

Tutor 4

Informació personal

- **Gènere i edat.**
- Tutor 4: Home de 41 anys.
- **Amb quina formació t'has acreditat com a docent de secundària o cicles formatius?**
- Tutor 4: Jo vaig fer... Jo puc impartir docència a la Secundària i a cicles formatius. Primer vaig fer magisteri, i després CAFE. Com que tenia magisteri no vaig haver de fer ni CAP ni Màster després.
- **De quina especialitat ets docent?**
- Tutor 4: Educació física.
- **Quina és la teva experiència com a docent? Quants anys fa que ets professor, en quants centres has estat?**

- Tutor 4: Jo vaig començar el dos mil cinc, dos mil sis a cicles. Sempre he estat a cicles i aquest any a ESO. Jo sempre he estat a grau mig, a grau superior i aquest és el primer any que he fet secundària, primer i segon. Sempre a aquest centre.
- **Tens experiència com a tutor o tutor orientador?**
- Tutor 4: Des del segon any, si vaig començar el cinc/sis, doncs el sis/set fins ara.

Formació acadèmica

- **Com va ser la formació inicial que vas rebre per poder iniciar la teva tasca com a docent? A la carrera, vas rebre formació per ser docent?**
- Tutor 4: De tutoria? De tutoria no hi havia res a la Universitat. No hi ha cap assignatura de tutorització, seguiment d'alumnes, tot això no. Es tocaven les especialitats, però no es toca. I a magisteri tampoc hi havia cap assignatura de tutoria específica. No existia, a primària tampoc. Només fèiem didàctica de les diferents especialitats i això, psicologia de l'aprenentatge general, però mai, mai, mai jo he fet cap assignatura de tutoria.
- **En el llarg dels anys que portes en el centre, des del mateix centre o des del Departament d'Ensenyament, se t'ha ajudat per poder fer aquesta feina? Se t'ha ofert formació continuada?**
- Tutor 4: En relació a la tutoria no. És a dir, tu pel teu compte si et vol apuntar o assistir algun curs online a Xtec, de la Generalitat, pots fer-ho tu pel teu compte. Tampoc mai en cap cas se'ns ha dit que es fa aquest curs. Llavors sí que, algunes formacions, han anat encaminades, molt poques, a algunes coses que es poden tocar en l'acció tutorial. Per exemple, l'ecologia emocional, o la introducció el treball cooperatiu, que hi ha algunes coses que es poden treballar dins l'àmbit de la tutoria. Però, ho sigui, a tu se't fa la formació d'ecologia emocional o se't fa la formació de treball cooperatiu a l'aula, i és el grup de professors que decideix fer-ho des de la tutoria. Però mai en cap cas, a nosaltres se'ns ha fet una formació específica de l'acció tutorial. De què s'hi pot treballar, com es pot treballar, sempre ens ho hem anat muntant com hem pogut.
- **I formació sobre l'orientació acadèmica i professional?**
- Tutor 4: No, no. És a dir, a mi ningú mai m'ha explicat, com, quines eines tinc, quins recursos tinc per orientar acadèmicament i professionalment els meus alumnes. Jo no he fet cap curs d'això, ho he anat descobrint.
- **T'has seguit formant després d'obtenir l'acreditació de docent de secundària?**

- Tutor 4: Sobre què? Sobre aquests aspectes?

O en general?

- Tutor 4: El dia a dia t'hi porta. És a dir, per exemple, jo demà. Demà tinc tutoria amb una família que volen saber inscripció a les Universitats i Beques. Clar, jo entenc que inscripció a la Universitat i Beca, ja no ho tocaria, però, tu els vols és ajudar a la família. Per tant el que fas és informar-te sobre Universitats i Beques, però tu busques tu pel teu compte com si ho busqués pel meu fill o per mi. Però, saps? Bueno, jo crec que el final, aprens perquè et vas trobant això, gent que et va demanant i et vas formant tu una mica a la idea de com ha de ser l'orientació acadèmica i professional per aquest perfil d'alumnes. Però, l'experiència d'aquests catorze, quinze anys és la que et dóna saber introduir en el moment del curs, quan i com començaràs a parlar de les Universitats, o començaràs a parlar de les feines, quan començaràs a parlar de les pràctiques, quan... I et marques tu els teus tempos. Però és, totalment cadascú s'organitza lo seu.
- **Creus que actualment tens suficients eines per portar a terme la teva tasca com a tutor orientador?**
- Tutor 4: És l'experiència. Jo no tinc cap eina, jo no tinc cap recurs, cap pàgina web. És l'experiència.
- **Què creus que s'hauria de potenciar més?**
- Tutor 4: La idea és potser, poder fer una formació específica de l'acció tutorial. El final són trenta hores. Amb el currículum vell no estaves obligat a fer-lo, no apareixia en el currículum, el fèiem perquè nosaltres com a escola el volíem. Però en el currículum nou, amb els cicles formatius nous, amb la nova FP, si que apareix una hora de tutoria, que la comptabilitzen. Per tant l'has d'assignar algú, i per tant aquest algú l'ha de fer. Llavors, a partir d'aquí jo crec que s'hauria de donar des del Departament d'Ensenyament, fer unes pautes de com organitzar aquesta acció tutorial. De la mateixa manera que es donen unes pautes per organitzar les diferents unitats formatives. Però, crec que des del centre, si totes les etapes formatives, si tots els cursos hi ha un tutor o hi ha equips de tutors, vale? Estaria bé de tant en tant fer una formació d'eines específiques per a cada etapa per organitzar l'acció tutorial. Ho sigui, jo entenc que les eines per les tutories de P3, P4 i P5, són diferents que les eines de cicles formatius. I això, hauria de ser cíclic, cada tres o quatre anys, perquè la realitat social canvia, perquè els recursos canvien. I d'alguna manera, la tutoria, no deixa de ser res més que una orientació cap a la vida. Quan tu dius, cap als estudis o cap a la

feina, ha de ser cap a la vida. I tot es molt canviant, per tant, ens hauríem d'anar formant.

- **Pel que fa a recursos didàctics, creus que en tens suficients per portar a terme la teva tasca d'orientació acadèmica i professional?**
- Tutor 4: Els que tinc els he anat buscant. És a dir, vam fer una programació de treball de l'ecologia emocional. El van fer fa quatre o cinc anys enrere, s'hauria de revisar. El treball cooperatiu a l'aula, l'estem fent ara, perquè s'està fent una formació, l'any que ve no sé si la farem. És a dir, no sé si la farem, per tant és un recurs més que dependrà de tu, de si ho fas o no ho fas. Saps? Ho sigui, venim molt poc estructurats, per tant, moltes vegades les tutories acaben transformant en transmetre informació, de caire... ara, per exemple la setmana que ve: "Recordeu que hi ha un link de l'Expo Jove" no sé què tal, o de tipus organitzatiu, per revisar el calendari fins a final de curs. Però, partint, no hi ha un treball estructurat. A vegades si que venien a fer una xerrada des de l'exterior, val? Tipus UDG, Euses, UVic, tallers que organitza l'Institut Municipal d'Educació d'aquí (de buscar feina, o és igual, coses així). Que sí que intentem fer-les cada any, però clar, a tu et salven tres tutories de trenta hores. Te'n salven tres. Després sí que, conta molt, sobretot a segon, que és la tutoria individual. Que tu puguis parlar individualment amb el nen: on tens ganes d'anar, què necessites, en què et puc ajudar? I aquí sí, que personalment a segon, diu molt de les tutories individuals. De parlar molt amb ells individual, però he canviat molt el concepte. Encara que siguem tots, individualitzar-ho molt. Que tothom expliqui la seva experiència a les pràctiques, parlar com porten el seguiment de pràctiques amb el grup, algú que ha fer unes pràctiques que expliqui com ha anat? Això sí que ho fem. El final son coses que vas fent i perquè l'experiència t'hi porta a fer-ho d'aquesta manera. No hi ha més. Es a dir, sí, tu fas el seguiment de les pràctiques d'un alumne, i te'l quedes per ell i no el comparteix amb els altres. Bueno, només aprèn ell no? Però sí que m'he adonat aquest any que compartint el procés de pràctiques de tots a l'aula, tothom, està més posat, més motivat, per fer les seves pràctiques. Això és una altra eina que he descobert aquest any després de tants anys.

- **Creus que s'hauria de donar més importància a l'orientació acadèmica i professional? Com i de quina manera?**
- Tutor 4: Aquí hi ha una diferència entre escola pública i escola privada. I és que, la pública, si no tinc mal entès, almenys fa un any o dos, quan anava a les formacions de les pràctiques i de dual ho explicaven així. Per cada cinc alumnes que tutoritzes de pràctiques, et donen una hora, per cada cinc alumnes. És una hora a la setmana més la teva hora de tutoria grupal. Aquí aquesta distribució horària no la tenim. A nosaltres se'ns assignen quinze alumnes de pràctiques. Vaig a les pràctiques perquè entenc que és un dels elements que serveix per fer l'orientació professional. Però t'ha l'has de muntar tu com pots. Per tant, almenys a l'escola privada, privada concertada, faria falta una equiparació en quant a designació horària per a les formacions en centre de treball. Perquè si no, tu en una hora de tutoria grupal i en tres hores no lectives que a mi em queden a la setmana, perquè a les altres tres són per reunions. És molt difícil poder fer un seguiment real de l'alumne a l'entorn. Amb aquestes poques hores que et queden a la setmana, també és molt difícil, havent de fer també les vint-i-tres hores de classe, agafar-te un temps i destinar un temps en programar, l'acció tutorial. Programar no, perquè ja està programar-la, però programar-la bé. Llavors, és clar, a nosaltres ens falta temps perquè la tutoria tingui un pes important. S'acaba, possiblement amb l'última de les coses que preparis perquè tu abans has de programar vint-i-tres hores de classe, la vint-i-quatre és tutoria. A la setmana. Amb tres de reunions que són a les tardes, vol dir que tu tens, dels cinc dies a la setmana només tens tres hores que et serveixen per programar, corregir, etc. Val? Llavors, passa una mica això, l'únic que es necessita és temps. Si tens temps, pots fer formació, i quan tinguis la formació hi podràs dedicar temps (a programar i a preparar-ho bé) però tu l'únic que necessites és temps.
- **Creus que l'alumnat se li ofereixen els recursos necessaris per prendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 4: Tots els nens que demanen tutoria individual, tots els nens que demanen a l'aula, com funciona la preinscripció universitària, que s'ha de fer per buscar feina, per apuntar-se una ETT, tot això es fa. Tots els nens que et demanen, tu estàs per ells. Jo crec que la percepció que tenen ells és que sí que se'ls ajuda. Aquesta és la percepció que tinc. És cert que a segon de grau superior tu intentes

que cada vegada siguin més autònoms. És a dir, un alumne que surt d'aquí amb una professió professional, que pot anar a treballar, si no és capaç de fer una preinscripció universitària, si no es capaç ell solet de tirar un currículum ben fet a no sé on, és que potser no té la formació suficient. Saps? Per tant, busques també trobar aquest grau d'autonomia. Buscar aquest equilibri amb el que tu els has d'ajudar i el que tu creus que ells han de poder fer sol, val? I així és trobar aquest equilibri.

- **Creus que la família, l'entorn social i els professors són un factor determinant per a la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional?**

- Tutor 4: Jo crec que la família pesa molt, en aquest cas pesa molt. És a dir, si el nen o la nena a casa seu volen que faci una carrera, té el cicle aprovat, amb un cinc pot anar a qualsevol Universitat privada. Si la família ho pot pagar i volen que hi vagi hi acabarà anant. Ei, la meva experiència amb aquests catorze/quinze anys. I poder el nen no ho tingui tant clar. Potser el nen es volia agafar un any, o potser el nen volia viatjar, o potser el nen volia treballar. Però la meva experiència em diu que si la família té recursos econòmics per fer-ho, i veuen el nen més o menys capacitat perquè això no sigui llançar els diners, doncs aniran cap aquí. El que també és cert, que el grau de decisió dels alumnes de segon cada vegada pesa més, per tant ja entres en el conflicte aquest de la família – nen – escola. Però és que aquí ve la família demanant-te si-ús-plau que facis veure el seu fill que ha de seguir estudiant. El que volen els pares, encara amb aquesta edat, et diuen. Quan els teus alumnes ja et venen amb vint-i-dos, vint-i-tres, vint-i-quatre, saps? A partir de certa edat, després ja estan aquí perquè volen i si volen seguir estudiant ja decideixen ells. Però si segueixen l'ordre, per edat que toca, arribem amb setze anys, d'una ESO, fan el grau mig, després el superior, i tal, en aquest ordre continuen manant els pares. De grau mig a grau superior, també ens hi trobem molt. Et pots trobar molts nens ara que volen fer condicionament físic, els seus pares volen que vinguin aquí a l'escola i que facin el cicle que tinguem o el de grau d'animació socioesportiva o de condicionament, el nen farà el que facin aquí l'escola. No hi ha més. Crec que les famílies encara apreten molt. I els professors, l'únic que fer és explicar què hi donen a un altre lloc. A la UVic què hi trobaràs, a la UdG què hi trobaràs, el que es fa a primer, el que es fa a segon, etc. Tu expliques i després tothom escull el que casa seu després decideixen. Tu pots això, orientar, no influeixen en res més. Actualment com estan les coses,

malauradament el pes econòmic de les carreres acaba determinant. Hi ha molta gent que li agradaria CAFE, hi ha molta gent que li agradaria fer magisteri, però no poden econòmicament. Per tant, hi ha molts de nens que quan acaben un Cicle Formatiu els hi agradaria fer una carrera, però han d'anar un any, dos o tres a treballar i després hi van. Aquest també hi són, en tenim uns quants. Perquè clar, un alumne que surti de l'ESO, que no li ha anat gaire bé, els seus pares aposten molt fort per un Cicle Formatiu en una escola privada. Val quatre mil euros el primer curs de grau mig, quatre mil euros el segon curs de grau mig, quatre mil euros el primer curs de grau superior i quatre mil euros el segon curs de grau superior. Quatre per quatre, setze. I ara vas a fer una carrera i et diuen ara no val quatre ara val sis. Llavors, està molt bé l'orientació acadèmica, està molt bé que s'expliqui què fan, però els preus de les formacions ha de ser rellevant per a les persones que continuen estudiant.

- **Què creus que és millor, estudiar batxillerat o cicles formatius? Per què?**
- Tutor 4: Depèn del que vulguis fer. No hi ha res millor ni pitjor. És multifactorial. Hi ha nens que fan l'ESO, s'ho passen malament, venen aquí i descobreixen un món diferent. Hi ha nens que treuen bons resultats a l'ESO i batxillerat perquè estan amb els seus amics i volen estar amb els seus amics. Els hi és igual si han de fer batxillerat, perquè volen estar amb els seus amics. I llavors hi ha nens que volen fer un Cicle Formatiu a l'Escola Pia i no poden. És multifactorial. Depèn de factors econòmics, depèn de factors socials, factors emocionals,... cada persona el mix de factors fa que a ell sigui millor fer cicles o fer batxillerat. Després tu pots dir que un que ha fet batxillerat surt acadèmicament més preparat i un que ha fet Cicle surt pràcticament més preparat. Amb els cicles estan quatre anys parlant de la didàctica en l'educació física, els de batxillerat no n'han sentit a parlar mai. Quan arribes a la carrera són més madurs, dos anys més grans i més bagatge pràctic. Més sessions, que les organitzen com ningú, mentre que els altres no n'han dinamitzat mai cap, val? Per tant tens una mancança a nivell acadèmic, però a nivell pràctic ets bastant competent. Tens experiència i a més a més tens dos tipus de manera d'intervenir. Ara bé, que de bones a primer sigui millor anar a cicles o anar batxillerat, això no depèn de cicles o batxillerat, depèn de molts, molts, factors. Socials, motivacions de cada un.

Tutor 5

Informació personal

- **Gènere i edat.**
- Tutor 5: Home de 37 anys.
- **Amb quina formació t'has acreditat com a docent de secundària o cicles formatius?**
- Tutor 5: Vaig estudiar Ciències de l'Activitat Física i l'Esport, i llavors em vaig treure el CAP.
- **De quina especialitat ets docent?**
- Tutor 5: Educació física.
- **Quina és la teva experiència com a docent?**
- Tutor 5: Uns dotze anys entre ESO i FP. Tot aquí el mateix centre.
- **Tens experiència com a tutor o tutor orientador?**
- Tutor 5: Sí, a FP només. Jo crec que deuen ser uns vuit anys, perquè hi ha hagut algun any pel mig que no ho he fet de tutor. Però, set o vuit anys segur, segur. Grau superior, primer, segon i grau mitjà.

Informació acadèmica

- **Com va ser la formació inicial que vas rebre per poder iniciar la teva tasca com a docent? La formació bàsica que vas rebre et va ajudar a fer de docent:**
- **Creus que d'aquesta formació inicial t'han mancat recursos per poder portar a terme la teva tasca com a docent? I com a tutor orientador?**
- Tutor 5: No, no. Crec que les pràctiques en al centre, crec que van fer dos setmanes. Però em van fer veure que m'agradava la feina. Val? Perquè jo fins aquell moment no havia trepitjat cap centre a nivell docent. Però a nivell acadèmic de les hores que vam fer a l'aula, crec que eren molt reduïdes, però no em va servir absolutament per re. Ni ho recordo. I com a tutor no, menys. No, no, no, l'antic CAP tenia moltes carències.
- **En el llarg de la teva experiència des del centre on has treballat o des del Departament d'Ensenyament, se t'han ajudat per poder fer aquesta feina? Se t'ha ofert formació continuada?**
- Tutor 5: Jo crec que el fet que això sigui concertat, genera diferències no? Des del centre, des de la institució Escola Pia se'ns proposen unes formacions. I

Llavors, si que tinc coneixement que el Departament en dóna unes altres, però, amb les hores que fem aquí de formació, entenem que en fem prou.

- **I formació sobre l'orientació acadèmica i professional?**
- Tutor 5: Sí, sí, s'han ofert formacions generals.
- **T'has seguit formant després d'obtenir l'acreditació de docent de secundària?**
- Tutor 5: He fet les formacions que s'han produït a l'escola, alguna cosa vinculada a la tutoria no, però sí que vinculada a l'educació física per persones amb discapacitat, i ja està. A l'escola sí que ens han especialitzat molt en l'aprenentatge cooperatiu, i ja està. I a nivell acadèmic no.
- **Creus que actualment tens suficients eines per portar a terme la teva tasca com a tutor orientador?**
- Tutor 5: Sí, jo penso que sí que tenim prou eines. El que sí que és veritat és que a nivell d'orientació, com que van haver-hi canvis constants, a vegades has de... Bueno, quan domines una cosa, quan domines les sortides professionals que poden tenir, les sortides acadèmiques que poden tenir, canvia no? I t'has d'anar, t'has d'anar reinventant per aconseguir espais de temps que permetin informar-te prèviament no? Perquè sinó encara estaríem dient que les proves de CAFE són determinades, que la nota de tall és això, etc.
- **Quins recursos creus que s'haurien de potenciar més i quines no tant?**
- Tutor 5: Jo penso que les formacions dissenyades per professionals determinats, no? És a dir, professionals de l'educació física no sé, penso això. Jo veig que les que fem aquí a l'escola són per tot el claustre de professors, i a vegades potser aniria bé fer una formació específica per docents d'educació física, o, per docents de cicles formatius. Sí, formació més específica i que serveixin més.
- **Aquestes eines que tens per portar a terme la teva tasca, com les has adquirit?**
- Tutor 5: Bàsicament experiència i interès no? Motivació, el que tu et genera motivació. O necessitat. El fet que jo hagi fet formacions per alumnes amb discapacitat visual, és perquè tens un alumne amb discapacitat visual. Que te n'apareixen més d'un no? Llavors et sents amb pocs recursos i tens la necessitat de formar-te més.
- **Pel que fa a recursos didàctics, creus que ens tens suficients per portar a terme la teva tasca d'orientació acadèmica i professional? Com les has aconseguit?**

- Tutor 5: Això nosaltres ho treballem bastant. És a dir, hi ha un contacte bastant directe amb centre i universitats. Anem a fer xerrades allà, ens venen a fer xerrades aquí. Si que és veritat que ara amb la pandèmia, ens ha condicionat molt a les dinàmiques que teníem, però portàvem uns quants anys seguits anant a l'Expo Jove de grau mitjà, anàvem a la UVic a fer unes xerrades, una orientativa de diferents temàtiques, tallers de la UdG, els d'EUSES perdona, a fer xerrades. Fins i tot l'any passat van venir a fer una xerrada els de l'UOC amb els cicles formatius. Penso que a nivell d'orientació, dic, prèvia el confinament, teníem una... El que sí que és veritat, que des del confinament s'ha parat una mica.

Opinió

- **Creus que s'hauria de donar més importància a l'orientació acadèmica i professional? Com i de quina manera?**
- Tutor 5: Sí, clar. Sobretot, nosaltres quan anem a fer xerrades de difusió a altres centres, ens donem conte que hi ha altres centres que no presten aquesta atenció a l'alumnat. No? A vegades fas xerrades del Cicle Formatiu i no el coneixen ni saben qui ets. I a vegades no tens ningú a escoltar-te perquè no ho han explicat, poca feina. Bueno en general suposo que sí que s'ha de, s'ha de reforçar això perquè sinó els alumne no sap on va a parar, no coneix les alternatives reals que té a nivell de proximitat, etc.
- **Creus que a l'alumnat se li ofereixen els recursos necessaris per prendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 5: Jo els meus alumnes sí, els meus alumnes sí. Els d'aquí estic convençut que sí. Que sempre es podria donar més? Bueno, és que també els hi dons tots els recursos que tens, a l'abast tot allò que tens, i llavors han de ser ells que de forma autònoma que també mostrin aquell interès per analitzar més a fons el que volen fer. Jo crec que aquí els nostres alumnes, els de cicles eh, jo crec que sí. És que ho coneixen tot, més no poder.
- **Creus que la família, l'entorn social i els professors són un factor determinant per la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 5: Sí, sí. És a dir, potser hi haurà alumnes que tindrà més repercussió el que digui la família no pas el professor, però altres que també tindran molta importància. Aquestes dos branques, és a dir, si un alumne, una branca trontolla,

tindrà més pes l'altre. Si trontollen les dos què? És difícil, però trobo que sí que són les dues importants, i l'alumne per suposat eh.

- **Què creus que és millor, estudiar batxillerat o cicles formatius? Perquè?**
- Tutor 5: M'agrada molt aquesta pregunta, m'agrada. Però no et puc donar la solució. És a dir, si tu tens determinat perfil et diré: "estudia un batxillerat", i si ets d'una altra manera et diré: "estudia un cicle". No, no, no, no podem dir que sigui millor estudiar. Per una persona serà millor estudiar cicles. I potser aquesta pregunta tal com està el món ara, és: "Qui creus que és millor, qui estudia batxillerat o cicles formatius?". Perquè per desgràcia, a qui sí que podria dir: "La gent creu que és millor la que estudia batxillerat". Saps? Jo no tinc cap dubte que no hi ha resposta. Depèn de cada persona. Depèn de cada persona. Ara, si a mi em dius, qui creus que és millor? Qui creus que la societat valora com a millor? Diré: "Desgraciadament els de batxillerat". I jo no ho penso així perquè, hòstia, estant a dins dius, hòstia, tens una experiència d'alumnes que han fet cicles i tenen una trajectòria brillant, val? Però la societat encara avui dia després de no sé quants anys diu: "És millor l'alumne que fa batxillerat".

Tutor 6

Informació personal

- **Gènere i edat.**
- Tutor 6: Dona de 38 anys.
- **Amb quina formació t'has acreditat com a docent de secundària o cicles formatius?**
- Tutor 6: El CAP, a la meva època es feia el CAP. Jo vaig fer l'itinerari d'especialització en docència a CAFE. I bueno, a part, després de fer INEF, vaig fer magisteri, que amb això també vaig rebre una certificació.
- **De quina especialitat ets docent?**
- Tutor 6: D'educació física, tot i que els dos primers anys vaig treballar de mestres de psicomotricitat i tutor de segon de primària.
- **Quina és la teva experiència com a docent? Quants anys fa que ets professora, i en quants centres has estat?**
- Tutor 6: El dos mil quatre vaig acabar INEF, dos mil cinc, dos mil sis, vaig estudiar magisteri. El mateix centre on vaig fer les pràctiques (centre concentrat), em van agafar per fer una substitució i vaig estar, doncs, dos mil sis, dos mil set, dos mil

vuit, dos mil nou. I llavors vaig venir cap aquí, vaig començar fent de professora de grau mitjà, i del grau superior.

- **Tens experiència com a tutora o tutora d'orientació?**
- Tutor 6: Com a tutora, doncs això, els dos primers anys van ser fent la tutoria de segon d'educació primària. Després no vaig fer de tutora fins al cap de dos o tres anys que feia docent. Dos anys concretament, llavors vaig fer de tutora de primer de grau superior i de segon del mateix curs. I després d'aquell primer vaig començar a fer grau mig i fins ara. Per tant, cinc, sis anys.

Informació acadèmica

- **Com va ser la formació inicial que vas rebre per poder iniciar la teva tasca com a docent?**
- Tutor 6: Mira, el record que tinc del CAP, és a nalturs quan dèiem que volíem fer docència ens deien que estava tot molt malament, que no hi havia sortida laboral. Però clar, si era el que tu volies fer pues, era igual el que et diguessin. Llavors feies, quan ja feies l'itinerari especialitzat, només havies d'anar, perquè havies fet les assignatures pròpies d'ensenyament, només havies d'anar a quatre xerrades. Val? I aquestes quatre xerrades, tot el professorat que ens van portar, perquè era com, bueno professorat que ens portaven perquè ens explicaven la seva experiència docent, estava cremadíssim. Llavors era tot súper negatiu, hi sigui no hi havia ningú, diguéssim no van triar professorat que estigués utilitzant metodologies innovadores, o que estigues fent alguna cosa diferent. No, no, no. Professorat súper cremat. Aquesta va ser la meva experiència del CAP.
- **Aquesta formació que vas rebre, creus que et va ajudar a tenir recursos per portar a terme la teva tasca com a docent?**
- Tutor 6: No, aquestes xerrades no. Però si les assignatures que vaig fer d'ensenyament, sí. Tinc molt bon record d'en Carles González, i crec que em va donar moltíssims recursos de programació, també pel tema de necessitats educatives especials, per temes d'inclusió, també em va ajudar molt. I ja està.
- **I en l'àmbit de la tutoria? De l'acció tutorial?**
- Tutor 6: No. D'acció tutorial, almenys a la meua carrera, en el meu cas, no vaig rebre cap tipus de formació.
- **En el llarg de la teva experiència des del centre on has treballat o des del Departament d'Ensenyament, se t'ha ajudat per poder fer aquesta feina? Se t'ha ofert formació continuada?**

- Tutor 6: S'ofereixen moltes coses, però en el nostre cas com que som privat. La majoria, per exemple, jo cada any demano cursos i moltes vegades me'ls deneguen. Perquè som ensenyament privat. Llavors, suposo que les persones que estan amb ensenyament públic tenen prioritats davant de nosaltres. Llavors el que jo he fet és, a treva d'empreses privades, doncs he fet cursos d'especialització. Per exemple, el primer any o el segon que estava fent de tutora, teníem persones amb trastorns de dèficit d'atenció i hiperactivitat. I jo necessitava formació sobre això i vaig fer curs específic. Un altre que hi havia moltes dificultats de comprensió lectora i llavors vaig fer un curs de comprensió lectora. Després un altre any també, clar, era més o menys a mesura que anava pareixent els dubtes, llavors em buscava la formació. Però la veritat és que sempre per privat. Perquè sí que és veritat que el Departament ofereix cursos del Pla d'Acció Tutorial i tot això, però ens denegaven per ser privats.
- **I formació sobre l'orientació acadèmica i professional?**
- Tutor 6: No he pogut fer res precisament per això.
- **T'has seguit formant després d'obtenir l'acreditació de docent de secundària?**
- Tutor 6: Sí, oi tant. Cada any, mínim dos o tres cursos. Gràcies a l'escola, perquè l'escola ells ja trien la formació. I després pel meu compte, per exemple, em vaig treure el postgrau d'activitat física i gent gran, em vaig treure o he fet cursos d'alimentació, he fet cursos de rehabilitació de lesions esportives i d'iniciació esportiva, tot relacionat amb el que estava aquí impartint. Sí.
- **Creus que actualment tens suficients eines per portar a terme la teva tasca com a tutor orientador?**
- Tutor 6: L'eina principal és el temps, i actualment no el tinc. Ho sigui jo, si m'hagués de fer una autoavaluació, crec que s'haurien de destinar recursos. Poder-se formar sobretot en temes de, no sé si psicologia, val? O inclús de dinàmica de grups per poder anar fent reflexions o crear coneixement. Però que hi ha una part de temps, que no t'ha la dona ningú.
- **Quins recursos creus que s'haurien de potenciar més i quins menys?**
- Tutor 6: Des d'aquí l'escola, com que vam fer temes d'educació emocional, això ens va anar molt bé. I després també per fer un bon acompanyament, o una bona tutoria també has de tenir en compte, doncs totes les dificultats d'aprenentatge, que és un altre punt. Sempre parlem de dificultats d'aprenentatge, no ens hem trobat amb altres, com altes capacitats, o si algun cop no hem tingut cap

problema. I després potser destinaria més recursos a gestió de grup, no sé eh. Però jo crec que si es va un bon acompanyament individual el grup funciona. I per orientació, ens va molt bé el contacte que tenim en diferents Universitats, que amb diferents, o encara que sigui una tonteria, però l'Expo Jove de cada any. Doncs bueno, alguns d'ells veiem algunes coses, gent que ens ve a fer xerrades que també ajuda una miqueta, no és formació però és coneixement. I després exalumnes, és una tonteria però, no hi ha res millor. Ho sigui si tu tens un alumne que ha passat per aquí, crec que pot ajudar els alumnes que estan aquí el Cicle.

- **Aquestes eines que tens per portar a terme la teva tasca, com les has aconseguit?**

- Tutor 6: El que he anat explicant, iniciativa pròpia i pel que s'ha ofert aquí.

- **Pel que fa a recursos didàctics, creus que en tens suficients per portar a terme la teva tasca d'orientació acadèmica i professional? Com les has aconseguit?**

- Tutor 6: Mira un llibre, em vaig comprar un llibre. La bibliografia és un altre recurs, tens el recurs de formació o ser autodidàctica. Llavors doncs també vaig agafar estratègies que donaven en aquest llibre de l'acció tutorial.

Mai es tenen suficients recursos. No, crec que si, crec que és important una bona planificació. Llavors nosaltres tenim un Pla d'Acció Tutorial, que ja està fet i que més o menys, sempre segueix una seqüència (inici de curs, acollida, benvinguda, recollida d'informació, després seguiment i a final de curs orientació). Val? Llavors, més o menys, hi ha activitats que són potents que les seguim fent, però potser aniria bé una persona especialista en això, que pogués fer una revisió del que fem. No rebo cap feedback d'una persona experta. Això potser seria el pas que faltaria, o que m'agradaria tenir.

I els recursos que ara utilitzeu, com els has aconseguit?

- Tutor 6: Doncs mira, a través dels diferents Departaments, lo que dèiem. Educació emocional ens va donar molts recursos per treballar diferents aspectes, des d'aquí l'escola hi ha el Pastoral, i llavors a cada celebració ells et proposen. Tenen una temàtica, i amb aquesta temàtica t'entren recursos didàctics relacionats i això va bé. El que passa que potser a vegades està molt enfocat fins a quart d'ESO, i a vegades tu has de fer l'adaptació com per cicles, o se'n va del centre d'interès de l'alumnat.

Opinió

- **Creus que s'hauria de donar més importància a l'orientació acadèmica i professional? Com i de quina manera?**
- Tutor 6: Sí. Jo crec que es fa la tutoria, hi ha una petita part, molt petita d'orientació acadèmica, potser podria ser més gran. No? Que ells poguessin fer un treball més de recerca, val, a mi m'agrada això, doncs m'agrada aquest àmbit, quines possibilitats tinc dins d'aquest àmbit. Això no ho fem, pràcticament, com que han triat la família d'activitats esportives, els orientes cap a la família d'activitats esportives i els hi dones també altres opcions. Però, hi ha poc temps com per fer recerca. I vulguis o no, quan no és l'alumne, ell mateix qui busca, tu ja li dones un marc molt tancat i es podria obrir més.
- **Creus que l'alumnat se li ofereixen els recursos necessaris per prendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 6: Jo crec que sí, però maduratívament no estan preparats. Tampoc tenen ganes d'obrir-se el món. Si no que van a lo fàcil. A vegades quan et donen entre deu decisions, això et crea un problema. Llavors, prefereixes que et donin una, i seguim amb aquella. A que te'n donin cinc que et generin el dubte. Crec que sí que se'ls hi donen. Suficients? M'agradaria pensar que sí. Lo més perillós de l'orientació és no donar l'opinió. Per exemple, tu tens una opinió, sobre un alumne, val? I tens una idea, i tens molt clar el camí. I d'una manera està generant una expectativa. Hi haurà alumnes que creuràs moltíssim amb ells i ho veuràs molt clar, i d'altres que potser els hi posaràs fre. I aquí no sé si és correcte. Ho sigui, potser a un alumne li diries, espera't un any més maduratívament i el següent any comences la Universitat, o durant aquest any t'ho penses. I això no sempre ho pots dir.
- **Creus que la família, l'entorn social i els professors són un factor determinant per la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 6: Sí, totalment. Tant per si hi és com si no i és. Si la família hi és té una incidència, i si no hi és també li té. Si l'escola hi és té una incidència, si no hi és també. Sí, sí. Són claus els tres.
- **Què creus que és millor, estudiar batxillerat o cicles formatius? Per què?**
- Tutor 6: La pregunta que faria els alumnes de quart d'ESO per ajudar a la seva orientació seria: "Tens clar el que vols fer? Tens clar l'àmbit que t'agrada? Si. Quin és l'àmbit? Activitat física i esportives. Molt bé, tens aquest itinerari.

M'encanten el medi ambient, l'agricultura i tot això, doncs tens aquesta família". I en el que dels alumnes que no ho tinguessin clar, que tinguessin dos anys més fent batxillerat, perquè poguessin acabar de decidir. Però crec que actualment no es fa així. Ara és com, si et va bé estudiar fes batxillerat, si no et va bé fes cicles, i crec que això perjudica tant a la Formació Professional. Perquè vulguis o no estan encaminant un determinat alumnat, per tant, no estira, frena la Formació Professional. I per altra banda, doncs, crec que hauria de ser equivalent. Mentre que batxillerat dura dos anys, i llavors cicles formatius siguin quatre, això no podria ser. Tres sí, quatre no. Tres sí perquè a més, perquè si volguessin continuar i llavors van a la Universitat, el primer any com que els hi convaliden coses, també és com un any d'impàs. Però els que trien l'opció de cicles, no tinguessin la sensació d'anar més lents.

Tutors 7 i 8

Informació personal

- **Gènere i edat.**
- Tutor 7: Dona de 52 anys.
- Tutor 8: Dona de 35 anys.
- **Amb quina formació t'has acreditat com a docent de secundària o cicles formatius?**
- Tutor 8: Jo sóc Llicenciada en Psicologia, i com que els que venim de Pedagogia i Psicologia, no havia de fer el CAP. Amb el Pla vell, amb el Pla nou em sembla que sí que han de fer el màster.
- Tutor 7: Jo no he fet el CAP, jo sóc Llicenciada en Matemàtiques, va fer la carrera dels cinc anys. I em sembla que quan feia anys que estaves a l'escola, llavors ja no calia que el fessis.
- **L'experiència ja ho acreditava?**
- Tutor 7: De l'any noranta-cinc, sí.
- **De quina especialitat ets docent?**
- Tutor 7: Jo sóc professora de matemàtiques, de 3r i 4rt d'ESO.
- Tutor 8: Jo sóc Llicenciada en Psicologia i estic l'equip docent de 2n d'ESO i aquest any faig Socials i Castellà.
- Tutor 7: Perdona, jo també faig una optativa de 4rt que és Economia.
- **Experiència com a docents? El temps, els centres que heu estat?**

- Tutor 7: Joestic aquí des de l'any noranta-cinc i vaig començar aquí a l'Escola Pia i no he treballat en cap més centre. Sí que havia fet moltes classes extraescolars a casa meva quan estudiava.
- Tutor 8: Jo fa uns anys també que estic aquí l'escola i tampoc havia treballat a cap altre centre.
- **Experiència com a tutores?**
- Tutor 8: Des que vam arribar.
- Tutor 7: La mateixa.
- Tutor 8: És que aquí tothom és tutor. Llavors com que tothom és tutor ens ha tocat.
- **I de referència, d'aula? N'hi ha un que és més referent del grup classe o és per tots iguals?**
- Tutor 8: Ara no, antigament havíem fet el tutor de l'A, el tutor del B, i hi havia un tercer tutor que ajudava a tot el personal.
- Tutor 7: Inicialment no. A l'any noranta-cinc, jo quan vaig entrar, jo era tutora de 4rt B, i l'altra professora era de 4rt A i prou. Érem dos tutores. I, teníem hores de cotutoria que treballàvem i preparàvem les hores de tutoria. A partir dels anys dos mil i algú.
- Tutor 8: Jo quan vaig arribar ja hi havia un tercer tutor.
- Tutor 7: Hi havia un tercer tutor, que llavors ens partíem la feina, ens repartíem les tutories, ens repartíem els nens. I això és el que encara està passant a tercer no? Ai no, segon. Si a quart no, a tercer i a quart tenim una mica de...
- Tutor 8: Hi ha vuit tutors, i un tutor pot tenir alumnes de tercer i alumnes de quart.

Formació acadèmica

- **Com va ser la vostra formació inicial per arribar a la tasca de docents? Em refereixo en si...**
- Tutor 8: Com Escola Pia vols dir?
- **No, a nivell individual tu no vas fer cap formació específica per ser-ho i tu tampoc.**
- Tutor 7: Jo vaig aprendre molt tinguen a casa meva a l'estiu els alumnes de setembre. Així de clar tu dic. Vaig aprendre més així, que en tota la carrera.
- **En el llarg de la teva experiència des del centre on has treballat o des del Departament d'Ensenyament, se t'ha ajudat per poder fer aquesta feina o ofert formació continuada?**

- Tutor 7: Sí, teníem formacions, sí.
- Tutor 8: Sí, formacions. Són reglades, i n'hi ha moltes que són del Departament. Són reconegudes pel Departament diguéssim.
- Tutor 7: Però sí que és cert que has d'estar molt el dia. Tots els canvis de normativa, d'optatives i tot i això, i d'orientació bàsicament. O estàs molt el cas i controles molt el que hi ha el Gencat o malament.
- **Això us anava a dir, formació sobre l'orientació acadèmica i professional?**
- Tutor 7: Ens hem d'espavilar i ens hem de buscar tota la informació que hi ha perquè n'hi ha tanta. Si tu tens un nen que vol fer un Cicle, jo què sé, a Girona. I val, sí, ara ens han donat un tríptic que està molt bé, però si tu no busques on pot anar a fer aquest Cicle, aquest nen. Poc que ho tens tot amb un tríptic. M'explico?

Faltaria informació per ajudar-vos a vosaltres a ensenyar a l'alumnat el que ells...

- Tutor 7: Bueno, és que és tot molt... Està tot molt dispers no? Sens per exemple nens: Ostres, jo vull fer aquest cicle a Girona, que és un cicle de mecànica. A mi l'altre dia em va passar amb un nen de 4rt, no sabia ni de quin cicle m'estava parlant.
- Tutor 8: Bueno perquè clar, no pot ser específic de tot. No pots entendre específicament de tot. I llavors tot va canviant...
- Tutor 7: És que canvia molt tot, ara hi ha prova d'accés, ara no n'hi ha. Ara aquest cicle són dos anys, un any.
- **La pregunta aquesta de: us heu seguit formant després d'obtenir l'acreditació de docent de secundària?**
- Tutor 7: Sí, sí, hem hagut d'anar fent formacions.
- Tutor 8: Sí.
- **Creieu que actualment teniu suficients eines per portar a terme la vostra tasca com a tutor orientador?**
- Tutor 7: Sí. A través de l'experiència, sí que és veritat que ara, aquí a la Garrotxa es fan moltes xerrades per centres, que estan súper bé, que els nens la setmana passada van assistir-hi. I tens molta informació, per exemple, el Saló de l'Ensenyament, els tríptics aquests que et deia, el Gencat, etc. Però és molta informació, és el que et deia, tota aquesta informació l'has d'anar acotant, perquè a vegades dius, ostres...

- **Què creieu que s'hauria de potenciar més? Per què sigui útil pels alumnes i perquè sigui fàcil per vosaltres? Perquè a vegades dius, hi ha molta informació, però quina és més útil?**
- Tutor 8: Bueno, tenir hores per fer-ho més individualitzat. Perquè clar, pots tenir nens que se'n van cap a un camp, però tu no l'acabes de dominar o de saber ben bé què hi ha. I llavors, si tu tens estones per assentar-te amb el nen i dir: doncs va, mirem que hi ha aquí,... Llavors, clar, aquesta orientació.
- Tutor 7: I moltes vegades a 4rt d'ESO encara no tenen massa clar què fer. Per exemple hi ha nens a 4rt que se'n va a fer...
- Tutor 8: Vull dir que déu-n'hi-do, que ja la fem bastant individualitzada.
- Tutor 7: Sí. Sí.
- Tutor 8: A més a més, aquest any, la psicòloga del centre els hi he fet un informe. Nen per nen, un informe sobre, bueno, això orientació a nivell més personal, personal.
- Tutor 7: A tercer els hi passem el del Gencat, que és un qüestionari d'orientació que també està molt bé, té moltes preguntes. I ara la psicòloga, ja et dic, ha preparat aquest de 4rt que també súper bé. Ara, també t'he de dir, que a vegades lo que et surt, va molt lligat amb el que tu has contestat. I diuen: Oi, com pot ser que surti que vull ser cuiner? O, perquè els hi has dit que t'agradava la cuina". Saps, per exemple. Saps que vull dir? I llavors a vegades sorprèn. "Jo no vull ser cuiner, a mi m'agrada cuinar, però no vull ser cuiner".
- **Aquestes eines que teniu per portar a terme la vostra tasca, com les heu adquirit?**
- Tutor 7: Utilitzem diferents recursos. Per exemple ara quan hi ha la preinscripció que és el dia onze de maig, parlem amb aquests nens a veure quines optatives escolliran a batxillerat, llavors mirem si aquestes optatives les han escollit bé o no. Si realment ells et justifiquen: "No, no, jo he escollit Bio i Tecno, i no vull fer Química". I dius: "Val. Si ho tens clar, perfecte, però potser estaria bé que agafessis Química". Els orientes, però no els hi dius has de fer això.
- **Pel que fa a recursos didàctics, creieu que en teniu suficients per portar a terme la vostra tasca d'orientació acadèmica i professional? Com els heu aconseguit?**
- Tutor 8: Si jo crec que sí.
- Tutor 7: Principalment a Gencat i totes les webs que hi ha dels diferents centres.

Opinió

- **Creieu que s'hauria de donar més importància a l'orientació acadèmica i professional? Com i de quina manera?**
- Tutor 7: Nosaltres ja hi donem molta importància. El problema és que a vegades els nens et diuen: "Home, haver d'escollir les optatives a 3r per 4rt, és una mica aviat. O haver d'escollir a 4rt d'ESO el batxillerat que faré, potser és una mica complicat perquè encara no sé què voldré fer després".
- **Creieu que a l'alumnat se li ofereixen els recursos necessaris per prendre la decisió sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 8: Jo crec que sí.
- Tutor 7: Jo també.
- **Creieu que la família, l'entorn social i els professors són un factor determinant per la presa de decisió de l'alumnat sobre el seu futur acadèmic i professional?**
- Tutor 7: La família molt, sí. Cada vegada els pares s'impliquen més. Jo veig la diferència dels anys noranta amb ara. Ostres els anys noranta els hi parlaves els pares de batxillerat i no sabien ni quins batxillerats hi havia. Ara els pares estan molt informats. A vegades, potser massa i tot. A vegades els pares volen decidir pels fills i jo aquí discrepo totalment.
- **Què creieu que és millor, estudiar batxillerat o cicles formatius? Per què?**
- Tutor 8: Depèn del nen.
- Tutor 7: Jo penso que encara hi ha molts pares que no creuen amb els cicles. I la frase: "Jo no sé quin cicle fer per tant me'n vaig a fer batxillerat", és un error. El Batxillerat és molt diferent que un cicle. Tens molts nens que podrien anar fer un cicle i acaben fent batxillerat. Jo penso que és un error. Això no vol dir que jo sigui...
- Tutor 8: Procicles.
- Tutor 7: Jo tinc molt clar que si un nen li agrada estudiar pot anar fer Batxillerat, però,...
- Tutor 8: Si té molt clar què vol fer després i entén que el batxillerat és camí per arribar allò, doncs. L'orientació personal és un altre treball cap a cicles formatius, perquè no? Però si que encara hi ha aquest hàndicap, que els bons encara fan batxillerat i els altres no.

- Tutor 7: Els de grau superior si, si un nen que fa batxillerat i treu una nota baixa, se'n va a fer un grau superior. Però els graus mitjos, encara van dient: "Ui és que clar, són tan fàcils, hi ha nens que no tenen bona actitud i en el meu fill això no li convé". Per exemple. I del revés eh, altres que si, que tenen molt bona nota de 4rt, però volen fer un cicle d'Informàtica. Nosaltres els intentem ajudar, però clar l'última paraula la tenen ells.